

Csivitelő Óvoda és Bölcsőde
PEDAGÓGIAI PROGRAM
2026/2027

Legitimáció

Az intézmény OM azonosítója 036991	Az Nkt. 26.§ (1) bekezdése alapján készítette az főigazgató a nevelőtestület bevonásával. Főigazgató, Ph
Legitimációs eljárás -Az érvényességet igazoló aláírások	
Az Nkt.70.§ (3) és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 117.§ (1) bekezdés értelmében a nevelőtestület Nevelőtestület nevében	
20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ (6) bekezdése alapján A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az óvoda-egészségügyi szolgálat <i>közreműködésével készítette el</i> védőnő Ph	
Az Nkt. 26.§ (1) és 83.§ (2) bekezdés g) pontja alapján a pedagógiai programot a <i>fenntartó</i> határozatszámon <i>jóváhagyta:</i> fenntartó képviselőtében Ph	
A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82.§ (2) bekezdése alapján a szülői közösség a <i>tájékoztatást</i> <i>megkapta, véleményt nyilvánított</i> a szülői közösség/szülői szék képviselőtében	
A dokumentum jellege: nyilvános (20/2012.EMMI r. 82.§ (3) bekezdés) Megtalálható az intézmény honlapján KIR közzététel	Érvényes: A kihirdetés napjától 2026.08.31. visszavonásig
Iktatószám: Ó-335/2026 Készült: Litér, 2026.08.31. 6 eredeti példány	

Tartalom

1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei	16
2. Az óvoda helyi nevelési értékei	17
2.1. Kiemelt helyi nevelési értékeink:	17
3. Az óvoda helyi nevelési célkitűzései	19
3.1. Helyi nevelési célkitűzéseink:	19
4. A nevelési célok megvalósítását szolgáló feladatok és tevékenységek.....	20
5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	21
5.1. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladataink és tevékenységeink:	21
6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	22
6.1. Gyermekvédelmi pedagógiai tevékenységünk kiemelt feladatai:	23
7. A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formái	24
7.1. Az együttműködés legfontosabb formái:	24
8. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok és tevékenységek.....	25
8.1. Egészségnevelési elveink és tevékenységeink	25
8.2. Környezeti nevelési elveink és tevékenységeink	26
8.3. Zöld jeles napok és környezeti programok	26
8.4. A helyi környezethez való kötődés.....	27
8.5. Együttműködés a családokkal	27
9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek	27
9.1. Az esélyegyenlőség biztosítását szolgáló legfontosabb tevékenységeink:	27
10. A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység	28
11. Bevezetés – szociokulturális jellemzők, helyi specifikumok	30
12. Az óvoda óvodaképe és gyermekképe	31
12.1. Óvodaképünk	31
12.2. Gyermekképünk	32
13. Az óvoda nevelési feladatai – a nevelési rendszer bemutatása	33
13.1. A nevelési feladatok rendszere	34
13.2. A rendszer működésének alapelve	34
14. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	34
14.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	35
14.1.1. A gyermekek gondozása és egészségvédelme.....	35
14.1.2. Az egészséges táplálkozási szokások alakítása	35
14.1.3. A mozgás kiemelt szerepe	36

14.1.4..Levegőzés, szabadban tartózkodás.....	36
14.1.5.Pihenés, lelki egészség	36
14.1.6.Az óvodapedagógus feladatai.....	36
14.2.Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	37
14.2.1.Érzelmi biztonság és befogadás	37
14.2.2.Erkölcsi értékek és közösségi magatartás	37
14.2.3.Közösségi nevelés	38
14.2.4.Értékorientált nevelés, hagyományaink és nemzeti identitás.....	38
14.2.5.A mese, a báb és a dramatikus játék szerepe.....	38
14.2.6.Befogadás és a különbözőség tisztelete	39
14.2.7.Az óvodapedagógus feladatai.....	39
14.3.Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	39
14.3.1.Az anyanyelvi nevelés.....	40
14.3.2.Az értelmi fejlesztés	40
14.3.3.Játékba és tevékenységbe ágyazott fejlesztés.....	41
14.3.4.Egyéni bánásmód és differenciálás	41
14.3.5.Az óvodapedagógus feladatai.....	41
15. Az óvodai élet megszervezésének elvei	42
15.1. Személyi feltételek	42
15.2. Tárgyi feltételek.....	43
15.3. Az óvodai élet megszervezése	43
16. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	44
16.1. Játék.....	44
16.1.1.Az óvodapedagógus feladatai a játék támogatásában	45
16.2. Verselés, mesélés	45
16.2.1.A mese kiemelt szerepe	45
16.2.2.Vers, mondóka	46
16.2.3.A bábozás kiemelt szerepe	46
16.2.4.Dramatizálás és dramatikus játék	46
16.2.5.A mesélés környezetének megteremtése	47
16.2.6.Az óvodapedagógus feladatai.....	47
16.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	47
16.3.1.A magyar népi játékok és hagyományok kiemelt szerepe.....	47
16.3.2.Az éneklés és a zenei élmény	48
16.3.3.Zenei képességek fejlesztése	48

16.3.4. Gyermektánc és mozgás	48
16.3.5. A zenei nevelés kapcsolódása más tevékenységekhez	49
16.3.6. Az óvodapedagógus feladatai	49
16.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	49
16.4.1. Az alkotótevékenység feltételeinek megteremtése	50
16.4.2. Kreativitás és egyéni önkifejezés	50
16.4.3. Népi kultúra és kézműves hagyományok	50
16.4.4. A környezettudatos szemlélet megjelenése	50
16.4.5. Kapcsolódás más tevékenységekhez	51
16.4.6. Az óvodapedagógus feladatai	51
16.5. Mozgás	51
16.5.1. A mindennapos mozgás	51
16.5.2. Sokoldalú mozgástapasztalatok	52
16.5.3. Sportjellegű tevékenységek	52
16.5.4. Szabad levegőn végzett mozgás	52
16.5.5. Mozgásos és népi játékok	52
16.5.6. Egyéni képességek és differenciálás	53
16.5.7. Biztonságos mozgás	53
16.5.8. Az óvodapedagógus feladatai	53
16.6.1. A természeti környezet megismerése	54
16.6.2. Környezettudatos magatartás megalapozása	54
16.6.3. A társadalmi és kulturális környezet megismerése	54
16.6.4. Hagyományaink és a környezet megismerése	54
16.6.5. Matematikai tartalmú tapasztalatok	55
16.6.6. Tapasztalatszerzés, vizsgálódás és felfedezés	55
16.6.7. Az óvodapedagógus feladatai	55
16.7. Munka jellegű tevékenységek	56
16.7.1. Önkiszolgálás és önállóság	56
16.7.2. A közösségért végzett tevékenységek	56
16.7.3. Növény- és állatgondozás, környezetünk alakítása	56
16.7.4. Hagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek	56
16.7.5. A munka és a játék kapcsolata	57
16.7.6. A munkához való pozitív viszony alakítása	57
16.7.7. Az óvodapedagógus feladatai	57
16.7.8. A dajka szerepe	57

16.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	58
16.8.1.A játékba és tevékenységbe ágyazott tanulás	58
16.8.2.A gyermek természetes kíváncsiságára építés	58
16.8.3.Élmény- és tapasztalatalapú tanulás	59
16.8.4.Integrált fejlesztés	59
16.8.5.A tanulás lehetséges formái	59
16.8.6.Differenciálás és egyéni fejlődés	59
16.8.7.Az iskolai életre való felkészülés	60
16.8.8.Az óvodapedagógus feladatai.....	60
16.9. Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén	61
16.9.1.Testi fejlettség, mozgás	61
16.9.2.Önállóság és egészséges életmód	61
16.9.3.Érzelmi és akarati fejlettség	61
16.9.4.Szociális és közösségi fejlettség.....	61
16.9.5.Anyanyelvi és kommunikációs fejlettség.....	62
16.9.6.Értelmi fejlettség	62
16.9.7.Feladattudat és tanuláshoz való viszony	62
16.9.8.Környezethez és kulturális értékekhez való viszony.....	62
16.9.9.Az egyéni fejlődés figyelembevétele	62
16.9.10.Célunk az óvodáskor végére	63
16.10. Az óvodapedagógus és szükség szerint a dajka feladatai.....	63
16.10.1.Az óvodapedagógus általános feladatai	63
16.10.2.Az óvodapedagógus szerepe az iskolai életre való felkészítésben.....	64
16.10.3.A gyermek fejlődésének megfigyelése és támogatása	64
16.10.4.Együttműködés a családdal	64
16.10.5.Szakmai együttműködés.....	65
16.10.6.A dajka szerepe a nevelési folyamatban.....	65
16.10.7.Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése	65
16.11. Tervezés, tematikus/projekt rendszer, integrált fejlesztés	66
16.11.1.A tervezés alapelvei.....	66
16.11.2.Tematikus és projektjellegű tervezés	66
16.11.3.Integrált fejlesztés.....	66
16.11.4.Intézményi értékeink megjelenése a tervezésben.....	67
16.11.5.Differenciálás a tervezésben	67
16.11.6.A spontán helyzetek szerepe.....	67

16.11.7.Tervezés, megfigyelés, értékelés	68
16.11.8.Az óvodapedagógus feladatai.....	68
17. Az óvoda hagyományos ünnepei.....	68
17.1.Hagyományörzés és népi kultúra	69
17.2.Nemzeti ünnepeink.....	69
17.3.Családi és közösségi ünnepek	69
17.4.Zöld jeles napok	70
17.5.Az ünnepek és hagyományok szervezésének alapelvei	70
17.6.Az óvodapedagógus feladatai.....	70
18. Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	70
18.1.Az inkluzív nevelés alapelvei.....	71
18.2.Integráció a sajátosságok megőrzésével.....	71
18.3.A különbségekhez alkalmazkodó pedagógiai gyakorlat	71
18.4.A különleges bánásmódot igénylő gyermekek befogadása.....	71
18.5.A szociális hátrányokból eredő különbségek csökkentése	72
18.6.A tehetség és az egyéni erősségek támogatása.....	72
18.7.Befogadó közösség kialakítása.....	72
18.8.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	72
18.9.Együttműködés a családokkal és szakemberekkel	73
18.10.Az óvodapedagógus feladatai.....	73
19. Differenciálás – a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	73
19.1.A differenciálás értelmezése.....	74
19.2.A differenciálás megvalósítása	74
19.3.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása	74
19.4.A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztése	74
19.5.A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek támogatása	75
19.6.Kiemelten tehetséges gyermekek támogatása	75
19.7.Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása.....	75
19.8.A gyermek fejlődésének nyomon követése	75
19.9.Együttműködés a családdal és a szakemberekkel	76
19.10.Az óvodapedagógus feladatai.....	76
20. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek.....	76
20.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	77
20.2. Korszerű óvodapedagógiai módszerek.....	77

20.3. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység	78
20.4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel.....	78
20.5. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka	78
20.6. Tanügyigazgatást támogató munka; iskolaválasztás támogatása, a szülők tájékoztatása	79
20.7. Intézményi önértékelés, eredményesség	79
21. A sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése	80
21.1. A befogadás alapelvei.....	80
21.2. Az egyéni fejlesztés	80
21.3. Differenciált pedagógiai támogatás.....	80
21.4. Befogadó gyermekközösség.....	80
21.5. Együttműködés a családdal és a szakemberekkel	81
21.6. A fejlődés nyomon követése.....	81
22. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	81
22.1. Célok, feladatok	81
22.2. Az óvoda–iskola átmenet támogatása	82
22.2.1. Egyéni támogatás az átmenet során	82
22.3. Együttműködés.....	83
22.3.1. Együttműködés a családdal	83
22.3.2. Együttműködés az iskolával.....	83
22.4. Eredményként azt várjuk.....	83
23. Az óvoda kapcsolatrendszere	83
23.1. Célok az együttműködés terén	83
23.2. A Pedagógiai Program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok	84
23.2.1. Kapcsolat a családokkal	84
23.2.2. Kapcsolat a fenntartóval.....	84
23.2.3. Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal és más szakemberekkel.....	84
23.2.4. Kapcsolat a gyermekjóléti és szociális ellátórendszerrel	84
23.2.5. Kapcsolat az egészségügyi ellátásban közreműködőkkel	85
23.2.6. Kapcsolat az általános iskolákkal.....	85
23.2.7. Kapcsolat a helyi közösséggel, kulturális és közművelődési intézményekkel.....	85
23.2.8. Kapcsolat szakmai szervezetekkel és más nevelési intézményekkel	85
23.2.9. Kapcsolat a bölcsődével	85
24. A pedagógiai munka dokumentációi – A gyermekek fejlettségi állapotának mérése.....	86
24.1. A pedagógiai munka dokumentációi	86

24.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése	86
24.3. A mérés és megfigyelés alapelvei.....	87
24.4. A fejlődés eredményeinek felhasználása	87
24.5. Egyéni fejlesztés.....	87
24.6. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség nyomon követése	87
24.7. A szülők tájékoztatása	88
24.8. Adatvédelem és dokumentumkezelés.....	88
25. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése.....	88
25.1. A gondozás-nevelés alapelvei.....	88
25.2. Érzelmi biztonság és fokozatosság.....	89
25.3. A játék és a tapasztalatszerzés	89
25.4. Az önállóság támogatása	89
25.5. Egészséges életmód és mozgás	89
25.6. Anyanyelvi és kommunikációs fejlődés támogatása	89
25.7. Egyéni bánásmód és fejlődés	90
25.8. Együttműködés a családdal	90
25.9. A bölcsődéből az óvodába történő átmenet	90
26. A pedagógiai-szakmai munka eredményessége	90
26.1. Az eredményesség értelmezése	90
26.2. Az eredményesség vizsgálatának területei	91
26.3. Az eredményesség értékelésének forrásai	91
26.4. Az eredmények felhasználása.....	91
26.5. A Pedagógiai Program megvalósulásának értékelése.....	92
26.6. Eredményességünk legfontosabb mutatója	92
27. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek, meghatározások, feladatok.....	92
27.1. A csoportszervezés elvei.....	92
27.2. A pedagógiai munka dokumentumai	92
27.3. Az oviKRÉTA alkalmazása	93
27.4. Az adminisztráció alapelvei	93
27.5. A pedagógiai tervezés elvei	93
27.6. Tematikus és projektjellegű tervezés.....	94
27.7. Pedagógiai szabadság és szakmai felelősség.....	94
27.8. Innováció és szakmai megújulás	94
27.9. A pedagógiai gyakorlat értékelése és fejlesztése.....	94
26. Szolgáltatások.....	95

26.1. A nevelési programhoz kapcsolódó, térítésmentesen biztosított köznevelési szolgáltatások és egyéb lehetőségek.....	95
26.1.1.Foci, játékos sporttevékenység.....	95
26.1.2.Bábszakkör	95
26.1.3.Hit- és erkölcsi neveléshez kapcsolódó lehetőség.....	95
26.1.4.Logopédiai ellátás	95
26.1.5.Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gyógypedagógiai ellátása	96
26.2. A nevelési programhoz kapcsolódó, térítéses szolgáltatások	96
26.2.1.Cheers – pomponos, zenés-mozgásos foglalkozás.....	96
26.2.2.Így tedd rá! foglalkozás	96
26.3. A szolgáltatások szervezésének alapelvei.....	96

Törvények, rendeletek:

- Magyarország Alaptörvénye
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 419/2024. (XII.23.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzés rendszere
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról (Eb. tv)
- https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok_sni_gyermekek
- https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/nemzetisegi_nevelés_oktatás_kerettantervei

Egyéb dokumentumok:

- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

BEVEZETÉS

Pedagógiai Programunk intézményünk nevelőmunkájának alapidokumentuma, amely meghatározza az óvodai nevelés céljait, alapelveit, értékeit, feladatait, valamint az ezek megvalósítását szolgáló pedagógiai tevékenységeket. Programunk kialakítása során arra törekedtünk, hogy az országos szakmai és jogszabályi elvárások mellett intézményünk sajátos arculata, hagyományai, helyi értékei, valamint a hozzánk járó gyermekek és családjaik igényei is hangsúlyosan megjelenjenek.

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek, a gyermeki személyiség tisztelete és harmonikus fejlődésének támogatása áll. Valljuk, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség, aki saját fejlődési ütemmel, képességekkel, érdeklődéssel, tapasztalatokkal és szükségletekkel érkezik közösségünkbe. Feladatunknak tekintjük, hogy szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó és ösztönző környezetet teremtsünk számukra.

Óvodai nevelésünk során kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a szabad játéknak, a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségéhez igazodó tapasztalatszerzésnek, a mozgásnak, a közösségi élményeknek, valamint a tevékenységekbe ágyazott tanulásnak. Célunk, hogy a gyermekek kíváncsiságára, természetes érdeklődésére és aktivitására építve segítsük képességeik sokoldalú kibontakozását.

Fontosnak tartjuk az egyéni bánásmód érvényesülését, az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok figyelembevételét. Különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek szükségleteire. Törekszünk arra, hogy minden gyermek megkapja azt a támogatást, amely személyiségének és képességeinek lehető legteljesebb kibontakozásához szükséges.

Nevelésünk fontos része az egészséges életmód megalapozása, a környezettudatos szemlélet alakítása, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, valamint kulturális és nemzeti értékeink, hagyományaink közvetítése. Olyan élményeket és tapasztalatokat kívánunk biztosítani, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy gyermekeink nyitott, érdeklődő, együttműködő és környezetük iránt felelősséget érző személyiségekké váljanak.

Kiemelt feladatunknak tekintjük az óvoda–iskola átmenet támogatását. Az iskolai életre való felkészítést nem elkülönült, kizárólag az óvodáskor végén megjelenő feladatnak tekintjük, hanem az egész óvodai nevelést átható folyamatnak. A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális érettségének támogatásával arra törekszünk, hogy az iskolakezdéshez szükséges képességek természetes módon, játékba és változatos tevékenységekbe ágyazva fejlődjenek.

A gyermekek eredményes nevelése elképzelhetetlen a családokkal való kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló együttműködés nélkül. A családot a gyermek nevelésének elsődleges színtereként tiszteletben tartjuk, az óvodai nevelést pedig a családi nevelés kiegészítőjeként értelmezzük. Fontos számunkra a nyitott, őszinte kommunikáció, a rendszeres kapcsolattartás és a közösen vállalt felelősség a gyermek fejlődéséért.

Pedagógiai közösségünk folyamatosan törekszik szakmai tudásának megújítására, a gyermekek szükségleteihez igazodó korszerű pedagógiai módszerek alkalmazására és nevelőmunkánk eredményességének rendszeres értékelésére. Megőrizzük mindazokat a hagyományokat és

értékeket, amelyek intézményünk közösségét hosszú idő óta meghatározzák, ugyanakkor nyitottak vagyunk a változásokra és az új szakmai lehetőségekre.

Pedagógiai Programunk olyan közös szakmai alap, amely valamennyi munkatársunk számára irányt mutat mindennapi nevelőmunkánk során. Célunk, hogy óvodánk olyan hely legyen, ahová a gyermekek örömmel érkeznek, ahol biztonságban érzik magukat, ahol értéknek tekintik szakaszára.

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KÉSZÍTÉSÉNEK ALAPJA

Pedagógiai Programunk elkészítésének alapját a hatályos köznevelési jogszabályok, mindenekelőtt az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint intézményünk helyi sajátosságai, értékei és hagyományai képezik. A program kialakítása során figyelembe vettük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét, a családok igényeit, valamint nevelőtestületünk szakmai tapasztalatait és pedagógiai értékrendjét.

Programunk az óvodai nevelés országos célkitűzéseire építve határozza meg intézményünk saját nevelési elveit, céljait és feladatait, biztosítva a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlődését, az egyéni bánásmód érvényesülését és az iskolai életre való eredményes felkészülés támogatását.

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Küldetésünk, hogy óvodánk olyan biztonságos, szeretetteljes és értékteremtő közösség legyen, ahol minden gyermek örömmel élheti meg gyermekkorát, miközben saját képességeihez, egyéni fejlődési üteméhez és szükségleteihez igazodó támogatást kap.

Hiszünk abban, hogy minden gyermek egyedi érték, ezért nevelőmunkánk alapja a gyermek személyiségének tisztelete, az elfogadás, az egyéni bánásmód és az érzelmi biztonság. A játék elsődlegességének megőrzése mellett olyan élményekben és tapasztalatokban gazdag környezetet teremtünk, amely kíváncsiságra, felfedezésre, gondolkodásra, mozgásra és alkotásra ösztönöz.

Célunk, hogy a ránk bízott gyermekekből önmagukban bízó, érdeklődő, nyitott, együttműködésre képes és érzelmileg kiegyensúlyozott gyermekek váljanak. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodás évek végére képességeikhez mértén felkészülten, megfelelő testi, lelki, szociális és értelmi érettséggel kezdhessék meg iskolai életüket.

Óvodánk tiszteli és őrzi közösségünk hagyományait, kulturális és nemzeti értékeit, miközben nyitott a változásra, a megújulásra és a korszerű pedagógiai szemléletre. Gyermekeinket a természet és környezetük szeretetére, egymás tiszteletére, elfogadásra, felelősségvállalásra és közösségben való gondolkodásra neveljük.

A családokat nevelőpartnerünknek tekintjük. Hiszünk abban, hogy a gyermek fejlődését akkor tudjuk legeredményesebben támogatni, ha az óvoda és a család között kölcsönös bizalomra, tiszteletre, őszinte kommunikációra és együttműködésre épülő kapcsolat alakul ki.

Küldetésünk nemcsak a gyermekek neveléséről, hanem egy jól működő, egymást támogató szakmai közösség építéséről is szól. Olyan intézményi kultúrát kívánunk teremteni, amelyben minden munkatárs ismeri saját felelősségét, számít egymás munkájára, nyitott a szakmai fejlődésre, és közös célként tekint a gyermekek magas színvonalú nevelésére.

Arra törekszünk, hogy óvodánk olyan közösség legyen, ahová jó megérkezni, ahol jó gyermeknek lenni, ahol jó együtt dolgozni, és ahonnan a gyermekek biztos alapokkal, élményekkel és önmagukba vetett bizalommal indulhatnak tovább.

AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Csivitelő Óvoda és Bölcsőde

Székhelye: 8196 Litér, Árpád utca 2.

Telefon: 88/598-355

E-mail: csivitelo@liter.hu

OM azonosító: 036991

Törzskönyvi azonosító szám: 665472

Adószám: 16883615-2-19

Az intézmény fenntartója: Litéri Óvodai Nevelés és Bölcsődei Ellátás Társulása

A fenntartó székhelye: 8196 Litér, Álmos utca 37.

Alapító okirat száma: 7/2026-ÓT

Alapító okirat kelte: 2026. június 4.

Alapítás dátuma: 2004. január 1.

A módosított törzskönyvi adatokat a Magyar Államkincstár 2026. szeptember 1-jei alkalmazási dátummal vezette át.

Az intézmény típusa: többcélú óvoda–bölcsőde.

Telephely: Főzőkonyha

Telephely címe: 8196 Litér, Előd utca 5.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

851020 – Óvodai nevelés.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

- 041233 – Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
- 091110 – Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- 091120 – Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 091140 – Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- 096015 – Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
- 096025 – Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
- 104031 – Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
- 104035 – Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében
- 104036 – Munkahelyi étkeztetés gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben
- 104037 – Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

- 107051 – Szociális étkeztetés, szociális konyhán.

Az óvodába felvehető gyermekek maximális létszáma: 117 fő

Ebből sajátos nevelési igényű gyermek: legfeljebb 10 fő

Bölcsődei férőhelyek száma: 24 fő.

Óvodai gyermekcsoportok száma: 5 csoport

Az óvodai csoportok elnevezése: Mackó, Katica, Süni, Pillangó és Méhecske csoport.

A gyermekcsoportok összetétele: Az óvodai csoportok szervezése homogén, életkor szerinti elven történik. Egyes csoportokban – különösen a nagycsoportos korosztály esetében – egymáshoz közeli életkorú gyermekek nevelése történik.

Az intézmény működési területe: Litér és Királyszentistván községek közigazgatási területe.

Az intézmény szabad kapacitása terhére más településekről is fogadhat gyermekeket.

Az intézmény gazdálkodása

A Csivitelő Óvoda és Bölcsőde önálló költségvetéssel rendelkező költségvetési szerv. Gazdálkodási feladatait a Litéri Közös Önkormányzati Hivatal (8196 Litér, Álmos utca 37.) látja el. A gazdálkodással kapcsolatos munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint a vonatkozó belső szabályzatok határozzák meg.

1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei

Nevelőmunkánk középpontjában **a gyermek, a gyermeki személyiség tisztelete, szeretete és mindenek felett álló érdeke** áll. Valljuk, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, ezért fejlődését saját képességeihez, szükségleteihez és egyéni fejlődési üteméhez igazodva támogatjuk.

Óvodai nevelésünk során az alábbi alapelveket tekintjük meghatározónak:

- **Érzelmi biztonság és szeretetteljes légkör:** olyan elfogadó, nyugodt és kiszámítható környezet kialakítására törekszünk, amelyben a gyermek biztonságban érzi magát, bátran kezdeményez, kérdez, felfedez és önmaga lehet.
- **A gyermek személyiségének tisztelete:** tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni sajátosságait, személyiségét, méltóságát, jogait, érdeklődését és fejlődési ütemét.
- **A játék elsődlegessége:** a szabad játékot az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének tekintjük. A tanulás elsősorban élményeken, tapasztalatszerzésen és tevékenységeken keresztül valósul meg.
- **Egyéni bánásmód és differenciálás:** minden gyermek számára képességeinek és szükségleteinek megfelelő támogatást biztosítunk. Fontosnak tartjuk a lemaradások felismerését és csökkentését, valamint a kiemelkedő képességek és tehetség kibontakoztatását.
- **Esélyteremtés és befogadás:** biztosítjuk az elfogadó, befogadó nevelési környezetet, és különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, illetve szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek támogatására.
- **Az egészséges életmód megalapozása:** fontosnak tartjuk az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás, a megfelelő pihenés, a személyi higiéné és az egészségtudatos szokások kialakítását.
- **Közösségi és erkölcsi értékek közvetítése:** nevelésünkben hangsúlyt kap az egymás iránti tisztelet, szeretet, türelem, segítőkészség, empátia, együttműködés, felelősségvállalás és az egymásra való odafigyelés.
- **Hagyományaink és értékeink megőrzése:** fontosnak tartjuk a magyar kultúra, a helyi hagyományok, nemzeti értékeink és ünnepeink megismertetését, valamint a gyermekek életkorának megfelelő érték közvetítést.
- **Környezettudatos szemlélet:** a gyermekeket a természeti és épített környezet megismerésére, szeretetére és védelmére neveljük. A

fenntarthatósághoz kapcsolódó szokásokat a mindennapi óvodai élet természetes részévé tesszük.

- **Az iskolai életre való felkészítés folyamatossága:** az iskolaérettség kialakulását az egész óvodáskort átfogó fejlődési folyamatként kezeljük. Nem az iskola módszereit kívánjuk az óvodába átemelni, hanem azokat a képességeket, készségeket és szociális kompetenciákat fejlesztjük, amelyek a sikeres iskolakezdés alapját jelentik.
- **A családdal való partneri együttműködés:** a családot a gyermek nevelésének elsődleges színtereként tiszteletben tartjuk. A szülőkkel kölcsönös bizalomra, tiszteletre, őszinte kommunikációra és együttműködésre épülő kapcsolat kialakítására törekszünk.
- **Pedagógiai következetesség:** a szeretetteljes, gyermekközpontú nevelést világos szabályokkal és következetes pedagógiai magatartással kapcsoljuk össze. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő kereteket, határokat és kiszámíthatóságot kapjanak.
- **Szakmai együttműködés és megújulás:** nevelőmunkánkat egységes szakmai szemléletre, a munkatársak együttműködésére, egymás munkájának tiszteletére, folyamatos önértékelésre és szakmai fejlődésre alapozzuk.

Alapelvünk, hogy a gyermeknek joga van megélni a gyermekkorát. Feladatunk olyan feltételeket teremteni, amelyek között játszva, cselekedve, tapasztalatokat szerezve és szeretetteljes közösségben fejlődhet, miközben megkapja mindazt a támogatást, amely képességei kibontakoztatásához és későbbi sikeres iskolai életéhez szükséges.

2. Az óvoda helyi nevelési értékei

Óvodánk nevelőmunkájának alapját olyan időtálló emberi, erkölcsi, közösségi, nemzeti és kulturális értékek képezik, amelyek hozzájárulnak a gyermekek harmonikus személyiségfejlődéséhez, testi-lelki egészségéhez, közösségi érzésének és identitásának alakulásához.

Értékeink közvetítése nem elkülönült tevékenységként, hanem az óvodai élet egészét átható módon, elsősorban személyes példamutatáson, játékon, közös élményeken, tevékenységeken, hagyományokon és a mindennapok természetes élethelyzetein keresztül valósul meg.

2.1. Kiemelt helyi nevelési értékeink:

- **A gyermekkor tisztelete és a gyermeki személyiség értéke.** Minden gyermeket egyedi, megismételhetetlen személyiségnek tekintünk. Fontos számunkra, hogy óvodás éveit szeretetteljes, érzelmileg biztonságos környezetben, játékkal, élményekkel, felfedezéssel és örömteli tevékenységekkel tölthesse.

- **Szeretet, biztonság és elfogadás.** Olyan óvodai légkör kialakítására törekszünk, amelyet a kölcsönös tisztelet, a bizalom, a türelem, az empátia és az egymás iránti odafigyelés jellemez.
- **Egészség, mozgás és aktív életmód.** Kiemelt értéknek tekintjük a testi-lelki egészség megőrzését és az egészséges életmód szokásainak megalapozását. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek számára a mozgás örömforrássá és természetes igénnyé váljon. Ennek érdekében változatos mozgásélményeket és sokféle mozgásos tevékenységet biztosítunk, amelyek egyaránt szolgálják egészségük megőrzését, testi képességeik fejlődését, kitartásukat és pozitív énképük alakulását.
- **Magyar kulturális örökségünk és néphagyományaink tisztelete.** Fontos értéknek tekintjük anyanyelvünk, népi kultúránk, népdalaink, mondókáink, népmeséink, népi játékaink, hagyományaink és jeles napjaink megismertetését és továbbörökítését. Arra törekszünk, hogy a gyermekek élményeken keresztül találkozzanak kulturális örökségünkkel, és természetes módon alakuljon bennük annak szeretete és megbecsülése.
- **Nemzeti identitás és a szülőföldhöz való kötődés.** Életkoruknak megfelelő módon alapozzuk meg a gyermekek magyarságtudatát, nemzeti identitását, hazájuk és szűkebb lakóhelyük iránti szeretetét és kötődését. Nemzeti ünnepeink, helyi értékeink és hagyományaink közös megélése során erősítjük bennük az összetartozás élményét és a közösséghez tartozás érzését.
- **Család és közösség.** A családot alapvető értéknek és a gyermek elsődleges nevelési környezetének tekintjük. Óvodai közösségeinkben az együttműködés, az egymás segítése, az alkalmazkodás, a tolerancia, a felelősségvállalás és az egymás iránti tisztelet kialakulását támogatjuk.
- **Önállóság, kitartás és felelősség.** Értéknek tekintjük a gyermek próbálkozását és erőfeszítését. Önállóságra ösztönözzük, támogatjuk abban, hogy életkorának megfelelő feladatokat vállaljon, megtapasztalja a siker örömét, és kudarc esetén képes legyen újra próbálkozni.
- **Kíváncsiság, tudás és a felfedezés öröme.** Megőrizzük és erősítjük a gyermekek természetes érdeklődését. Olyan tapasztalatokat biztosítunk számukra, amelyek kérdésre, gondolkodásra, alkotásra, problémamegoldásra és környezetük aktív felfedezésére ösztönzik őket.
- **Természet- és környezetszeretet.** Fontosnak tartjuk a természeti és épített környezet értékeinek megismerését és védelmét. A környezettudatos gondolkodás alapjait a gyermekek számára érthető, mindennapi tevékenységeken és személyes tapasztalatokon keresztül alakítjuk.
- **Egyéni fejlődés és esélyteremtés.** Nem az egymással való összehasonlítást, hanem az egyéni képességek kibontakoztatását és az önmagához mért fejlődést tekintjük értéknek. Minden gyermek számára igyekszünk megteremteni a fejlődéséhez szükséges feltételeket, legyen szó felzárkóztatásról, különleges bánásmódról vagy kiemelkedő képességek támogatásáról.
- **Munka, rend és egymás munkájának megbecsülése.** A gyermekek életkorának megfelelően alakítjuk a környezetük iránti felelősségüket, a rendhez, a

feladatvállaláshoz és a munkához való pozitív viszonyukat. Fontosnak tartjuk saját és mások munkájának tiszteletét.

Helyi értékrendünkben a gyermek egészséges testi-lelki fejlődése, a mozgás szeretete, a család és a közösség, magyar kulturális örökségünk és hagyományaink megőrzése, valamint a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatása egymást erősítő értékek.

Arra törekszünk, hogy az óvodás évek végére gyermekeink önmagukban bízó, érdeklődő, mozgást szerető, közösségben gondolkodni és együttműködni képes gyermekekké váljanak, akik ismerik és szeretik közvetlen környezetüket, kötődnek szülőföldjükhöz, nyitottak magyar kulturális és népi értékeink iránt, és örömmel, megfelelő alapokkal lépnek tovább az iskolai életbe.

3. Az óvoda helyi nevelési célkitűzései

Óvodánk nevelési célja, hogy a családi nevelést kiegészítve, szeretetteljes, biztonságos és gyermekközpontú környezetben biztosítsuk a ránk bízott gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődését, egyéni képességeik kibontakoztatását és az iskolai életre való eredményes felkészülésüket.

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy minden gyermek saját életkorának, fejlettségi szintjének, képességeinek és egyéni szükségleteinek megfelelő támogatásban részesüljön.

3.1. Helyi nevelési célkitűzéseink:

- a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi és szociális fejlődésének komplex támogatása;
- az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, elfogadó és kiszámítható óvodai légkör megteremtése;
- a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a játékban rejlő személyiség- és képességfejlesztő lehetőségek tudatos kihasználása;
- a gyermekek természetes kíváncsiságára és aktivitására épülő, élmény- és tevékenységközpontú tanulás biztosítása;
- az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével a gyermekek képességeinek kibontakoztatása, a differenciált fejlesztés és az egyéni bánásmód következetes érvényesítése;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteinek felismerése, fejlődésük támogatása, az esélyegyenlőség és a befogadó nevelés biztosítása;
- a gyermekek egészséges életmódjának megalapozása, az egészségtudatos szokások kialakítása és a testi-lelki egészség védelme;
- a mozgás megszerettetése, a rendszeres és változatos mozgás iránti igény kialakítása, a gyermekek testi képességeinek, állóképességének, koordinációjának és mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztése;
- az önállóság, önbizalom, kitartás, feladattudat és felelősségérzet életkornak megfelelő alakítása;
- a társas kapcsolatok, az együttműködés, az empátia, a tolerancia, a segítőkészség és az egymás iránti tisztelet erősítése;

- a gyermekek anyanyelvi, kommunikációs és értelmi képességeinek folyamatos fejlesztése;
- a természeti és épített környezet megismertetése és megszerettetése, a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása;
- a magyar népi kultúra és néphagyományok élményszerű megismertetése, a népmesék, népdalok, mondókák, népi játékok, jeles napok és helyi hagyományok beépítése az óvodai életbe;
- a gyermekek nemzeti identitásának, magyarságtudatának, szülőföldjükhöz és lakóhelyükhöz való kötődésének, valamint hazafias érzelmeinek életkoruknak megfelelő megalapozása;
- kulturális és közösségi értékeink, ünnepeink és hagyományaink tiszteletének kialakítása;
- a családokkal való partneri, kölcsönös bizalomra és tiszteletre épülő együttműködés erősítése;
- a gyermekek fejlődésének folyamatos megismerése, nyomon követése és az eredményekre épülő tudatos pedagógiai tervezés;
- az óvoda–iskola átmenet támogatása, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki, szociális és értelmi érettség kialakulásának elősegítése úgy, hogy közben megőrizzük az óvodai nevelés játékos, élményalapú jellegét.

Kiemelt célunk, hogy óvodánkból olyan gyermekek lépjenek tovább, akik szeretnek mozogni, kíváncsiak és nyitottak a világra, képesek együttműködni másokkal, megfelelő önbizalommal és feladattudattal rendelkeznek, ismerik és megbecsülik környezetüket, hagyományainkat és magyar kulturális értékeinket, és egyéni képességeikhez mértén felkészülten kezdhetik meg iskolai életüket.

4. A nevelési célok megvalósítását szolgáló feladatok és tevékenységek

Nevelőmunkánk során olyan pedagógiai feladatokat, tevékenységeket és élményeket tervezünk és szervezünk, amelyek:

- biztosítják a gyermek személyiségének sokoldalú és harmonikus fejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását;
- figyelembe veszik a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, eltérő fejlődési ütemét, érdeklődését és szükségleteit;
- támogatják az érzelmi biztonság, a pozitív énkép, az önállóság, az önbizalom és a feladattudat kialakulását;
- segítik a gyermek közösségi életre való felkészítését, társas kapcsolatainak fejlődését, az együttműködés, az empátia, az elfogadás és az egymás iránti tisztelet kialakulását;
- biztosítják a kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteikhez igazodó egyéni támogatását és fejlesztését;
- lehetőséget teremtenek a tehetségígéretesek felismerésére és képességeik kibontakoztatására;
- a játék elsődlegességére, a gyermek aktivitására, tapasztalataira és élményeire építve támogatják az értelmi képességek fejlődését;

- változatos mozgáslehetőségekkel segítik a gyermekek testi fejlődését, mozgáskultúrájának és egészséges életmód iránti igényének kialakulását;
- kiemelt szerepet biztosítanak a mesének, a bábozásnak és a dramatikus játékoknak, amelyek élményszerű módon gazdagítják a gyermekek érzelmi világát, fejlesztik anyanyelvi és kommunikációs képességeiket, képzeletüket, kreativitásukat és önkifejezésüket, valamint támogatják a közösségi kapcsolatok, az erkölcsi érzék és a pozitív viselkedésminták alakulását;
- a magyar népi kultúra, a népmesék, népdalok, mondókák, népi játékok és hagyományok közvetítésével erősítik a gyermekek nemzeti identitását, szülőföldjükhöz való kötődését és kulturális értékeink megbecsülését;
- hozzájárulnak a környezettudatos szemlélet, a természet szeretetének és védelmének megalapozásához;
- a családokkal és a gyermek fejlődését segítő szakemberekkel együttműködve biztosítják a fejlődés folyamatos támogatását;
- elősegítik, hogy az óvodáskor végére – saját fejlődési lehetőségeihez és egyéni adottságaihoz mérten – a gyermek rendelkezzen az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki, szociális és értelmi fejlettséggel.

5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti a gyermekek esélyegyenlőségének elősegítését, a szociális hátrányok felismerését, lehetőség szerinti enyhítését, valamint annak biztosítását, hogy családi, szociális vagy anyagi körülményei miatt egyetlen gyermek se kerüljön hátrányos helyzetbe az óvodai nevelés során.

A gyermekek eltérő családi és szociális környezetből érkeznek, ezért nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk az egyéni élethelyzetek megismerését, a gyermekek szükségleteire való érzékeny reagálást és a családokkal kialakított bizalmi kapcsolatot. A segítségnyújtás során minden esetben tiszteletben tartjuk a gyermek és családja emberi méltóságát, személyiségi jogait és magánéletét.

5.1. A szociális hátrányok enyhítését szolgáló feladataink és tevékenységeink:

- a gyermekek családi és szociális helyzetének, valamint az esetleges veszélyeztető és hátrányt okozó körülményeknek a felismerése;
- a gyermek fejlődésének folyamatos megfigyelése, az egyéni szükségletek és lemaradások mielőbbi azonosítása;
- szeretetteljes, elfogadó, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai környezet biztosítása minden gyermek számára;
- az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés alkalmazása, a gyermek saját fejlődési üteméhez igazodó segítségnyújtás;
- a szociális, kommunikációs, értelmi és mozgásos képességek fejlesztése játékos, élmény- és tevékenységalapú módszerekkel;
- a közösséghez tartozás élményének erősítése, a társas kapcsolatok, az együttműködés, az elfogadás, az empátia és a segítőkészség alakítása;

- olyan közös óvodai programok, kulturális, mese- és bábélmények, mozgásos tevékenységek, kirándulások és közösségi események biztosítása, amelyekhez lehetőség szerint valamennyi gyermek hozzáférhet;
- a gyermekek önbizalmának, pozitív énképének, önállóságának és sikerélményhez jutásának támogatása;
- a gyermekek egészséges életmódjának, higiénés szokásainak, megfelelő táplálkozásának és rendszeres mozgásának támogatása;
- szükség esetén a családok tájékoztatása az igénybe vehető gyermekvédelmi, szociális és egyéb támogatási lehetőségekről;
- a szülőkkel való rendszeres, bizalomra és kölcsönös tiszteletre épülő kapcsolattartás, szükség esetén egyéni segítségnyújtás;
- együttműködés az intézmény gyermekvédelmi feladataiban közreműködő munkatársaival, a védőnővel, a gyermekorvossal, a pedagógiai szakszolgálattal, valamint a gyermekjóléti és családsegítő feladatokat ellátó szakemberekkel;
- a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények észlelése esetén a szükséges gyermekvédelmi jelzés megtétele és a jelzőrendszeri együttműködés;
- az óvoda–iskola átmenet támogatása, különös tekintettel azokra a gyermekekre, akik családi vagy szociális körülményeik miatt fokozott pedagógiai támogatást igényelnek.

A hátránykompenzáció során alapelvünk, hogy nem a gyermek hiányosságaira, hanem meglévő képességeire, erősségeire és fejleszthető területeire építünk. Célunk, hogy minden gyermek számára biztosítsuk azokat a pedagógiai feltételeket és élményeket, amelyek elősegítik képességeinek kibontakozását, társadalmi beilleszkedését és az iskolai élet eredményes megkezdését.

A szociális hátrányok enyhítése nem kizárólag az óvodapedagógus feladata, hanem az intézmény valamennyi, gyermekekkel foglalkozó munkatársának közös felelőssége. Ennek érdekében törekszünk a problémák korai felismerésére, a munkatársak közötti megfelelő információáramlásra és – amikor szükséges – a külső szakemberekkel történő összehangolt együttműködésre.

6. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Óvodánk gyermekvédelmi tevékenységének alapvető célja a gyermekek mindenképp felett álló érdekének érvényesítése, testi, érzelmi, erkölcsi és szociális biztonságuk megóvása, jogaik tiszteletben tartása, valamint a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, mielőbbi felismerése és a szükséges intézkedések megtétele.

A gyermekvédelem az óvodai nevelőmunka egészét átható, valamennyi gyermekkel foglalkozó munkatárs közös feladata. Intézményünkben gyermekvédelmi felelős segíti és koordinálja a gyermekvédelmi feladatok ellátását, támogatja a pedagógusok munkáját, valamint közreműködik a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival történő kapcsolattartásban és együttműködésben.

A gyermekvédelmi és jelzőrendszeri feladatok részletes intézményi rendjét, a felelősségi és kapcsolattartási szabályokat, a jelzés folyamatát, valamint a szükséges dokumentáció rendjét az intézmény Gyermekvédelmi és Jelzőrendszeri Szabályzata határozza meg.

6.1. Gyermekvédelmi pedagógiai tevékenységünk kiemelt feladatai:

- a gyermekek testi, lelki és érzelmi biztonságának megteremtése és védelme;
- a gyermeki jogok, az emberi méltóság és a gyermek mindenek felett álló érdekének következetes érvényesítése;
- a gyermekek egyéni élethelyzetének, fejlődésének és szükségleteinek megismerése;
- a veszélyeztetettségre, elhanyagolásra, bántalmazásra vagy más, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülményre utaló jelek mielőbbi felismerése;
- a gyermek fejlődésében, magatartásában, érzelmi állapotában vagy gondozottságában bekövetkező, aggodalomra okot adó változások figyelemmel kísérése;
- az egyéni bánásmód, a differenciált pedagógiai segítségnyújtás és az esélyteremtés biztosítása;
- a gyermek pozitív énképének, önbizalmának, érzelmi biztonságának és társas kapcsolatainak erősítése;
- a gyermekek életkorának megfelelően az önvédelem, a segítségkérés, saját és mások testi-lelki határainak tiszteletben tartása és a biztonságos viselkedés megalapozása;
- a szülőkkel való bizalomra és kölcsönös tiszteletre épülő együttműködés;
- szükség esetén a családok tájékoztatása az igénybe vehető gyermekjóléti, szociális, pedagógiai és egyéb támogató lehetőségekről;
- az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős közötti folyamatos együttműködés és megfelelő információáramlás biztosítása;
- együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a pedagógiai szakszolgálattal, az egészségügyi ellátórendszerrel, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer további tagjaival;
- veszélyeztetettség észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele, illetve a jogszabályban meghatározott jelzési kötelezettség teljesítése;
- a gyermekvédelmi intézkedést igénylő gyermekek helyzetének és fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése;
- a gyermekekkel és családjaikkal kapcsolatos információk bizalmas, az adatvédelmi és titoktartási szabályoknak megfelelő kezelése.

A gyermekvédelmi felelős feladata különösen a gyermekvédelmi munka intézményi szintű segítése, a pedagógusok támogatása, a gyermekvédelmi szempontból figyelmet igénylő esetek nyomon követésében való közreműködés, a szükséges szakmai kapcsolatok fenntartása, valamint a prevenciót szolgáló tevékenységek támogatása. A gyermekvédelmi felelős tevékenysége ugyanakkor nem mentesíti az intézmény egyetlen dolgozóját sem a gyermek veszélyeztetettségének felismerésével és jelzésével kapcsolatos kötelezettsége alól.

Gyermekvédelmi munkánkban elsődleges szerepet kap a prevenció. Célunk, hogy a problémákat lehetőség szerint már azok korai szakaszában felismerjük, és a gyermek, a család, az óvoda, valamint szükség esetén a külső szakemberek együttműködésével megfelelő segítséget biztosítsunk.

7. A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formái

Óvodánk nevelőmunkájának eredményességét alapvetően meghatározza a gyermek, a család és az óvoda közötti együttműködés minősége. Valljuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda pedig a családi nevelést tiszteletben tartva, azt kiegészítve és támogatva vesz részt a gyermek személyiségének fejlődésében.

Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, tisztelet, nyitottság, őszinte kommunikáció és partnerség. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők megfelelő tájékoztatást kapjanak gyermekük óvodai életéről és fejlődéséről, ugyanakkor az óvodapedagógusok is megismerhessék mindazokat a gyermekkel kapcsolatos információkat, amelyek a személyre szabott, eredményes pedagógiai munkához szükségesek.

A gyermek az együttműködés aktív résztvevője. Életkorának és fejlettségének megfelelően lehetőséget biztosítunk számára véleményének, érzéseinek, szükségleteinek és kívánságainak kifejezésére. Törekszünk arra, hogy megtapasztalja: véleménye fontos, ugyanakkor fokozatosan tanulja meg a közösségi együttélés szabályait, saját és mások érdekeinek, szükségleteinek figyelembevételét.

7.1. Az együttműködés legfontosabb formái:

- **A családdal történő ismerkedés, befogadás támogatása:** az óvodába lépés időszakában különösen fontosnak tartjuk a gyermek és családja megismerését, a bizalom kialakítását és a gyermek egyéni szükségleteihez igazodó befogadás biztosítását.
- **Napi személyes kapcsolattartás:** a gyermek érkezésekor és távozásakor lehetőséget biztosítunk a gyermekkel kapcsolatos rövid, aktuális információk kölcsönös átadására, a gyermekcsoport nyugodt működésének és a személyiségi jogok tiszteletben tartásának figyelembevételével.
- **Szülői értekezletek:** lehetőséget teremtenek a csoportot és az óvodai életet érintő közös kérdések, pedagógiai célok, feladatok és aktuális információk megbeszélésére.
- **Egyéni beszélgetések, fogadóórák:** a gyermek fejlődésének, erősségeinek, esetleges nehézségeinek és további fejlesztési lehetőségeinek személyes megbeszélését szolgálják. Szükség esetén az óvodapedagógus és a szülő külön egyeztetett időpontban konzultál.
- **A gyermek fejlődéséről történő rendszeres tájékoztatás:** a pedagógiai megfigyelések és a fejlődés nyomon követésének eredményeire építve tájékoztatjuk a szülőt gyermeke fejlődéséről, és szükség esetén közösen határozzuk meg a további támogatás lehetőségeit.
- **Elektronikus kapcsolattartás:** az intézmény által meghatározott hivatalos kommunikációs csatornák – különösen az oviKRÉTA szülői felülete – segítik a gyors és megfelelő tájékoztatást.
- **Közös programok és ünnepek:** családi rendezvények, ünnepek, hagyományörző alkalmak, kirándulások, sport- és mozgásos események, valamint egyéb közösségi programok lehetőséget teremtenek az óvoda és a család kapcsolatának erősítésére.
- **Közös mese-, báb- és kulturális élmények:** a meséhez, bábozáshoz, népi kultúrához és hagyományainkhoz kapcsolódó programokba lehetőség szerint a családokat is bevonjuk, erősítve ezzel a közös élményekre épülő nevelést.

- **Szülői közösség:** a szülők képviselőiként keresztül részt vesznek az intézményi élet őket érintő kérdéseinek véleményezésében, és közvetítik a szülői közösség javaslatait, észrevételeit.
- **Szakemberekkel történő együttműködés:** amennyiben a gyermek fejlődése indokolja, a szülővel együttműködve kapcsolatot tartunk a gyermek fejlődését segítő szakemberekkel és szolgáltatásokkal.
- **Kérdőívek, vélemények, visszajelzések:** lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülők véleményükkel, javaslataikkal hozzájáruljanak az intézmény működésének és partneri kapcsolatainak fejlesztéséhez.

Az együttműködés során törekszünk arra, hogy a gyermekkel kapcsolatos problémák megbeszélése ne a gyermek jelenlétében történjen, és az egyéni ügyek kezelése során biztosított legyen a diszkréció, a személyiségi jogok és az adatvédelmi szabályok tiszteletben tartása.

A pedagógus és a szülő kapcsolatában fontosnak tartjuk a kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletét. A család rendelkezik a gyermek életével kapcsolatos legmélyebb személyes ismeretekkel, az óvodapedagógus pedig pedagógiai szaktudásával és az óvodai közösségben szerzett tapasztalataival járul hozzá a gyermek fejlődéséhez. A két oldal együttműködése akkor szolgálja leginkább a gyermeket, ha az egymás munkájának és szerepének kölcsönös megbecsülésére épül.

Célunk olyan partneri kapcsolat kialakítása és fenntartása, amelyben a szülő, a gyermek és a pedagógus egyaránt aktív résztvevő, és amelynek középpontjában minden esetben a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése, biztonsága és mindenek felett álló érdeke áll.

8. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok és tevékenységek

Óvodánk nevelőmunkájának kiemelt területe az egészséges életmód megalapozása, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása, valamint a természethez és környezethez való pozitív érzelmi viszony erősítése. Célunk, hogy a gyermekek az egészséges és környezettudatos életmód alapjaival ne elsősorban ismeretek formájában, hanem saját tapasztalataikon, tevékenységeiken, játékon, mozgáson és közös élményeken keresztül találkozzanak.

Az egészségnevelést és a környezeti nevelést egymással szorosan összefüggő területnek tekintjük. A szabad levegőn végzett mozgás, a természet felfedezése, a környezet gondozása, az egészséges táplálkozás, a megfelelő pihenés és a testi-lelki jóllét egyaránt hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekekben fokozatosan kialakuljon az önmagukért és környezetükért érzett felelősség.

8.1. Egészségnevelési elveink és tevékenységeink

Az egészséges életmódra nevelés során fontosnak tartjuk a gyermekek testi szükségleteinek kielégítését, egészségük védelmét és edzését, valamint az egészséges életvitelhez szükséges szokások fokozatos kialakítását.

Kiemelt szerepet biztosítunk a mozgásnak. Arra törekszünk, hogy a mozgás a gyermekek számára örömforrás, természetes szükséglet és a mindennapi élet szerves része legyen. A mindennapos mozgás mellett változatos mozgásformákkal, szabadtéri tevékenységekkel, mozgásos játékokkal, sportjellegű programokkal és – az intézmény lehetőségeihez igazodva – további szervezett mozgáslehetőségekkel gazdagítjuk a gyermekek tapasztalatait.

A változatos mozgás során támogatjuk a gyermekek nagymozgásának, koordinációjának, egyensúlyérzékének, állóképességének, térbeli tájékozódásának és testi ügyességének fejlődését. Törekszünk arra, hogy minden gyermek saját képességeihez mérten élhessen át sikert és örömet a mozgásban.

Az egészségnevelés részének tekintjük továbbá a személyi higiéné, a testápolás, az öltözködés, a kulturált étkezés és az egészséges táplálkozási szokások alakítását, a megfelelő folyadékfogyasztás biztosítását, valamint a pihenés és az aktivitás megfelelő egyensúlyának megteremtését.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek lelki egészségének és érzelmi biztonságának megőrzésére is. A kiszámítható napirend, a szeretetteljes óvodai légkör, a szabad játék lehetősége, a megfelelő pihenés, a mozgás, valamint a gyermek egyéni szükségleteinek tiszteletben tartása egyaránt ezt szolgálja.

Az egészséges életmódhoz kapcsolódóan témaheteket, közös programokat és élményszerző tevékenységeket szervezünk. Az éves programtervben ennek önálló megjelenése például az **Egészség hét**, amely a 2026/2027-es nevelési év programjai között is szerepel.

8.2.Környezeti nevelési elveink és tevékenységeink

Környezeti nevelésünk célja a gyermekek természet iránti érdeklődésének felkeltése és fenntartása, a természet szeretetének és tiszteletének kialakítása, valamint a környezettudatos gondolkodás és magatartás életkoruknak megfelelő megalapozása.

A gyermekek számára minél több **közvetlen tapasztalatszerzési lehetőséget** biztosítunk. Megfigyeljük az évszakok változásait, az időjárás jelenségeit, a környezetünkben élő növényeket és állatokat. Séták, kirándulások, udvari és kerti tevékenységek, megfigyelések, játékok és alkotótevékenységek során segítjük a természeti környezet felfedezését.

A mindennapi óvodai életben lehetőséget teremtünk a környezettudatos magatartás gyakorlására. Életkoruknak megfelelően megismertetjük a gyermekeket a vízzel és energiával való takarékossgal, a hulladék mennyiségének csökkentésével, a szelektív hulladékgyűjtéssel, az újrahasznosítás lehetőségeivel, valamint a növények és állatok védelmével.

8.3.Zöld jeles napok és környezeti programok

Környezeti nevelésünk fontos részét képezik a természethez, egészséghez és környezetvédelemhez kapcsolódó zöld jeles napok és témahetek. Ezeket nem önmagukban megtartandó ünnepként kezeljük, hanem olyan pedagógiai lehetőségként, amely köré több napon át tartó megfigyelések, játékok, beszélgetések, mesék, alkotótevékenységek, mozgásos élmények és közvetlen tapasztalatszerzések szervezhetők.

Intézményünk visszatérő programjai között helyet kap többek között az Állatok világnapja, a Madárkarácsony, a Víz világnapja, az Újrahasznosítás napja, az Egészség hét, a Föld napja, a Madarak és fák napja, valamint a Méhek világnapja. Ezek a programok a 2026/2027-es éves programtervben is hangsúlyosan megjelennek.

A jeles napok feldolgozásakor törekszünk arra, hogy a gyermekek cselekvő részesei legyenek a tapasztalatszerzésnek. Fontosabbnak tartjuk a személyesen átélt élményt és a mindennapi cselekvést, mint az életkorukat meghaladó környezetvédelmi ismeretek közvetítését.

8.4.A helyi környezethez való kötődés

Környezeti nevelésünkben fontos szerepet kap a gyermekek közvetlen lakókörnyezetének megismerése. A település természeti és épített értékeinek felfedezésével, sétákkal, kirándulásokkal és helyi élményekkel erősítjük a gyermekek szülőföldjükhöz, lakóhelyükhöz és közösségükhöz való kötődését.

Ez egyúttal összekapcsolja környezeti nevelésünket a hagyományőrzéssel és a nemzeti identitás alakításával: a gyermek számára a szülőföld szeretete elsőként saját családjának, óvodájának, településének és közvetlen környezetének szeretetén keresztül válik megélhetővé.

8.5.Együttműködés a családokkal

Az egészséges és környezettudatos életmód kialakítása csak a családokkal együttműködve lehet igazán eredményes. Törekszünk arra, hogy a szülőket bevonjuk az egészség- és környezeti neveléshez kapcsolódó közösségi programokba, és személyes példamutatással közösen erősítsük a gyermekekben az egészség, a mozgás, a természet és környezetünk értékei iránti pozitív viszonyt.

Célunk, hogy az óvodáskor végére a gyermekek életkoruknak megfelelően rendelkezzenek az egészséges életvitel alapvető szokásaival, örömmel és rendszeresen mozogjanak, szeressék a természetet, ismerjék közvetlen környezetük értékeit, és mindennapi cselekedeteikben is megjelenjenek a környezet iránti felelős magatartás alapjai.

9.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek

Óvodánk nevelőmunkájának alapvető elve, hogy minden gyermek számára biztosítsuk a személyiségének kibontakozásához, képességeinek fejlődéséhez és az óvodai életben való aktív részvételhez szükséges feltételeket, függetlenül családi, szociális, kulturális helyzetétől, egyéni adottságaitól, fejlettségi szintjétől vagy sajátos szükségleteitől.

Az esélyegyenlőség biztosítása számunkra nem az azonos bánásmódot jelenti, hanem azt, hogy minden gyermek azt a támogatást kapja meg, amelyre saját fejlődéséhez szüksége van. Pedagógiai munkánkban ezért kiemelt szerepet kap az egyéni bánásmód, a differenciálás, a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése, valamint az egyéni szükségletekre épülő fejlesztés.

9.1.Az esélyegyenlőség biztosítását szolgáló legfontosabb tevékenységeink:

- a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének, erősségeinek, nehézségeinek és szükségleteinek megismerése;
- a gyermekek fejlődésének folyamatos megfigyelése, nyomon követése és az eredményekre épülő pedagógiai tervezés;
- az egyéni fejlődési ütem tiszteletben tartása, differenciált pedagógiai módszerek és változatos tevékenységek alkalmazása;
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint szociális nehézségekkel küzdő gyermekek hátrányainak lehetőség szerinti kompenzálása;
- a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek szükségleteihez igazodó nevelésének és fejlesztésének támogatása, a szakértői véleményben foglaltak figyelembevételével;

- a kiemelkedő képességekkel, érdeklődéssel rendelkező gyermekek felismerése és tehetségigéreteik kibontakoztatása;
- a gyermekek számára a játékhoz, mozgáshoz, meséhez, bábozáshoz, kulturális élményekhez, környezeti tapasztalatszerzéshez és az óvodai közösségi programokhoz való hozzáférés lehetőség szerinti biztosítása;
- a gyermekek önbizalmának, pozitív énképének, önállóságának és társas kompetenciáinak erősítése, a sikerélményhez jutás lehetőségének megteremtése;
- az elfogadó, befogadó óvodai közösség kialakítása, az előítéletek, kirekesztés és hátrányos megkülönböztetés megelőzése;
- a gyermekek közötti különbségek természetes elfogadásának, az empátia, a tolerancia, a segítségnyújtás és az együttműködés képességének alakítása;
- szükség esetén együttműködés a gyermek fejlődését segítő szakemberekkel, a pedagógiai szakszolgálattal, a gyermekvédelmi felelőssel, valamint a gyermekjóléti és egyéb támogató szolgáltatásokkal;
- a családokkal való partneri együttműködés, a szülők rendszeres tájékoztatása és bevonása a gyermek fejlődését támogató folyamatokba;
- az óvoda–iskola átmenet fokozott támogatása azoknál a gyermekeknél, akiknek az iskolai élet megkezdéséhez további pedagógiai segítségre, fejlesztésre vagy kompenzációra van szükségük.

Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy az óvodai programokból és közös élményekből anyagi, szociális vagy egyéb hátrány miatt lehetőség szerint egyetlen gyermek se maradjon ki. Törekszünk arra, hogy a közös ünnepek, kirándulások, sport- és mozgásos programok, mese- és bábélmények, hagyományőrző és környezeti programok valamennyi gyermek számára elérhető közösségi élményt jelentsenek.

Pedagógiai szemléletünkben nem a gyermekek egymáshoz való hasonlítása, hanem az önmagukhoz mért fejlődés áll a középpontban. A gyermek meglévő képességeire és erősségeire építünk, miközben célzott segítséget biztosítunk azokon a területeken, ahol fejlődése támogatást igényel.

Célunk, hogy az óvodai nevelés végére minden gyermek – saját adottságaihoz, képességeihez és fejlődési lehetőségeihez mérten – a lehető legmagasabb fejlettségi szintet érje el, megfelelő önbizalommal, közösségi tapasztalatokkal és az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességekkel rendelkezzen.

10.A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység

Óvodánk biztosítja az alapító okiratában meghatározott, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését. Az intézmény alapító okirata szerint az óvoda ellátja a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, a dokumentumban meghatározott fogyatékosági területeken.

Nevelőmunkánk alapelve, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek elsősorban gyermek, akinek ugyanúgy szüksége van szeretetre, érzelmi biztonságra, játékra, közösségi élményekre,

elfogadásra és sikerélményre, mint társainak. Az integrált nevelés során a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentésére, a meglévő képességek kibontakoztatására és a gyermek lehető legteljesebb közösségi részvételének elősegítésére törekszünk.

A fejlesztés minden esetben a gyermek egyéni szükségleteire, aktuális fejlettségi szintjére, erősségeire és a szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározott fejlesztési területekre épül. A fejlesztés tartalmát, módszereit, intenzitását és szervezeti kereteit a gyermek sajátos nevelési igényének jellege és mértéke határozza meg.

A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló legfontosabb tevékenységeink:

- a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak megismerése és következetes figyelembevétele;
- a gyermek egyéni fejlődési üteméhez és sajátos szükségleteihez igazodó pedagógiai környezet és feltételek kialakítása;
- az egyéni bánásmód és a differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása a mindennapi óvodai nevelés során;
- a sajátos nevelési igény jellegének megfelelő speciális fejlesztés biztosítása az arra jogosult és megfelelő szakképzettséggel rendelkező szakember közreműködésével;
- a gyermek kommunikációs, értelmi, mozgásos, szociális és érzelmi képességeinek szükségleteihez igazodó fejlesztése;
- a játékba és a mindennapi óvodai tevékenységekbe ágyazott képességfejlesztés;
- a gyermek erősségeire és meglévő képességeire építő, motiváló pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a túlterhelés elkerülése, a gyermek terhelhetőségének, aktuális állapotának és egyéni fejlődési ütemének figyelembevétele;
- a gyermek önállóságának, önbizalmának és pozitív énképének erősítése, a sikerélményhez jutás lehetőségének biztosítása;
- az óvodai közösségbe történő befogadás támogatása, a társas kapcsolatok és az együttműködési képesség fejlesztése;
- a gyermekek közötti különbségek elfogadásának, az empátia, a tolerancia és a segítőkészség alakítása;
- a gyermek fejlődésének rendszeres megfigyelése, dokumentálása és a fejlesztés eredményességének nyomon követése;
- az óvodapedagógusok, a fejlesztést végző szakemberek és a gyermekkel foglalkozó további munkatársak folyamatos szakmai együttműködése;
- a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás, tájékoztatás és együttműködés;
- szükség esetén együttműködés a pedagógiai szakszolgálattal, a szakértői bizottsággal és a gyermek fejlődését segítő további szakemberekkel;
- az óvoda–iskola átmenet egyéni szükségletekhez igazodó támogatása.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése nem kizárólag a külön fejlesztő foglalkozásokon valósul meg. Az óvodapedagógus a mindennapi játék, mozgás, mese, bábozás, alkotás, kommunikációs helyzetek és közösségi tevékenységek során is tudatosan épít a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési célokra. A speciális szakember által végzett fejlesztés

és az óvodai mindennapok pedagógiai támogatása egymást kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Kiemelten fontosnak tartjuk az inkluzív, elfogadó közösségi szemlélet kialakítását. Arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek a közösség teljes értékű tagjaként vehessen részt az óvodai életben, miközben társai természetes módon tanulják meg az egyéni különbségek elfogadását, egymás segítségét és tiszteletét.

A fejlesztés eredményességének alapja az óvoda, a család és a gyermekkel foglalkozó szakemberek összehangolt együttműködése. A gyermek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük, és a tapasztalatok, valamint a szakértői javaslatok alapján szükség szerint módosítjuk pedagógiai eljárásainkat.

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek – saját adottságaihoz és fejlődési lehetőségeihez mérten – a lehető legteljesebben kibontakoztathassa képességeit, csökkenjenek a sajátos nevelési igényéből eredő hátrányai, sikeresen kapcsolódjon be az óvodai közösség életébe, és megfelelő támogatással készüljön fel a következő életszakaszra.

A PROGRAM FELÉPÍTÉSE

11.Bevezetés – szociokulturális jellemzők, helyi specifikumok

A Csivitelő Óvoda és Bölcsőde nevelőmunkájának tervezése során meghatározó jelentőségűnek tartjuk a gyermekek családi, társadalmi és kulturális környezetének, valamint a település helyi sajátosságainak ismeretét. Pedagógiai munkánkat úgy alakítjuk, hogy az igazodjon az intézménybe járó gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz, eltérő családi háttérhez, szükségleteihez és a helyi közösség értékeihez.

Intézményünk elsősorban Litér és Királyszentistván településekről érkező gyermekek óvodai nevelését biztosítja, szabad kapacitás esetén más településről érkező gyermekek felvételére is lehetőség nyílik. A gyermekek különböző családi és szociokulturális háttérrel érkeznek az óvodába, ezért fontosnak tartjuk, hogy nevelésünk egyszerre építsen a családok által közvetített értékekre, és szükség esetén képes legyen az eltérő lehetőségekből adódó hátrányok mérséklésére.

A családot a gyermek elsődleges nevelési környezetének tekintjük. Törekszünk a családok értékrendjének, szokásainak és nevelési sajátosságainak megismerésére és tiszteletben tartására, miközben következetesen képviseljük intézményünk pedagógiai értékeit. A szülőkkel való kapcsolatunkat a partnerségre, kölcsönös tiszteletre, bizalomra és nyílt kommunikációra kívánjuk építeni.

Helyi pedagógiai kultúránk fontos eleme a településhez, a szülőföldhöz és a magyar kulturális örökséghez való kötődés erősítése. A gyermekek életkorának megfelelően, élményeken keresztül ismertetjük meg népi kultúránk értékeit, népmeséinket, népdalainkat, mondókáinkat, népi játékaikat, valamint az évkörhöz kapcsolódó hagyományokat és jeles napokat. Éves programjainkban ennek megfelelően megjelenik többek között a magyar népmese napja és Szent Mihály napja, a magyar népi játék napja, Márton napja, a Szent András-naphoz kapcsolódó népszokások, Luca napja, Gyertyaszentelő, Balázsolás, Sándor–József–Benedek

napja, Szent György napja és a májusfaállítás. E hagyományokat nem pusztán ünnepi alkalomként, hanem közösségformáló, identitást erősítő pedagógiai lehetőségként értelmezzük. Intézményünk sajátos pedagógiai arculatának meghatározó eleme a mese, a bábozás és a dramatikus játék. A mese az anyanyelvi és érzelmi nevelés, a képzelet és kreativitás fejlesztésének, valamint az érték- és hagyománykövetítésnek is fontos eszköze. A bábozás és dramatizálás lehetőséget teremt az érzelmek kifejezésére, az önkifejezésre, a kommunikáció és a társas kapcsolatok fejlődésére. A terület tudatos szakmai fejlesztését az intézmény éves programterve is tükrözi, amelyben bábos képzés és dramatizáláshoz kapcsolódó program is szerepel.

Pedagógiai arculatunk másik hangsúlyos eleme az egészséges életmód és a mozgás szeretetének megalapozása. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél többféle mozgásélménnyel találkozzanak, a rendszeres mozgást örömforrásként éljék meg, és már óvodáskorban kialakuljanak az egészséges életvezetés alapvető szokásai.

Helyi sajátosságaink között kiemelt szerepet kap a természet- és környezetvédelem is. Az óvodai életbe tudatosan építjük be a zöld jeles napokat és a hozzájuk kapcsolódó tapasztalatszerző tevékenységeket. Programjaink között szerepel többek között az Állatok világnapja, a Madárkarácsony, a Víz világnapja, az Újrahasznosítás napja, az Egészség hét, a Föld napja, a Madarak és fák napja és a Méhek világnapja.

A különböző szociokulturális háttérből érkező gyermekek nevelése során kiemelt figyelmet fordítunk az esélyteremtésre és a befogadó pedagógiai szemléletre. Az esetleges szociális, kulturális vagy fejlődésbeli különbségeket nem a gyermekek közötti értékkülönbségként kezeljük, hanem olyan egyéni sajátossággként, amelyhez pedagógiai munkánkban alkalmazkodnia kell. Törekszünk arra, hogy valamennyi gyermek hozzáférjen azokhoz a mozgásos, kulturális, közösségi, mese- és bábélményekhez, hagyományörző és környezeti programokhoz, amelyek személyiségfejlődését gazdagítják.

Helyi nevelésünk sajátossága így az egészséges életmód és a sokoldalú mozgás, a mese és a báb, a magyar népi kultúra és hagyományörzés, valamint a környezeti nevelés egymást erősítő jelenléte. E területeken keresztül olyan óvodai környezet kialakítására törekszünk, amely egyszerre őrzi értékeinket, nyitott a gyermekek egyéni szükségleteire, és gazdag élményekkel segíti személyiségük kibontakozását.

12. Az óvoda óvodaképe és gyermekképe

12.1. Óvodaképünk

Olyan óvodát kívánunk működtetni, amelyben a gyermek biztonságban, szeretetben, elfogadó és derűs légkörben élheti meg óvodás éveit, ahol személyiségét tiszteletben tartják, egyéni sajátosságaira értékként tekintenek, és fejlődéséhez megfelelő időt, teret, élményeket és támogatást kap.

Óvodánkat olyan gyermekközpontú nevelési intézménynek tekintjük, amely a családi nevelést tiszteletben tartva és azt kiegészítve biztosítja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének feltételeit. Nevelőmunkánkban egyszerre kívánjuk megőrizni az óvodáskor játékos, élménygazdag világát, és tudatos pedagógiai munkával megalapozni

mindazokat a képességeket, készségeket és szokásokat, amelyekre a gyermekeknek későbbi életükben, különösen az iskolai élet megkezdésekor szükségük lesz.

Óvodaképünk meghatározó eleme a játék elsődlegessége. Valljuk, hogy az óvodás gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék, ezért a tanulást, a tapasztalatszerzést és a képességek fejlődését elsősorban játékba, cselekvésbe és élményekbe ágyazva támogatjuk.

Intézményünk pedagógiai arculatában kiemelt szerepet kap az egészséges életmód és a mozgás szeretetének megalapozása. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél változatosabb mozgásélményekhez jussanak, megtapasztalják a mozgás örömét, és természetes igényükké váljon az aktív életmód.

Óvodai nevelésünk fontos értéke a magyar népi kultúra és hagyományaink megismertetése és továbbörökítése. Népmeséinken, népdalainkon, mondókáinkon, népi játékainkon, jeles napjainkon és népszokásainkon keresztül olyan élményeket kívánunk nyújtani, amelyek megalapozzák a gyermekek nemzeti identitását, erősítik szülőföldjükhöz és közösségükhöz való kötődésüket. Ez az irány az éves programjainkban is hangsúlyosan megjelenik.

Saját pedagógiai arculatunk meghatározó eleme a mese, a báb és a dramatikus játék. A mesét a gyermek érzelmi, erkölcsi, anyanyelvi és értelmi fejlődésének egyik különösen értékes eszközének tekintjük. A bábozás és dramatizálás lehetőséget teremt az önkifejezésre, a képzelet és kreativitás kibontakoztatására, az érzelmek megélésére és feldolgozására, valamint a társas kapcsolatok gazdagítására. A mese- és báb kultúra tudatos erősítése intézményünk szakmai programjaiban is megjelenik.

Óvodaképünk része a természetet szerető és óvó gyermek nevelése is. A közvetlen tapasztalatszerzésre, a természeti környezet felfedezésére, gondozására és a zöld jeles napokra építve alapozzuk meg a környezettudatos szemléletet. Éves programjainkban ennek megfelelően több környezeti jeles nap is megjelenik.

Óvodánk befogadó intézmény. Fontosnak tartjuk az egyéni bánásmódot, az esélyteremtést, a gyermekek eltérő fejlődési ütemének tiszteletben tartását, a sajátos nevelési igényből vagy más egyéni szükségletből eredő különbségek figyelembevételét. Olyan közösséget kívánunk teremteni, amelyben természetes érték az egymás iránti tisztelet, az elfogadás, a segítségnyújtás és az együttműködés.

Óvodánk olyan közösség kíván lenni, ahová jó megérkezni, ahol jó gyermeknek lenni, ahol jó együtt dolgozni, és ahonnan a gyermekek biztos alapokkal, élményekkel és önmagukba vetett bizalommal indulhatnak tovább.

12.2. Gyermekképünk

Gyermekképünk alapja, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen és önálló személyiség, aki saját képességekkel, érdeklődéssel, tapasztalatokkal, érzelmekkel és egyéni fejlődési ütemmel rendelkezik. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságai, az érés sajátos törvényszerűségei, valamint az őt körülvevő személyi és tárgyi környezet együttesen alakítják.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni, aki érzelmileg biztonságban érzi magát, kíváncsi, érdeklődő és nyitott az őt körülvevő világra, mer kérdezni, felfedezni, próbálkozni és új tapasztalatokat szerezni.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink szeressenek játszani és mozogni, örömmel vegyenek részt a közös tevékenységekben, és fokozatosan kialakuljon bennük az egészséges életmód iránti igény.

Olyan gyermekeket szeretnénk útnak indítani, akik képesek érzéseik és gondolataik életkoruknak megfelelő kifejezésére, szeretik és igénylik a mesét, örömmel hallgatnak történeteket, báboznak, dramatizálnak, alkotnak, és képzeletük szabadon gazdagodhat.

Gyermekképünkben fontos helyet foglal el a közösséghez tartozó gyermek, aki fokozatosan megtanul együttműködni, alkalmazkodni, segítséget kérni és adni, tiszteletben tartani másokat, miközben saját érdekeit és érzéseit is képes egyre megfelelőbben képviselni.

Olyan gyermeket szeretnénk nevelni, aki ismeri és szereti szűkebb és tágabb környezetét, kötődik családjához, óvodájához és szülőföldjéhez; örömmel találkozik a magyar népmesékkal, népdalokkal, mondókákkal, népi játékokkal és hagyományokkal, és életkorának megfelelően formálódik nemzeti identitása és magyarságtudata.

Fontos számunkra a természet iránt érdeklődő, annak szépségeire rácsodálkozni képes gyermek, aki fokozatosan megtanulja, hogy környezetünk érték, amelyre vigyáznunk kell.

Nem egyforma gyermekeket kívánunk nevelni. Pedagógiai munkánk célja, hogy minden gyermek önmagához mértén fejlődjön, ismerje meg saját képességeit, éljen át sikereket, merjen próbálkozni, és megfelelő önbizalommal rendelkezzen.

Az óvodáskor végére olyan gyermek képét tartjuk kívánatosnak, aki testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg – saját egyéni adottságaihoz és fejlődési lehetőségeihez mértén – alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére, ugyanakkor óvodás éve alatt valóban megélhette a gyermekkor játékos, mesés, mozgással, felfedezéssel és közösségi élményekkel teli világát.

13.Az óvoda nevelési feladatai – a nevelési rendszer bemutatása

Óvodánk nevelési feladatai egymással szoros összefüggésben, egymást kiegészítve és erősítve valósulnak meg. Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek harmonikus személyiségfejlődésének támogatása, egyéni képességeinek kibontakoztatása, testi-lelki jóllétének biztosítása és a közösségi életre való felkészítése áll.

A nevelési feladatok megvalósítása során a gyermek életkori és egyéni sajátosságaira, természetes kíváncsiságára, aktivitására és játékigényére építünk. A fejlődést elsősorban játékon, mozgáson, mesén, bábozáson, közvetlen tapasztalatszerzésen, cselekvésen és közösségi élményeken keresztül támogatjuk.

13.1A nevelési feladatok rendszere

13.2.A rendszer működésének alapelve

A rendszer egyes elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól. Egy népi játék például egyszerre szolgálhatja a mozgásfejlesztést, az anyanyelvi nevelést, a közösségi kapcsolatokat erősítését és a magyar kulturális értékek közvetítését. Egy mese vagy bábelőadás egyszerre fejlesztheti az anyanyelvi képességeket, a képzeletet, az érzelmi intelligenciát, az erkölcsi érzéket és a társas kapcsolatokat. A természetben végzett közös tevékenység pedig egyaránt lehet a környezeti nevelés, a mozgás, az értelmi fejlesztés és a közösségi nevelés színtere. Nevelési rendszerünk egészét áthatja a játék elsődlegessége, az egyéni bánásmód, a differenciálás, az elfogadás, az esélyteremtés, valamint a családokkal való partneri együttműködés.

14. Az óvodai nevelés általános feladatai

- Az egészséges életmód alakítása – gondozás, egészségvédelem, táplálkozás, higiéné, pihenés, levegőzés, és nálatok különösen hangsúlyosan a mozgás és az aktív életmód.

- Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés – érzelmi biztonság, befogadás, közösségi szokások, értékrend, hagyományok, szülőföldhöz kötődés, nemzeti identitás.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés – kommunikáció, beszéd, gondolkodás, tapasztalatszerzés, kíváncsiság, és itt már megjelenhet a mese, bábozás és dramatizálás jelentősége is.

14.1. Az egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés az óvodai nevelés alapvető feladata, amely a gyermek testi fejlődésének elősegítését, egészségének védelmét, egészséges életviteli szokásainak kialakítását, valamint testi-lelki jóllétének támogatását szolgálja.

Óvodánkban az egészséges életmód alakítását a gyermek életkori és egyéni szükségleteinek figyelembevételével, a mindennapi óvodai élet természetes részeként valósítjuk meg. Fontosnak tartjuk, hogy az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokások ne csupán ismeretként jelenjenek meg, hanem rendszeresen gyakorolt, fokozatosan belső igénnyé váló szokásokká alakuljanak.

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek gondozására, testi szükségleteik kielégítésére, a megfelelő higiénés szokások kialakítására, az egészséges táplálkozás támogatására, a megfelelő folyadékbevitelre, a rendszeres levegőzésre és mozgásra, valamint a tevékenység és pihenés életkornak megfelelő egyensúlyának biztosítására.

14.1.1..A gyermekek gondozása és egészségvédelme

A gondozási tevékenységeket a nevelési folyamat szerves részének tekintjük. A testápolás, az öltözködés, az étkezés, a pihenés és az önkiszolgálás során olyan nyugodt, biztonságos feltételeket teremtünk, amelyek támogatják a gyermek önállóságának fejlődését.

Az óvodapedagógus a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodva biztosít segítséget, ugyanakkor lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek mindazt, amire már képes, fokozatosan önállóan végezze. Törekszünk arra, hogy a gyermekek megismerjék saját testük szükségleteit, és életkoruknak megfelelően képessé váljanak azok felismerésére, jelzésére és kielégítésére.

A személyi higiéné területén kiemelt figyelmet fordítunk különösen a rendszeres és helyes kézmosásra, a mosdó kulturált használatára, a fogápolásra, az orrfújásra, a tisztaság iránti igény kialakítására, valamint a megfelelő öltözködési szokások megalapozására.

14.1.2. Az egészséges táplálkozási szokások alakítása

Az étkezések során törekszünk a kulturált étkezési szokások kialakítására, az önállóság támogatására és az egészséges táplálkozással kapcsolatos pozitív attitűd megalapozására.

Ösztönözzük a gyermekeket az ételek megköstölésére, ugyanakkor tiszteletben tartjuk egyéni szükségleteiket és sajátosságaikat. Fontosnak tartjuk a megfelelő folyadékfogyasztást, ezért biztosítjuk, hogy a gyermekek napközben szükségleteik szerint vízhez juthassanak.

Az egészséges táplálkozás alapjainak megismertetése tapasztalati úton, a gyermekek életkorához igazodóan történik. A témához kapcsolódó beszélgetések, játékok, tapasztalatszerző tevékenységek és egészségnevelési programok segítségével formáljuk szemléletüket.

14.1.3.A mozgás kiemelt szerepe

Óvodánk egészségnevelési szemléletének egyik meghatározó eleme a rendszeres, örömteli és sokoldalú mozgás. Valljuk, hogy a mozgás a gyermek természetes szükséglete, amely nemcsak testi fejlődését, hanem értelmi, érzelmi és szociális fejlődését is támogatja.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek a mindennapok során minél több és minél változatosabb mozgáslehetőséghez jussanak. A szabad mozgás, a mindennapos mozgásos tevékenységek, a szervezett mozgás, az udvari játék, a séták, kirándulások, mozgásos és népi játékok egyaránt részét képezik nevelőmunkánknak.

A mozgásos tevékenységek során fejlesztjük a gyermekek állóképességét, erőnlétét, egyensúlyérzékét, térbeli tájékozódását, koordinációját, nagymozgásait és finommotorikáját. A mozgás ugyanakkor lehetőséget biztosít a szabálytudat, a kitartás, az együttműködés, az önfegyelem, a kudarcűrés és az egészséges önbizalom fejlődésére is.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ne teljesítménykényszerként, hanem örömforrásként találkozzanak a mozgással. Elsődleges célunk nem a versenyeredmény vagy egy-egy sportág technikai elsajátítása, hanem a mozgás megszerettetése és annak megalapozása, hogy az aktív életmód később is természetes igényük legyen.

Lehetőségeinkhez mérten törekszünk arra, hogy a gyermekek az óvodai évek során többféle mozgásformával és sportjellegű tevékenységgel is megismerkedhessenek, ezáltal gazdag mozgástapasztalatokat szerezzenek, és felfedezhessék azokat a mozgásformákat, amelyekben örömet lelik.

14.1.4..Levegőzés, szabadban tartózkodás

Az egészséges életmód kialakításának fontos része a rendszeres szabad levegőn való tartózkodás. Az időjárási körülményekhez igazodva törekszünk arra, hogy a gyermekek naponta megfelelő időt töltsenek a szabadban.

Az udvari élet során lehetőséget biztosítunk a szabad játékra, mozgásra, felfedezésre és közvetlen tapasztalatszerzésre. A séták és kirándulások az egészségnevelés mellett a környezeti nevelést és a gyermekek szűkebb környezetükhöz való kötődését is szolgálják.

14.1.5.Pihenés, lelki egészség

A gyermek egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen a megfelelő pihenés és regenerálódás. A pihenéshez nyugodt, biztonságos, lehetőség szerint a gyermek egyéni szükségleteit figyelembe vevő körülményeket biztosítunk.

Az egészség fogalmát testi és lelki egészség egységeként értelmezzük. Ezért az egészséges életmódra neveléshez szorosan hozzátartozik az érzelmi biztonság, a kiszámítható napirend, a szeretetteljes óvodai légkör, a megfelelő terhelés, valamint a túlzott stressz és teljesítménykényszer kerülése.

14.1.6.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy saját magatartásával és életvitelével pozitív mintát közvetítsen, és olyan környezetet teremtsen, amely elősegíti az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokások kialakulását. Figyelemmel kíséri a gyermekek testi fejlődését, gondozási szükségleteit, mozgásfejlődését és általános közérzetét, az egyéni eltérésekhez igazodva biztosít segítséget és fejlesztési lehetőséget.

A dajkával és az óvodai nevelésben közreműködő további munkatársakkal együttműködve biztosítja a gyermekek számára a higiénikus, biztonságos és rendezett környezetet, valamint a következetes szokás- és szabályrendszert.

A családokkal együttműködve törekszünk arra, hogy az óvodában közvetített egészségnevelési értékek és szokások lehetőség szerint a családi neveléssel is összhangba kerüljenek.

Célunk, hogy az óvodáskor végére a gyermekek – egyéni fejlettségüknek megfelelően – igényeljék a tisztaságot és a rendezett környezetet, egyre önállóbbak legyenek önmaguk ellátásában, ismerjék az egészséges életmód alapvető szokásait, örömmel mozogjanak, és pozitív viszony alakuljon ki bennük saját egészségük megőrzéséhez és az aktív életmódhoz.

14.2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek személyiségfejlődésének alapvető feltétele az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, elfogadó és kiszámítható óvodai légkör. Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy a gyermek már az óvodába lépés első pillanatától azt érezze, hogy személye fontos, elfogadják, meghallgatják, és számíthat az őt körülvevő felnőttek segítségére.

Valljuk, hogy az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés nem különálló tevékenység, hanem az óvodai élet egészét átható pedagógiai folyamat. A gyermek a mindennapi együttélés során, elsősorban a felnőttek példáján, a társas kapcsolatokban, a játékban, a mesékben, a közös tevékenységekben, hagyományokban és élményekben sajátítja el azokat az értékeket, magatartásformákat és szokásokat, amelyek közösségi életének alapját képezik.

14.2.1. Érzelmii biztonság és befogadás

Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy az óvodába kerülő gyermek számára megkönnyítsük a családi környezetből az óvodai közösségbe történő átmenetet. A befogadás során figyelembe vesszük a gyermek egyéni sajátosságait, korábbi tapasztalatait, érzelmi szükségleteit és alkalmazkodási képességét.

Az óvodapedagógus és a gyermek között kialakuló **bizalomteljes, szeretetteljes kapcsolat** az eredményes nevelés egyik legfontosabb alapja. Törekszünk arra, hogy a gyermek bátran fordulhasson a felnőttekhez örömeivel, problémáival, kérdéseivel és félelmeivel egyaránt.

Fontosnak tartjuk a pozitív énkép és az egészséges önbizalom kialakulásának támogatását. A gyermek erősségeire építünk, értékelésünkben elsősorban önmagához viszonyított fejlődését vesszük figyelembe, és lehetőséget biztosítunk számára a siker, a kompetencia és a közösséghez tartozás élményének megtapasztalására.

14.2.2. Erkölcsi értékek és közösségi magatartás

Az erkölcsi nevelés alapja a felnőttek hiteles személyes példamutatása. A mindennapi élethelyzeteken keresztül segítjük a gyermekeket abban, hogy fokozatosan megértsék és megtapasztalják az együttélés alapvető szabályait és értékeit.

Nevelésünkben hangsúlyos érték a szeretet, tisztelet, őszinteség, segítőkészség, együttműködés, türelem, felelősség, igazságosság, egymás elfogadása, valamint mások munkájának és értékeinek megbecsülése.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy megtanulják felismerni és életkoruknak megfelelő módon kifejezni saját érzéseiket, megérteni mások érzelmeit, konfliktusaikat egyre önállóbban és békés eszközökkel rendezni, valamint szükség esetén segítséget kérni.

A közösségi szabályok kialakításakor törekszünk a következetességre és az életkorhoz igazodó elvárásokra. A szabályokat nem önmagukért közvetítjük, hanem azért, hogy a gyermek fokozatosan megértse azok közösséget védő, biztonságot teremtő szerepét.

14.2.3. Községi nevelés

Az óvodai csoport a gyermek számára olyan közösségi tér, amelyben megtapasztalhatja az összetartozás, az együttműködés, a közös játék és a közösen átélt élmények örömet.

A közösségi nevelés során támogatjuk a gyermekek közötti pozitív kapcsolatok kialakulását, az egymás iránti érdeklődést, figyelmet és segítségnyújtást. Arra neveljük őket, hogy képesek legyenek egymás különbözőségeinek elfogadására, miközben saját személyiségük és önállóságuk is kibontakozhat.

A közös ünnepek, hagyományok, kirándulások, mozgásos programok, mesék, bábozás, dramatikus játékok és más közösségi élmények erősítik a gyermekek összetartozását és az óvodai közösséghez való kötődését.

14.2.4. Értékorientált nevelés, hagyományaink és nemzeti identitás

Nevelőmunkánk fontos feladatának tekintjük, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő módon találkozzanak szűkebb és tágabb környezetük értékeivel, a magyar kulturális örökséggel, népi hagyományainkkal és közösségi szokásainkkal.

A magyar népmesék, mondókák, népdalok, népi játékok, gyermekjátékok, népszokások, kézműves tevékenységek, valamint az évkör jeles napjai természetes és élményszerű lehetőséget biztosítanak az értékközvetítésre. Éves programjainkban is hangsúlyosan jelen vannak az évkörhöz kapcsolódó népi hagyományok és jeles napok, többek között a Szent Mihály-nap, Márton-nap, Szent András napjához kapcsolódó szokások, Luca-nap és a májusfaállítás.

Célunk nem az ismeretek mechanikus átadása, hanem az, hogy a gyermekek pozitív érzelmi élményeken keresztül kötődjenek családjukhoz, óvodájukhoz, lakóhelyükhöz, szülőföldjükhöz és magyar kulturális értékeinkhez. A nemzeti identitás megalapozását életkorhoz igazodó, természetes és élményszerű folyamatnak tekintjük.

A nemzeti ünnepekhez kapcsolódó nevelés során is a gyermekek életkorának megfelelő élményekre, jelképekre, történetekre, versekre, dalokra és közös tevékenységekre építünk.

14.2.5. A mese, a báb és a dramatikus játék szerepe

A mese, a bábozás és a dramatikus játék az érzelmi és erkölcsi nevelés különösen értékes eszköze. A történetek szereplőivel való azonosulás segíti a gyermeket az érzelmek, emberi kapcsolatok, erkölcsi helyzetek és viselkedésminták megértésében.

A bábozás és dramatizálás biztonságos lehetőséget teremthet olyan érzések, élmények és konfliktusok kifejezésére is, amelyeket a gyermek közvetlenül nehezebben fogalmaz meg. A gyermek nemcsak befogadója, hanem aktív résztvevője is lehet ezeknek az élményeknek: bábozhat, szerepet vállalhat, történetet alakíthat és saját élményeit játékban dolgozhatja fel.

14.2.6. Befogadás és a különbözőség tisztelete

Közösségi nevelésünk alapelve, hogy minden gyermek értékes tagja a közösségnek. Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségéből, képességeiből, fejlődési üteméből, családi és szociokulturális háttéréből eredő különbségeket.

A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézséggel küzdő, szociális hátránnyal érintett, illetve kiemelkedő képességű gyermek számára egyaránt fontosnak tartjuk a közösséghez tartozás élményét. Az elfogadás, tolerancia és segítőkészség kialakítását elsősorban a mindennapi együttélés természetes helyzeteiben támogatjuk.

14.2.7. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus személyisége, kommunikációja és magatartása alapvető minta a gyermek számára. Feladata a szeretetteljes és biztonságos légkör megteremtése, a gyermekek egyéni érzelmi szükségleteinek felismerése, a pozitív társas kapcsolatok támogatása és a közösségi szokás- és szabályrendszer következetes alakítása.

Tudatosan teremt olyan helyzeteket és élményeket, amelyekben fejlődhet a gyermek együttműködése, empátiája, önállósága, önfegyelme, feladattudata és konfliktuskezelése. Segíti a társas kapcsolatok alakulását, szükség esetén támogatja a konfliktusok rendezését, ugyanakkor lehetőséget ad arra is, hogy a gyermekek fokozatosan saját megoldásokat találjanak.

A gyermekekkel foglalkozó valamennyi felnőttől elvárjuk a tiszteletet közvetítő, elfogadó, következetes és hiteles magatartást, valamint azt, hogy kommunikációjával és viselkedésével pozitív mintát nyújtson.

Célunk, hogy az óvodáskor végére a gyermek – saját egyéni fejlődési ütemének megfelelően – érzelmileg kiegyensúlyozottabbá, önállóbbá és magabiztosabbá váljon; képes legyen kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, együttműködni, alkalmazkodni, segítséget kérni és nyújtani, valamint egyre eredményesebben kezelni társas helyzeteit és konfliktusait.

Törekszünk arra, hogy olyan gyermekek induljanak tovább óvodánkból, akik nyitottak és elfogadóak mások iránt, ismerik a közösségi együttélés alapvető szabályait, kötődnek közösségükhöz és szülőföldjükhöz, valamint pozitív érzelmi kapcsolatot alakítottak ki a magyar nyelv, a mesék, népi játékok, hagyományok és kulturális értékek iránt.

14.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi és értelmi nevelés az óvodai nevelőmunka egészét átható, valamennyi tevékenységi formában és a mindennapi élet minden helyzetében jelen lévő folyamat. Célunk, hogy a gyermekek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően, élményekre, tapasztalatokra és természetes kíváncsiságukra építve fejlődjenek, gazdagodjon szókincsük, kommunikációjuk, gondolkodásuk, képzeletük, emlékezetük, figyelmük és kreativitásuk.

Nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk, hogy a gyermek ne passzív befogadója, hanem aktív résztvevője legyen saját tanulási és tapasztalatszerzési folyamatának. Lehetőséget biztosítunk a kérdésre, felfedezésre, próbálkozásra, problémamegoldásra és az önálló gondolkodásra.

14.3.1. Az anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv a kapcsolatteremtés, a gondolkodás, az önkifejezés és a környező világ megismerésének egyik legfontosabb eszköze. Az anyanyelvi nevelést ezért nem elkülönült tevékenységként kezeljük, hanem az óvodai élet egészében folyamatosan jelen lévő feladatnak tekintjük.

Olyan kommunikációs környezet kialakítására törekszünk, amelyben a gyermek bátran megszólalhat, kérdezhet, mesélhet, véleményt mondhat, kifejezheti gondolatait, érzéseit és élményeit, és megtapasztalhatja, hogy mondanivalójára figyelnek.

Az óvodapedagógus beszéde legyen érthető, nyelvi igényes, választékos, ugyanakkor a gyermek életkorához igazodó. A felnőttek kommunikációja mintát jelent a gyermek számára, ezért fontosnak tartjuk a türelmes meghallgatást, a megfelelő beszédtempót, a tiszta kiejtést és az egymás iránti tiszteletet közvetítő nyelvhasználatot.

Az anyanyelvi nevelés során támogatjuk a gyermekek beszédkedvének, szókincsének, beszédértésének, kifejezőkészségének, kommunikációs képességének és verbális emlékezetének fejlődését. Figyelembe vesszük az egyéni különbségeket, és szükség esetén együttműködünk a gyermek fejlesztésében részt vevő szakemberekkel.

A mese, a bábozás és a dramatizálás kiemelt szerepe

Óvodánk pedagógiai arculatában kiemelt szerepet biztosítunk a mesének, a bábozásnak és a dramatikus játéknak. Ezeket nem csupán az anyanyelvi fejlesztés eszközeinek, hanem a gyermek egész személyiségére ható, komplex pedagógiai lehetőségnek tekintjük.

A rendszeres mesehallgatás gazdagítja a gyermek szókincsét és nyelvi kifejezőkészségét, fejleszti figyelmét, emlékezetét, képzeletét, gondolkodását és belső képalkotását. A történetek segítségével a gyermek olyan élethelyzetekkel, érzelmekkel, emberi kapcsolatokkal és erkölcsi tartalmakkal is találkozhat, amelyek feldolgozását a mese biztonságos, szimbolikus formában segíti.

Különösen értékesnek tartjuk a magyar népmesék közvetítését, amelyek gazdag nyelvi és kulturális örökségünk hordozói. A népmesék, mondókák és népi gyermekjátékok révén az anyanyelvi nevelés természetesen kapcsolódik a hagyományörzéshez, valamint a nemzeti identitás és a szülőföldhöz való kötődés megalapozásához.

A bábozás különleges lehetőséget biztosít a gyermek számára az önkifejezésre. A báb segítségével olyan gyermek is könnyebben megszólalhat, aki közvetlen kommunikációs helyzetben visszahúzódóbb. A gyermek a bábon keresztül megjelenítheti érzéseit, élményeit, gondolatait és konfliktusait, miközben fejlődik beszédkedve, kommunikációja, kreativitása és társas együttműködése.

A dramatikus játékok során a gyermekek szerepeket vállalhatnak, történeteket jeleníthetnek meg és alakíthatnak tovább. Mindez fejleszti önkifejezésüket, képzeletüket, improvizációs képességüket, együttműködésüket és egymásra figyelésüket.

Törekszünk arra, hogy a mese mindennapos élmény, a báb pedig természetesen és rendszeresen alkalmazott pedagógiai eszköz legyen az óvodai életben. A gyermekek nemcsak befogadói, hanem lehetőség szerint aktív alakítói is a mese-, báb- és dramatikus élményeknek.

14.3.2. Az értelmi fejlesztés

Az értelmi nevelés során a gyermek meglévő tapasztalataira, ismereteire, érdeklődésére és természetes kíváncsiságára építünk. Feladatunk olyan változatos tevékenységek és

élethelyzetek biztosítása, amelyekben a gyermek cselekvés, játék, megfigyelés, kísérletezés, összehasonlítás, felfedezés és problémamegoldás útján szerezhetsen új tapasztalatokat.

Fejlesztjük a gyermek érzékelését, észlelését, figyelmét, emlékezetét, képzeletét, gondolkodását, problémamegoldó és kreatív képességét. Ösztönözzük arra, hogy kérdezzen, keresse az összefüggéseket, fogalmazza meg tapasztalatait, és merjen saját megoldásokat kipróbálni.

Nem a minél nagyobb mennyiségű ismeret átadására törekszünk, hanem arra, hogy a gyermekben megmaradjon és erősödjön a megismerés öröme, a kíváncsiság és a felfedezés iránti igény.

14.3.3. Játékba és tevékenységbe ágyazott fejlesztés

Az értelmi és anyanyelvi fejlesztés elsődleges színtere az óvoda gyermek természetes tevékenysége, mindenekelőtt a játék. A fejlesztést ezért lehetőség szerint játékos, cselekvő és élményszerű helyzetekbe ágyazzuk.

A közös játék, mese, bábozás, dramatizálás, mozgás, alkotás, éneklés, népi játékok, természeti megfigyelések, séták, kirándulások, kísérletezések és a mindennapi élet tevékenységei egyaránt lehetőséget biztosítanak az anyanyelvi és értelmi képességek fejlődésére.

A gyermekek érdeklődésére építünk, ugyanakkor tudatos pedagógiai tervezéssel olyan új tapasztalatokhoz is hozzásegítjük őket, amelyek tovább gazdagítják ismereteiket és gondolkodásukat.

14.3.4. Egyéni bánásmód és differenciálás

Az anyanyelvi és értelmi fejlődés ütemében jelentős egyéni különbségek lehetnek. Ezeket természetesnek tekintjük, ezért a gyermekeket nem egymáshoz, hanem elsősorban saját korábbi fejlettségükhöz viszonyítva értékeljük.

A tevékenységek során differenciált feladatadással, eltérő nehézségi szintekkel, megfelelő segítségnyújtással és változatos eszközökkel biztosítjuk, hogy minden gyermek saját képességeihez mérten fejlődhesen és sikerélményhez juthasson.

Figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek támogatására, ugyanakkor lehetőséget biztosítunk a kiemelkedő érdeklődésű és képességű gyermekek számára is tudásuk elmélyítésére, kíváncsiságuk kielégítésére.

14.3.5. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata olyan gazdag, inspiráló és biztonságos környezet kialakítása, amely ösztönzi a gyermeket a kommunikációra, kérdésre, gondolkodásra és felfedezésre. Tudatosan épít a gyermekek érdeklődésére, előzetes tapasztalataira és spontán kezdeményezéseire.

Megteremti a nyugodt beszélgetések, a mindennapos mesehallgatás, a bábozás és dramatizálás feltételeit; biztosítja a tapasztalatszerzéshez szükséges időt, teret és eszközöket; kérdéseivel gondolkodásra ösztönöz, ugyanakkor nem veszi el a gyermektől az önálló felfedezés és problémamegoldás lehetőségét.

Folyamatosan megfigyeli és nyomon követi a gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlődését, tapasztalatait felhasználja a további pedagógiai tervezésben, és szükség esetén kezdeményezi más szakember bevonását.

Célunk, hogy az óvodáskor végére a gyermekek – egyéni képességeikhez és fejlettségükhöz mérten – érdeklődőek, kíváncsiak, kommunikációra nyitottak legyenek, képesek legyenek gondolataik, érzéseik és tapasztalataik egyre pontosabb megfogalmazására, örömmel kérdezzenek, gondolkodjanak, meséljenek, alkossanak és fedezzék fel az őket körülvevő világot.

Arra törekszünk, hogy a gyermekekben kialakuljon a mese és az anyanyelv szeretete, gazdagodjon képzeletük és kreativitásuk, valamint olyan értelmi, kommunikációs és tanulási képességekkel rendelkezzenek, amelyek megfelelő alapot biztosítanak az iskolai élet megkezdéséhez – mindezt úgy, hogy az óvodai tanulás továbbra is játékos, élményszerű és az óvodás gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó maradjon.

15. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai élet megszervezésének célja, hogy a gyermekek számára biztonságos, kiszámítható, ugyanakkor rugalmas és élményekben gazdag környezetet biztosítsunk. A szervezés során elsődleges szempontnak tekintjük a gyermekek életkori és egyéni szükségleteit, eltérő fejlődési ütemét, a játék elsődlegességét, valamint a testi-lelki jóllét feltételeinek megteremtését.

Az óvodai nevelés eredményességét a megfelelő személyi és tárgyi feltételek, a gyermekek szükségleteihez igazodó napirend és hetirend, valamint a nevelésben részt vevő szakemberek összehangolt együttműködése biztosítja.

15.1. Személyi feltételek

Az óvodai nevelőmunka meghatározó szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége, pedagógiai kultúrája, szakmai felkészültsége, kommunikációja és gyermekekhez való viszonya alapvetően befolyásolja az óvodai nevelés eredményességét.

Óvodapedagógusainktól elvárjuk a gyermekközpontú, elfogadó és szeretetteljes pedagógiai szemléletet, az egyéni különbségek tiszteletben tartását, a következetességet, a szakmai együttműködést és a folyamatos megújulásra való nyitottságot. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekkel foglalkozó felnőttek magatartásukkal, kommunikációjukkal és egymáshoz való viszonyukkal pozitív mintát közvetítsenek.

Az óvodapedagógusok munkáját a nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársak támogatják. A dajkák, pedagógiai asszisztensek és az intézményben dolgozó más munkatársak tevékenysége a gyermekek mindennapi életének, gondozásának, biztonságának és nevelésének fontos része. A gyermekekkel kapcsolatba kerülő valamennyi dolgozótól elvárjuk az intézmény pedagógiai értékrendjének ismeretét és képviselését.

A sajátos nevelési igényű, illetve egyéb különleges bánásmódot igénylő gyermekek eredményes nevelése érdekében szükség szerint együttműködünk a gyermek fejlesztésében részt vevő szakemberekkel és a pedagógiai szakszolgálattal.

A nevelőmunka eredményességének feltétele a munkatársak közötti folyamatos információáramlás, szakmai együttműködés, egymás munkájának tisztelete és a közös pedagógiai értékrend képviselése.

A személyi feltételek konkrét létszámadatait és az adott nevelési év személyi változásait a Pedagógiai Programban nem rögzítjük, azok az éves munkatervben, illetve az intézmény mindenkorai személyügyi dokumentumaiban jelennek meg.

15.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda tárgyi környezetének a gyermekek biztonságát, egészségének megőrzését, komfortérzetét, valamint sokoldalú fejlődését kell szolgálnia. Törekszünk arra, hogy az intézmény helyiségei és eszközei biztonságosak, esztétikusak, gyermekléptékűek, jól használhatók és a gyermekek önálló tevékenységét támogatóak legyenek.

A csoportszobák kialakítása során fontosnak tartjuk, hogy megfelelő tér álljon rendelkezésre a szabad játékhoz, mozgáshoz, meséléshez, bábozáshoz, dramatikus játékhoz, alkotáshoz, pihenéshez és a különböző tapasztalatszerző tevékenységekhez.

A játékok, könyvek, fejlesztőeszközök és alkotóeszközök lehetőség szerint legyenek a gyermekek számára hozzáférhetők, életkorukhoz és fejlettségükhöz igazodók, és biztosítsák a változatos, önálló tevékenység lehetőségét.

Pedagógiai arculatunknak megfelelően kiemelt figyelmet fordítunk a mozgásos tevékenységekre, a mese és bábozás, a népi kultúra és hagyományörzés, valamint a környezeti nevelés eszközfeltételeinek folyamatos fejlesztésére.

Az óvoda udvarát a nevelés fontos színterének tekintjük. Törekszünk arra, hogy az udvari környezet változatos mozgásra, szabad játékokra, felfedezésre, tapasztalatszerzésre és a természettel való közvetlen kapcsolatra adjon lehetőséget.

A tárgyi környezet alakítása során figyelembe vesszük a gyermekek eltérő szükségleteit, és törekszünk arra, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára is megfelelő és biztonságos feltételeket biztosítsunk.

Az eszközök és berendezések állapotát folyamatosan figyelemmel kísérjük, a szükséges karbantartásról, javításról, pótlásról és fejlesztésről az intézmény lehetőségeinek megfelelően gondoskodunk.

15.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezése során a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteihez és természetes életritmusához igazodunk. A napirend kialakításának alapelve a folyamatosság, rugalmasság, kiszámíthatóság és a gyermekek számára megfelelő érzelmi biztonság megteremtése.

A napirendben törekszünk arra, hogy az egyes tevékenységek között lehetőség szerint folyamatos, indokolatlan várakozástól mentes átmenetek valósuljanak meg. Megfelelő időt biztosítunk a játékokra, gondozásra, étkezésre, mozgásra, szabad levegőn való tartózkodásra, pihenésre és a különböző pedagógiai tevékenységekre.

A napirendben kiemelt és lehetőség szerint összefüggő időt biztosítunk a szabad játék számára. A játék folyamatát szükségtelenül nem szakítjuk meg, mert a gyermek elmélyült játékát személyiségfejlődése egyik legfontosabb feltételének tekintjük.

A napirend rugalmasan igazodik az évszakokhoz, az időjáráshoz, a gyermekcsoport aktuális állapotához, érdeklődéséhez, az intézmény programjaihoz és a spontán adódó pedagógiai lehetőségekhez. A rugalmasság ugyanakkor nem jelent rendszertelenséget: a gyermek számára fontosak azok a visszatérő pontok és szokások, amelyek biztonságot és kiszámíthatóságot teremtenek.

A hetirend a rendszeresen visszatérő tevékenységek megfelelő arányát és folyamatosságát segíti, ugyanakkor nem merev órarend. A tervezett tevékenységek időpontja és időtartama a

gyermekek érdeklődéséhez, terhelhetőségéhez, az adott pedagógiai helyzethez és a tevékenység természetéhez igazítható.

A gyermekek fejlődését elsősorban játékba és tevékenységekbe ágyazott, cselekvő tapasztalatszerzésen keresztül támogatjuk. Kerüljük az óvodáskor életkori sajátosságaitól idegen, iskolás jellegű szervezési és tanulási formák indokolatlan alkalmazását.

Az óvodai élet megszervezése lehetőséget biztosít az egyéni és mikrocsoportos tevékenységekre, valamint a gyermekek érdeklődésére épülő spontán és tervezett tapasztalatszerzésre. A szervezési forma megválasztását mindig a pedagógiai cél, a tevékenység jellege és a gyermekek szükségletei határozzák meg.

A mindennapokban megfelelő lehetőséget biztosítunk a mozgásra, a mesére és az anyanyelvi élményekre, az alkotásra, éneklésre, a környezet felfedezésére, valamint a gyermekek önálló kezdeményezéseire. A hagyományörző, környezeti, kulturális és közösségi programokat úgy szervezzük, hogy azok élményszerűen illeszkedjenek az óvodai élet folyamatába.

A gyermek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük. A megfigyelések és a fejlődés dokumentálása a további pedagógiai tervezés alapját képezik, segítve az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés megvalósítását.

Az óvodai élet megszervezésében fontos szerepet tulajdonítunk a családokkal való együttműködésnek. A szülők megfelelő tájékoztatása, a kölcsönös kommunikáció és az óvoda–család közötti partneri kapcsolat hozzájárul ahhoz, hogy a gyermek számára a két legfontosabb nevelési környezet lehetőség szerint egymást erősítse.

16. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Az óvodai nevelés tevékenységi formái egymással összefüggő, egymást kiegészítő és erősítő rendszert alkotnak. Megvalósításuk során a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira, érdeklődésére, előzetes tapasztalataira és természetes aktivitására építünk.

Nevelőmunkánk alapja a játékoság, az élményszerűség, a cselekvő tapasztalatszerzés és az egyéni bánásmód. A tevékenységeket nem egymástól elszigetelten szervezzük, hanem törekszünk azok természetes összekapcsolására, az integrált fejlesztés megvalósítására.

16.1. Játék

A játék az óvoda gyermek alapvető, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, amely személyiségfejlődésének elsődleges színtere. A gyermek a játékban tapasztalatokat szerez önmagáról és környezetéről, feldolgozza élményeit, gyakorolja a társas együttélés szabályait, fejlődik gondolkodása, képzelete, kreativitása, kommunikációja és mozgása.

Óvodánkban a szabad játék elsődlegességét biztosítjuk. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek maga választhassa meg játékának témáját, eszközeit, társait és – a közösségi élet keretein belül – annak menetét.

A napirend kialakításakor hosszú, lehetőség szerint összefüggő időt biztosítunk az elmélyült játék számára. Törekszünk arra, hogy a gyermek játékát indokolatlanul ne szakítsuk meg, és megfelelő idő, tér, eszköz, valamint élményanyag álljon rendelkezésére.

A játék feltételeinek kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségét és érdeklődését. Lehetőséget biztosítunk a gyakorló-, szerep-, konstrukciós, szabály-, mozgásos, dramatikus és bábjátékok kibontakozására.

Különösen fontosnak tartjuk azokat a játékelményeket, amelyek pedagógiai arculatunkhoz kapcsolódnak. A népi gyermekjátékok, mozgásos játékok, dramatikus és bábjátékok természetes módon gazdagítják a gyermekek játékát, miközben hozzájárulnak közösségi, anyanyelvi, mozgásos és kulturális fejlődésükhöz.

16.1.1. Az óvodapedagógus feladatai a játék támogatásában

Az óvodapedagógus feladata olyan nyugodt, biztonságos és inspiráló környezet megteremtése, amelyben a gyermek játéka szabadon kibontakozhat. Biztosítja a megfelelő időt, teret és eszközöket, valamint tudatosan gazdagítja a gyermekek élményanyagát.

Figyelemmel kíséri a gyermekek játékát, megismeri érdeklődésüket, kapcsolataikat, képességeiket és esetleges nehézségeiket. Nem irányítja szükségtelenül a játékot, hanem jelenlétével, kérdéseivel, ötleteivel, megfelelő eszköz biztosításával vagy – ha a gyermekek igénylik – játékba való bekapcsolódásával segíti annak továbbfejlődését.

Támogatja az önálló kezdeményezéseket, a kreatív eszközhasználatot, az együttműködést és a konfliktusok fokozatosan önálló megoldását. A játék során megvalósuló fejlesztésben érvényesíti az egyéni bánásmód és differenciálás elvét.

A játékot nem a tanulás jutalmaként, hanem önmagában értékes gyermeki tevékenységként kezeljük.

16.2. Verselés, mesélés

A verselés és mesélés az óvodás gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi és anyanyelvi nevelésének egyik legfontosabb eszköze. A mese és a vers örömforrás, közös élmény, amely gazdagítja a gyermek érzelmi világát, képzeletét, gondolkodását, szókincsét és kifejezőkészségét, miközben biztonságot, meghittséget és a felnőtthöz való kapcsolódás élményét nyújtja.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a mese mindennapos, természetes és örömteli része legyen a gyermekek életének. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek rendszeresen találkozzanak igényes gyermekirodalmi alkotásokkal, mondókákkal, versekkel, mesékkel és történetekkel, amelyek kiválasztásánál figyelembe vesszük életkorukat, érdeklődésüket, érzelmi szükségleteiket és fejlettségüket.

16.2.1. A mese kiemelt szerepe

Pedagógiai arculatunk egyik hangsúlyos eleme a mese szeretetének megalapozása és a mesekultúra tudatos gazdagítása. A mesét nem pusztán fejlesztési eszköznek tekintjük: önmagában is értékes élmény, amely hozzátartozik a gyermekkorhoz.

A mesehallgatás során a gyermek belső képeket alkot, képzelete működésbe lép, miközben átélheti a történet szereplőinek érzéseit, konfliktusait, döntéseit és azok következményeit. A mese segítheti saját élményeinek és érzelmeinek feldolgozását, erősítheti biztonságérzetét, valamint hozzájárulhat erkölcsi érzékének és empátiájának fejlődéséhez.

Kiemelt értéknek tekintjük a magyar népmesék közvetítését. A népmesék nyelvi gazdagsága, sajátos fordulatai, motívumai és értékrendje révén a gyermekek nemcsak irodalmi élményhez jutnak, hanem természetes módon találkoznak magyar kulturális örökségünk értékeivel is. A népmesék így intézményünkben az anyanyelvi nevelés, a hagyományörzés és a nemzeti identitás megalapozásának egymást erősítő eszközei.

A gyermekek életkorához igazodva a kortárs és klasszikus gyermekirodalom értékes alkotásainak megismertetésére is törekszünk.

16.2.2.Vers, mondóka

A mondókák, versek és ritmikus szövegek a kisgyermek számára a nyelvvel való játék örömét biztosítják. Ritmusuk, hangzásuk, ismétlődésük segíti a beszédészlelés, a beszédértés, a szókincs, az emlékezet és a nyelvi kifejezőkészség fejlődését.

A gyermekeket nem elsősorban versek mechanikus megtanulására ösztönözzük, hanem arra, hogy örömeiket leljék a ritmusban, a hangzásban és a közös verselésben. A spontán helyzetekhez, játékhoz, mozgáshoz, természethez, ünnepekhez és hagyományokhoz kapcsolódó mondókák és versek természetes módon szövik át mindennapjainkat.

A magyar népi mondókák, gyermekversek, kiolvasók és rigmusok egyúttal kulturális örökségünk közvetítői is.

16.2.3.A bábozás kiemelt szerepe

Óvodánk nevelőmunkájában a bábozásnak kiemelt szerepet szánunk. A báb különleges közvetítő eszköz a gyermek és a felnőtt, valamint a gyermekek egymás közötti kommunikációjában.

A bábozás alkalmas mesék, történetek és élethelyzetek megjelenítésére, ugyanakkor lehetőséget biztosít a gyermek számára saját gondolatainak, érzéseinek és élményeinek kifejezésére is. A báb mögé „bújva” a visszahúzódóbb gyermek is könnyebben megszólalhat, kezdeményezhet és kapcsolódhat társaihoz.

Nemcsak az óvodapedagógus által bemutatott bábelőadásokra építünk. Arra törekszünk, hogy a báb a gyermekek számára hozzáférhető, használható és szeretett játékeszközzé váljon, amellyel saját történeteiket is megjeleníthetik.

A báb felhasználható az érzelmek megjelenítésére, konfliktushelyzetek feldolgozására, közösségi és erkölcsi tartalmak közvetítésére, valamint az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztésére is.

Intézményünk a bábozás pedagógiai lehetőségeinek tudatos bővítésére is törekszik; ennek szakmai fejlesztése az éves programtervezésben is hangsúlyt kap.

16.2.4.Dramatizálás és dramatikus játék

A gyermekek számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy az ismert és kedvelt meséket, történeteket saját elképzeléseik szerint újrajátsszák, dramatizálják és továbbalakítsák.

A dramatikus játékban nem a tökéletes előadás vagy a pontos szövegtanulás a cél, hanem maga az alkotó folyamat és a közösen átélt élmény. A gyermek szerepet választ, kapcsolatba lép társaival, kommunikál, alkalmazkodik, kezdeményez, problémát old meg, miközben képzelete és kreativitása is fejlődik.

A dramatizálás során felhasználhatók egyszerű jelmezek, textilek, fejdíszek, maszkok, saját készítésű kellékek és bábok. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek lehetőség szerint maguk is részt vehessenek a játék feltételeinek és eszközeinek alakításában.

16.2.5.A mesélés környezetének megteremtése

Törekszünk a meséléshez olyan **meghitt, nyugodt és érzelmi biztonságot nyújtó légkör** kialakítására, amely segíti az elmélyülést és a mese befogadását.

A mesélés során fontosnak tartjuk az óvodapedagógus személyes jelenlétét és az élőszavas mesélést. A könyvek, képeskönyvek és más irodalmi eszközök használata mellett az élő emberi szó, a tekintet, a hang, a gesztus és a közösen megélt pillanat pótolhatatlan értéket képvisel.

Olyan környezetet alakítunk ki, amelyben a gyermekek önállóan is hozzáférhetnek az életkoruknak megfelelő könyvekhez, és lehetőségük van azok nézegetésére, valamint saját mese- és bábjátékaik kezdeményezésére.

16.2.6.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy tudatosan és igényesen válogassa meg a gyermekeknek közvetített irodalmi alkotásokat, biztosítsa a mindennapos meseélmény lehetőségét, és saját előadásmódjával közvetítse az anyanyelv szépségét.

Megteremti a verselés, mesélés, bábozás és dramatizálás megfelelő tárgyi és érzelmi feltételeit. Figyelembe veszi a gyermekek életkorát, egyéni érdeklődését és fejlettségét, ösztönzi önálló mesélésüket, történetalkotásukat és bábjátékukat, ugyanakkor tiszteletben tartja azt is, ha a gyermek egy adott helyzetben csupán befogadóként kíván részt venni.

Az óvodapedagógus személyes példájával alakítja a könyvekhez és az irodalomhoz való pozitív viszonyt, és együttműködik a családokkal a mese, az olvasás és az élőszavas történetmondás értékének közvetítésében.

Célunk, hogy a gyermekek számára a mese, a vers, a könyv, a bábozás és a dramatikus játék örömforrássá váljon, fejlődjön anyanyelvi kifejezőkészségük, képzeletük, kreativitásuk, érzelmi intelligenciájuk és kommunikációjuk.

Arra törekszünk, hogy óvodáskoruk végére örömmel hallgassanak és kezdeményezzenek mesét, szívesen verseljenek, bábozzanak és dramatizáljanak, legyenek képesek saját történetek létrehozására, és pozitív érzelmi kapcsolat alakuljon ki bennük a magyar népmesékhez, az anyanyelvhez és irodalmi-kulturális értékeinkhez.

16.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének, a zene, az énekes játék és a gyermektánc az óvodai nevelés örömteli, közösségformáló tevékenysége. A zenei élmények hozzájárulnak a gyermek érzelmi gazdagodásához, zenei képességeinek, kreativitásának, mozgáskultúrájának és esztétikai érzékének fejlődéséhez, miközben erősítik a társakhoz és a közösséghez való tartozás élményét.

Óvodánkban kiemelt értéknek tekintjük a magyar népi gyermekjátékok, népdalok, mondókák, ölbeli játékok és néptáncos mozgáselemek megismertetését. Ezek közvetítésével nemcsak a gyermekek zenei képességeit kívánjuk fejleszteni, hanem élményszerűen kapcsoljuk őket magyar kulturális örökségünkhöz, hagyományainkhoz és közösségi értékeinkhez.

16.3.1.A magyar népi játékok és hagyományok kiemelt szerepe

Pedagógiai arculatunk egyik meghatározó eleme a magyar népi kultúra értékeinek megőrzése és továbbadása. A népi játékokat olyan komplex nevelési lehetőségnek tekintjük, amelyekben

természetes egységet alkot az ének, a zene, a ritmus, a mozgás, a beszéd, a játék és a közösségi élmény.

A gyermekek életkorának megfelelően megismertetjük őket körjátékokkal, páros játékokkal, szerepcserélő és párválasztó játékokkal, kapus és vonulós játékokkal, egyszerű táncos mozgásformákkal, kiolvasókkal, mondókákkal és más népi gyermekjátékokkal.

A népi játékok kiválasztásakor elsődleges szempontunk az életkori megfelelőség, az örömteli játék és az élményszerűség. Nem a népi kultúrához kapcsolódó ismeretek megtanítása a célunk, hanem az, hogy a gyermekek saját tevékenységükön és közös élményeiken keresztül kerüljenek kapcsolatba annak értékeivel.

A hagyományörzés természetesen kapcsolódik az évkör változásaihoz, jeles napjaihoz és ünnepeihez. Az intézmény éves programjában is hangsúlyosan jelennek meg a népi kultúrához kapcsolódó alkalmak, köztük a Magyar Népi Játék Napja, a Szent Mihály-nap, Márton-nap, a Szent András-naphoz kapcsolódó hagyományok, Luca-nap és a májusfaállítás.

16.3.2. Az éneklés és a zenei élmény

Fontosnak tartjuk, hogy az éneklés a gyermek számára természetes, örömteli és rendszeresen visszatérő tevékenység legyen. Az ének és a zene spontán módon is jelen van mindennapjainkban: játék közben, mozgás során, ünnepekhez és hagyományokhoz kapcsolódva, valamint a gyermekek által kezdeményezett helyzetekben.

A zenei anyag megválasztásánál a gyermekek életkorához és fejlettségéhez igazodó, értékes zenei anyagra építünk. A magyar népi gyermekdalok és népi játékok mellett helyet biztosítunk az igényesen válogatott kortárs és művészi értékű gyermekdaloknak, valamint a gyermekek számára befogadható zenei élményeknek.

Az óvodapedagógus éneke és hangszeres játéka különleges élményt jelenthet a gyermek számára. Törekszünk arra, hogy a gyermekek élő zenei élményekkel is rendszeresen találkozzanak.

16.3.3. Zenei képességek fejlesztése

A zenei nevelés során játékosan és fokozatosan fejlődik a gyermekek zenei hallása, ritmusérzéke, éneklési készsége, zenei emlékezete és zenei kreativitása.

A gyermekek tapasztalatokat szereznek többek között a halk és hangos, magas és mély, gyors és lassú közötti különbségekről, megismerkednek különböző hangszínekkel, hangforrásokkal és ritmusokkal. Ritmushangszerek és egyszerű, gyermekek által is megszólaltatható eszközök alkalmazásával lehetőséget biztosítunk az önálló próbálkozásra és zenei alkotókedvük kibontakozására.

A zenei fejlesztést nem teljesítményként kezeljük. Elsődleges célunk, hogy a gyermek szeressen énekelni, zenélni, játszani és mozogni a zenére.

16.3.4. Gyermektánc és mozgás

A zene és a mozgás óvodáskorban természetesen összekapcsolódik. Az énekes játékok, népi gyermekjátékok és egyszerű táncos mozgásformák során fejlődik a gyermek ritmusérzéke, mozgáskoordinációja, térérzékelése, testtudata és mozgáskultúrája.

A gyermektánc során az életkornak megfelelő, játékos mozgásformákra építünk. Az egyszerű lépések, forgások, páros és körformák, valamint a zenére történő szabad mozgás lehetőséget biztosítanak a mozgás és a zene együttes örömeinek átélésére.

A közös éneklés és tánc egyben közösségi élmény: egymásra figyelmet, alkalmazkodást, együttműködést és összetartozást kíván és erősít.

16.3.5. A zenei nevelés kapcsolódása más tevékenységekhez

Az ének, a zene, a népi játék és a gyermektánc természetes módon kapcsolódik az óvodai élet más tevékenységeihez. A mondókák összekötik az anyanyelvi és zenei nevelést, a népi játékok a zenét a mozgással és a közösségi neveléssel, míg a jeles napokhoz kapcsolódó dalok és játékok a hagyományőrzéssel és a környezet tevékeny megismerésével teremtenek kapcsolatot. A mese, a báb, a dramatizálás, az ének, a népi játék és a tánc egymást gazdagítva is megjelenhet. Egy-egy témát vagy hagyományt így többféle tevékenységen és érzékszervi tapasztalaton keresztül élhetnek át a gyermekek.

16.3.6. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy örömteli, oldott és szeretetteljes zenei légkört teremtsen, amelyben minden gyermek képességeitől függetlenül bátran bekapcsolódhat az éneklésbe, játékba és mozgásba.

Tudatosan és igényesen válogatja a gyermekek életkorának megfelelő zenei anyagot, különös figyelmet fordítva a magyar népi gyermekdalokra, mondókákra és népi játékokra. Ismeri és lehetőségei szerint alkalmazza a helyi és magyar népi kultúra gyermekek számára közvetíthető értékeit.

Biztosítja az énekléshez, zenéléshez, népi játékhoz és tánchoz szükséges teret, időt és eszközöket. Figyelemmel kíséri a gyermekek egyéni zenei fejlődését, és differenciáltan biztosít lehetőséget képességeik kibontakoztatására.

Személyes példájával közvetíti az éneklés, a zene, a közös játék és a magyar népi kultúra szeretetét.

Célunk, hogy a gyermekek örömmel énekeljenek, mondókázzanak, zenéljenek, vegyenek részt énekes és népi játékokban, és szívesen mozogjanak a zenére. Fejlődjön zenei érzékenységük, ritmusérzékük, hallásuk, mozgáskultúrájuk, kreativitásuk és közösségi együttműködésük.

Kiemelt célunk, hogy a magyar népi játékok, népdalok, mondókák és hagyományok ne alkalmoszerű programként, hanem az óvodai mindennapok természetes, örömteli részeként legyenek jelen, és általuk a gyermekekben pozitív érzelmi kötődés alakuljon ki anyanyelvünkhöz, népi kultúránkhöz, hagyományainkhoz és szülőföldünkhöz.

16.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és a különböző kézi munkák az óvodás gyermek önkifejezésének, alkotótevékenységének és esztétikai élményszerzésének fontos formái. A vizuális tevékenységek során a gyermek élményeit, érzéseit, gondolatait és képzeletét saját egyéni módján jelenítheti meg, miközben fejlődik kreativitása, finommotorikája, szem-kéz koordinációja, tér- és formaérzékelése, színérzéke és vizuális gondolkodása.

Nevelőmunkánk során nem a felnőtt által meghatározott, egységes produktum létrehozását tekintjük elsődlegesnek, hanem az alkotás örömét, a szabad önkifejezést, a próbálkozást, a felfedezést és az egyéni megoldások kibontakozását.

16.4.1. Az alkotótevékenység feltételeinek megteremtése

Olyan környezet kialakítására törekszünk, amely ösztönzi a gyermekeket az alkotásra. Lehetőség szerint biztosítjuk, hogy a rajzolás, festés, mintázás és más vizuális tevékenységek eszközei a gyermekek számára rendszeresen elérhetőek legyenek, és önálló kezdeményezés alapján is használhassák azokat.

Megismertetjük őket különböző anyagokkal, eszközökkel és technikákkal. Lehetőséget biztosítunk többek között a rajzolásra, festésre, mintázásra, vágásra, tépésre, ragasztásra, hajtogatásra, nyomdázásra, fonásra, fűzésre, építésre és más, életkorukhoz igazodó kézműves tevékenységekre.

Fontosnak tartjuk a természetes és újrahasznosítható anyagok felhasználását is. A termések, levelek, ágak, kavicsok, fa, fonalak, textilek, papírok és más anyagok változatos tapasztalatszerzésre és kreatív felhasználásra adnak lehetőséget. Ezáltal az alkotótevékenység a környezeti neveléssel is természetes kapcsolatba kerül.

16.4.2. Kreativitás és egyéni önkifejezés

Tiszteletben tartjuk a gyermek egyéni látásmódját és alkotói szabadságát. Nem várjuk el, hogy a gyermekek munkái egyformák legyenek, és kerüljük a sablonok indokolatlan alkalmazását.

Az óvodapedagógus mintát, technikát vagy ötletet kínálhat, de teret biztosít a gyermek saját elképzeléseinek és megoldásainak. Az elkészült alkotást nem kizárólag annak esztétikai eredménye alapján értékeljük, hanem figyelembe vesszük a gyermek befektetett munkáját, ötletét, kitartását, fejlődését és az alkotás során átélt örömet.

A gyermekek munkáit megbecsüljük, lehetőség szerint bemutatjuk, és ezzel is erősítjük önbizalmukat, kompetenciaérzésüket és az alkotáshoz való pozitív viszonyukat.

16.4.3. Népi kultúra és kézműves hagyományok

Hagyományörző nevelésünk részeként a gyermekek életkorához igazodva lehetőséget biztosítunk arra, hogy megismerkedjenek a magyar népi kultúra egyes tárgyi és kézműves értékeivel, motívumaival, természetes anyagaival és egyszerű technikáival.

A népi kézművességet elsősorban nem utánzásra vagy pontos reprodukcióra épülő feladatként, hanem élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségként közvetítjük. A gyermekek találkozhatnak többek között fonással, szövással, egyszerű textilmunkákkal, termésekből és természetes anyagokból történő alkotással, valamint az ünnepekhez és jeles napokhoz kapcsolódó kézműves tevékenységekkel.

A hagyományokhoz kapcsolódó alkotásokat lehetőség szerint összekapcsoljuk a hozzájuk tartozó mesékkel, mondókákkal, népdalokkal, népi játékokkal és szokásokkal, így azok nem elszigetelt „dekorációkészítésként”, hanem komplex kulturális élményként jelennek meg.

16.4.4. A környezettudatos szemlélet megjelenése

A vizuális tevékenységek során is alakítjuk a gyermekek környezettudatos szemléletét. Megmutatjuk számukra, hogy számos, más célra már nem használt, de tiszta és biztonságos anyag új életet kaphat az alkotás során.

A természetes anyagok gyűjtése és felhasználása lehetőséget teremt a természet megfigyelésére, az évszakok változásainak megtapasztalására és a környezet értékei iránti érzékenység kialakítására.

16.4.5.Kapcsolódás más tevékenységekhez

A vizuális alkotótevékenység természetes módon kapcsolódik az óvodai élet más területeihez. A gyermekek készíthetnek például bábokat, egyszerű díszleteket és kellékeket saját dramatikus játékuhoz, alkothatnak meseélményeik alapján, vagy megjeleníthetik a természetben, kirándulásokon, ünnepeken és közösségi programokon szerzett élményeiket.

Ezáltal az alkotás kapcsolatot teremt a mese és bábozás, a játék, a hagyományörzés, a környezeti nevelés és a közösségi élmények között.

16.4.6.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata a gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő, változatos alkotási lehetőségek biztosítása, valamint a biztonságos és esztétikus környezet kialakítása.

Megismerteti a gyermekeket a különböző anyagokkal, eszközökkel és technikákkal, és megtanítja azok biztonságos, célszerű használatát. Ösztönzi a gyermekek önálló ötleteit, kreativitását és próbálkozásait, miközben szükség esetén megfelelő segítséget nyújt.

Figyelembe veszi az egyéni képességeket és fejlődési ütemet, differenciált lehetőségeket biztosít, és kerüli a gyermekek alkotásainak egymáshoz való összehasonlítását. A gyermek saját fejlődését, erőfeszítését és egyéni megoldásait értékeli.

Célunk, hogy a gyermekek örömmel és bátran alkossanak, legyenek nyitottak a különböző anyagok, eszközök és technikák felfedezésére, fejlődjön kreativitásuk, vizuális kifejezőkészségük, esztétikai érzékük, finommotorikájuk és szem-kéz koordinációjuk.

Arra törekszünk, hogy az óvodáskor végére az alkotás a gyermek számára az önkifejezés természetes és örömteli lehetősége legyen, és képes legyen saját élményeit, gondolatait és elképzeléseit egyre önállóbban, saját egyéni módján vizuálisan is megjeleníteni.

16.5. Mozgás

A mozgás az óvodás gyermek természetes szükséglete, egészséges fejlődésének és személyisége kibontakozásának alapvető feltétele. A rendszeres és örömteli mozgás hozzájárul a gyermek testi képességeinek fejlődéséhez, egészségének megőrzéséhez, ugyanakkor kedvezően hat értelmi, érzelmi és szociális fejlődésére is.

Óvodánk pedagógiai arculatában kiemelt szerepet kap a mozgás szeretetének megalapozása és a sokoldalú mozgástapasztalatok biztosítása. Arra törekszünk, hogy a gyermekek mindennapjaiban a mozgás természetes, örömteli és rendszeresen visszatérő tevékenység legyen, amelyhez sikerélmény és pozitív érzelmi viszony kapcsolódik.

16.5.1.A mindennapos mozgás

A gyermekek számára minden nap biztosítunk lehetőséget mozgásra, lehetőség szerint a szabad levegőn is. A mozgás nem kizárólag szervezett tevékenységek keretében jelenik meg, hanem áthatja az óvodai élet egészét.

A szabad játék során végzett spontán mozgás, az udvari játék, a mindennapos mozgás, a szervezett mozgásos tevékenységek, a mozgásos szabályjátékok, a népi játékok, a séták, kirándulások és egyéb mozgásos élmények együttesen biztosítják a gyermekek mozgásigényének kielégítését.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeknek elegendő idő, megfelelő tér és változatos eszköz álljon rendelkezésükre a mozgáshoz.

16.5.2.Sokoldalú mozgástapasztalatok

Nevelőmunkánk során változatos mozgásformák biztosítására törekszünk. Lehetőséget teremtünk többek között a járás, futás, ugrás, dobás, elkapás, mászás, kúszás, egyensúlyozás, függés, gurulás és különböző eszközökkel végzett mozgások gyakorlására.

A változatos mozgásformák hozzájárulnak a gyermekek nagymozgásainak, mozgáskoordinációjának, egyensúlyérzékének, térbeli tájékozódásának, testsémájának, gyorsaságának, ügyességének, erejének és állóképességének fejlődéséhez.

A mozgás fejlesztő hatása túlmutat a testi képességeken. A mozgásos tevékenységek során fejlődik a gyermek figyelme, szabálytudata, feladattartása, kitartása, önfegyelme, együttműködése, kudarctűrése és önbizalma is.

16.5.3.Sportjellegű tevékenységek

Pedagógiai szemléletünk fontos eleme, hogy a gyermekek óvodás éveik során minél többféle mozgásos és sportjellegű élménnyel találkozassanak. A különböző mozgásformák megismertetésével gazdagítjuk mozgáskultúrájukat, és lehetőséget teremtünk arra, hogy felfedezzék a mozgás sokféleségét és örömet.

A sportjellegű tevékenységeket az óvodáskor sajátosságaihoz igazodva, játékos formában, teljesítmény- és versenykényszer nélkül szervezzük. Nem egy adott sportág technikai elsajátíttatása vagy versenysport-utánpótlás nevelése a célunk, hanem az érdeklődés felkeltése, a mozgás megszerettetése és az aktív életmód megalapozása.

Az intézmény lehetőségeinek megfelelően törekszünk a mozgáskínálat folyamatos gazdagítására, valamint olyan mozgásos programok szervezésére, amelyek új élményekhez és tapasztalatokhoz juttatják a gyermekeket.

16.5.4.Szabad levegőn végzett mozgás

Kiemelten fontosnak tartjuk a szabad levegőn történő rendszeres mozgást. Az óvoda udvara, a séták, kirándulások és a természeti környezet változatos mozgáslehetőségeket biztosítanak.

A természetes környezetben végzett mozgás során a gyermeknek alkalmazkodnia kell a változó talajhoz, távolságokhoz, térbeli viszonyokhoz és környezeti feltételekhez, ezáltal mozgása változatos tapasztalatokon keresztül fejlődik.

A szabadban történő mozgás egyúttal összekapcsolja az egészségnevelést, a mozgásfejlesztést és a környezeti nevelést.

16.5.5.Mozgásos és népi játékok

A mozgásfejlesztésben helyet kapnak a hagyományos magyar népi gyermekjátékok is. A fogó-, kergető-, kör-, kapus, vonulós és más mozgásos népi játékok egyszerre biztosítanak mozgásélményt, zenei-ritmikai tapasztalatot és közösségi élményt.

A népi játékokon keresztül a mozgás természetesen kapcsolódik intézményünk hagyományörző neveléséhez és a magyar kulturális értékek közvetítéséhez.

16.5.6.Egyéni képességek és differenciálás

A gyermekek mozgásfejlődésének üteme és mozgásos képességei eltérőek. A tevékenységeket ezért úgy szervezzük, hogy minden gyermek saját képességeihez mértén vehessen részt bennük és élhessen át sikert.

A feladatok nehézségét, az eszközök használatát, az ismétlések számát és a segítségnyújtás mértékét szükség szerint differenciáljuk. Bátorítjuk a bizonytalanabb gyermekeket, ugyanakkor megfelelő kihívást biztosítunk a fejlettebb mozgásképességű gyermekek számára is.

Kerüljük a gyermekek egymással való indokolatlan összehasonlítását. Elsősorban az egyéni fejlődést, próbálkozást, kitartást és önmagukhoz mért előrelépést értékeljük.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek mozgásos tevékenységekbe történő bevonását egyéni szükségleteikhez, képességeikhez és – amennyiben rendelkezésre áll – a szakértői véleményben foglaltakhoz igazítjuk.

16.5.7.Biztonságos mozgás

A mozgás feltételeinek kialakításakor alapvető követelmény a gyermekek testi épségének védelme. A mozgásos eszközök használatát életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően tanítjuk meg, és fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat.

A biztonságra nevelés mellett fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük életkoruknak megfelelő kihívásokkal találkozni, saját képességeiket megtapasztalni és egyre magabiztosabban mozogni.

16.5.8.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy változatos, örömteli és a gyermekek számára motiváló mozgáslehetőségeket biztosítson. Tudatosan tervezze a mozgásfejlesztést, ugyanakkor használja ki a spontán mozgásos helyzetekben rejlő lehetőségeket is.

Figyelemmel kíséri a gyermekek mozgásfejlődését, felismeri az egyéni különbségeket, és ezekhez igazítja a feladatokat. Biztosítja a megfelelő teret, időt és eszközöket, ügyel a biztonságos környezetre és a balesetek megelőzésére.

Személyes példájával és pozitív megerősítéssel a mozgás örömet és az aktív életmód értékét közvetíti, bátorítja a próbálkozást, és támogatja a gyermekek önbizalmának fejlődését.

Célunk, hogy a gyermekek szeressenek mozogni, örömmel és aktívan vegyenek részt a különböző mozgásos tevékenységekben, mozgásuk harmonikusabbá, összerendezettebbé és magabiztosabbá váljon, fejlődjenek testi képességeik, valamint alakuljon ki bennük az aktív életmód iránti pozitív viszony.

Hosszú távú pedagógiai célunk, hogy a gyermekek az óvodai évek alatt szerzett változatos és pozitív mozgásélmények hatására a mozgást életük természetes és örömteli részének tekintsék.

16.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek születésétől kezdve kíváncsian fordul az őt körülvevő világ felé. Az óvodai nevelés feladata, hogy ezt a természetes érdeklődést megőrizze és tovább erősítse, valamint változatos, közvetlen tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítson a természeti, társadalmi és tárgyi környezet megismerésére.

Óvodánkban a külső világ megismerését elsősorban cselekvésre, megfigyelésre, felfedezésre, élményszerzésre és a gyermek saját tapasztalataira építjük. Arra törekszünk, hogy a gyermek ne csupán ismereteket kapjon környezetéről, hanem maga fedezhesse fel annak összefüggéseit, szépségeit és értékeit.

16.6.1.A természeti környezet megismerése

A gyermekek számára rendszeresen biztosítunk lehetőséget a természet közvetlen megtapasztalására. Megfigyeljük az évszakok változásait, az időjárás jelenségeit, a növények és állatok életét, valamint az élő és élettelen környezet jellemzőit.

A séták, kirándulások, udvari megfigyelések, gyűjtések, egyszerű vizsgálódások és kísérletezések során a gyermekek saját érzékszerveiken és cselekvésükön keresztül szerezhetnek tapasztalatokat.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet iránti kíváncsiság, szeretet, tisztelet és felelősségérzet.

16.6.2.Környezettudatos magatartás megalapozása

A környezeti nevelést nem alkalmoszerű tevékenységnek, hanem az óvodai élet egészét átható szemléletnek tekintjük. A gyermekek életkorának megfelelő módon alakítjuk a környezet megóvásához kapcsolódó szokásokat.

A mindennapi élet során tapasztalatokat szereznek a takarékos víz- és energiahasználatról, a hulladék mennyiségének csökkentéséről, a szelektív gyűjtésről, az újrahasználat lehetőségeiről, valamint a növények és állatok védelméről és gondozásáról.

Kiemelten kezeljük a természethez és környezetvédelemhez kapcsolódó zöld jeles napokat, amelyekhez több napon át tartó megfigyelések, játékok, alkotótevékenységek, mesék, vizsgálódások és közös élmények is kapcsolódhatnak. Éves programunkban ilyen hangsúlyos alkalom többek között az Állatok világnapja, a Víz világnapja és az Újrahasznosítás napja.

Hasonló szemlélettel jelenik meg az Egészség hét, a Föld napja, valamint a Madarak és fák napja és a Méhek világnapja is.

A jeles napok feldolgozásakor nem az ismeretek mennyiségére, hanem a személyes élményre, cselekvésre és az érzelmi kötődés kialakítására helyezzük a hangsúlyt.

16.6.3.A társadalmi és kulturális környezet megismerése

A külső világ tevékeny megismerése során a gyermek fokozatosan tájékozódik saját közvetlen társadalmi környezetében is. Ismereteket és tapasztalatokat szerez családjáról, lakóhelyéről, az emberek munkájáról, közlekedésről, intézményekről, ünnepekről, hagyományokról és közösségi szokásokról.

Fontosnak tartjuk a szűkebb lakókörnyezet, Litér természeti, társadalmi és kulturális értékeinek megismertetését. A közvetlen környezethez fűződő pozitív élményekkel erősítjük a gyermekek kötődését lakóhelyükhöz és szülőföldjükhöz.

16.6.4.Hagyományaink és a környezet megismerése

A környezet megismerését összekapcsoljuk a természet éves körforgásával és a magyar népi kultúra hagyományaival. A jeles napok, népszokások és évszakokhoz kapcsolódó hagyományok lehetőséget teremtenek arra, hogy a gyermekek megtapasztalják a természet változásait és az emberi élet, munka és ünnepek közötti kapcsolatokat.

A Szent Mihály-naphoz, Márton-naphoz, Szent András-naphoz, Luca-naphoz, húsvéthoz, Szent György-naphoz vagy a májusfaállításához kapcsolódó élmények így nem elszigetelt ismeretanyagként, hanem mesékkel, népi játékokkal, dalokkal, mozgással és kézműves tevékenységekkel összekapcsolva jelenhetnek meg. Az éves programtervben ezek közül több is hangsúlyosan szerepel.

16.6.5. Matematikai tartalmú tapasztalatok

A külső világ tevékeny megismerése során a gyermekek természetes élethelyzetekben matematikai tartalmú tapasztalatokat is szereznek.

Játék és cselekvés közben összehasonlítanak, válogatnak, csoportosítanak, sorba rendeznek, számlálnak, becsülnék és mérnek. Tapasztalatokat szereznek a mennyiségekről, méretekről, formákról, térbeli viszonyokról, irányokról és összefüggésekről.

A matematikai tapasztalatszerzés kiindulópontja lehet szinte bármely hétköznapi helyzet: terítés, építés, játékeszközök rendezése, termékek gyűjtése és válogatása, sütés-főzés, séta, mozgás vagy akár egy társasjáték.

Elsődleges célunk nem az iskolai matematika előrehozása, hanem a gondolkodás, problémamegoldás, összefüggések felismerése és a felfedezés örömeinek támogatása.

16.6.6. Tapasztalatszerzés, vizsgálódás és felfedezés

Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy kérdezzenek, megfigyeljenek, összehasonlítsanak, következtessenek és saját elképzeléseiket kipróbálják.

Egyszerű, biztonságos vizsgálódások és kísérletek segítségével megtapasztalhatják például a víz, a levegő, a fény, a talaj, a növények vagy különböző anyagok egyes tulajdonságait.

Az óvodapedagógus nem minden esetben ad azonnal kész választ a gyermek kérdésére. Kérdéseivel és a megfelelő feltételek megteremtésével gondolkodásra, keresésre és önálló felfedezésre ösztönzi.

16.6.7. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy változatos és élményszerű lehetőségeket teremtsen a gyermek közvetlen természeti, társadalmi és tárgyi környezetének megismerésére.

Épít a gyermekek spontán érdeklődésére és kérdéseire, valamint tudatosan szervez megfigyeléseket, sétákat, kirándulásokat, vizsgálódásokat és egyéb tapasztalatszerző tevékenységeket.

Segíti a gyermekeket tapasztalataik megfogalmazásában, az összefüggések felismerésében, miközben életkorukhoz és egyéni fejlettségükhöz igazítja a tevékenységeket. Tudatosan alkalmazza a differenciálást, és lehetőséget biztosít az önálló problémamegoldásra.

Személyes példájával közvetíti a természet, a környezet, a lakóhely és a kulturális értékek iránti tiszteletet, valamint a környezettudatos magatartást.

Célunk, hogy a gyermekek érdeklődve, kíváncsian és aktívan forduljanak az őket körülvevő világ felé, szerezzenek minél több közvetlen tapasztalatot természeti, társadalmi és tárgyi környezetükről, fejlődjön megfigyelőkéességük, gondolkodásuk és problémamegoldásuk.

Arra törekszünk, hogy kialakuljon bennük a természet és környezet szeretete, az élővilág iránti felelősség, valamint pozitív érzelmi kötődésük szűkebb környezetükhöz, lakóhelyükhöz, szülőföldjükhöz és kulturális értékeinkhez.

16.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek az óvodai élet természetes részei. A gyermek számára a munka elsősorban örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység, amely során megtapasztalhatja saját cselekvésének eredményét, hasznosságát és a közösségért végzett tevékenység értékét.

A munka jellegű tevékenységek hozzájárulnak a gyermek önállóságának, felelősségérzetének, kitartásának, feladattudatának, együttműködési képességének és önbizalmának fejlődéséhez. A gyermek megtapasztalja, hogy saját tevékenységével képes környezetét alakítani, önmagáról gondoskodni, társainak segíteni és a közösség életéhez hozzájárulni.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek a munkát ne kényszerként, hanem értékes, örömteli és jelentőséggel bíró tevékenységként éljék meg.

16.7.1.Önkiszolgálás és önállóság

A munka jellegű tevékenységek egyik legfontosabb területe az önkiszolgálás. A gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően fokozatosan válik egyre önállóbbá az étkezéshez, öltözködéshez, tisztálkodáshoz, pihenéshez, valamint saját személyes tárgyainak rendezéséhez kapcsolódó feladatokban.

Az önállóság kialakításakor elegendő időt biztosítunk a próbálkozásra. Nem végzünk el a gyermek helyett olyan tevékenységet, amelyre megfelelő támogatással már maga is képes.

A segítségnyújtás mértékét minden esetben a gyermek egyéni fejlettségéhez igazítjuk, és fokozatosan csökkentjük, ahogy önállósága növekszik.

16.7.2.A közösségért végzett tevékenységek

A gyermekek életkorukhoz és képességeikhez igazodva részt vesznek a csoport mindennapi életéhez kapcsolódó egyszerű feladatokban. Ilyen lehet a játékeszközök rendezése, az étkezés előkészítésében és az azt követő rendrakásban való közreműködés, a csoportszoba rendjének alakítása, az eszközök előkészítése és elrakása, valamint a társaknak és felnőtteknek nyújtott segítség.

Ezekben a helyzetekben a gyermek megtapasztalja, hogy a közösség működéséhez mindenki hozzájárulhat, és saját tevékenysége mások számára is értéket jelenthet.

A közösen végzett feladatok erősítik az összetartozást, az egymásra figyelmet, a segítségnyújtást és a mások munkája iránti megbecsülést.

16.7.3.Növény- és állatgondozás, környezetünk alakítása

A környezethez kapcsolódó munka jellegű tevékenységek különösen alkalmasak a felelősségérzet és a környezettudatos szemlélet alakítására.

A gyermekek lehetőségeikhez és életkorukhoz igazodva részt vehetnek növények gondozásában, locsolásában, termések és természetes anyagok gyűjtésében, az óvodai környezet rendezésében és szépítésében, valamint az évszakokhoz kapcsolódó egyszerű kerti tevékenységekben.

A gyermek saját tapasztalatán keresztül ismerheti fel, hogy az élő környezet gondoskodást igényel, és tevékenységének következménye van.

16.7.4.Hagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek

A munka jellegű tevékenységek természetes módon kapcsolódhatnak az évszakokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz és magyar népi hagyományainkhoz.

A gyermekek életkoruknak megfelelően bekapcsolódhatnak az ünnepi készülődésbe, a környezet rendezésébe, egyszerű ételek készítésébe, természetes anyagok gyűjtésébe és feldolgozásába, illetve különböző hagyományos tevékenységek játékos megismerésébe.

A hagyományokhoz kapcsolódó tevékenységeknél is az élmény, a közös cselekvés és a tevékenység értelmének megtapasztalása az elsődleges, nem pedig a munkafolyamat pontos, felnőttzerű végrehajtása.

16.7.5.A munka és a játék kapcsolata

Óvodáskorban a játék és a munka jellegű tevékenységek sok esetben szorosan összekapcsolódnak. Egy játék során szükség lehet kellékek készítésére, a játéktér kialakítására, eszközök rendezésére vagy a közösen létrehozott környezet gondozására.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek a valódi, számára érthető és jelentőséggel bíró feladatokban vehessen részt. Kerüljük az olyan mesterséges feladatok adását, amelyek kizárólag a gyermek foglalkoztatását szolgálják.

16.7.6.A munkához való pozitív viszony alakítása

A gyermek munkájának értékelése során elsősorban a próbálkozást, az önállóságot, a kitartást, a felelősségvállalást és az önmagához mért fejlődést erősítjük.

A gyermek megtapasztalhatja az elvégzett feladat eredményét és annak hasznosságát. Pozitív megerősítéssel támogatjuk, hogy büszke lehessen arra, amit önállóan vagy társaival együtt elvégzett.

Nevelőmunkánk során tudatosan közvetítjük a munka és a mások által végzett munka megbecsülését. Arra neveljük a gyermekeket, hogy vigyázzanak saját és társaik alkotásaira, az óvoda eszközeire és környezetére, valamint értékeljék a róluk gondoskodó felnőttek munkáját.

16.7.7.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermek életkorához, fejlettségéhez és képességeihez igazodó, valós és értelmes munkalehetőséget biztosítson.

Megteremti az önálló tevékenykedés feltételeit, elegendő időt hagy a próbálkozásra, és csak a szükséges mértékben nyújt segítséget. Tudatosan épít a gyermek kezdeményezőképességére, és fokozatosan növeli az önállóság és a felelősségvállalás lehetőségét.

Ügyel a tevékenységek biztonságos végzésére és az eszközök megfelelő használatára. Figyelembe veszi az egyéni különbségeket, és kerüli a gyermekek teljesítményének egymáshoz való összehasonlítását.

Személyes példájával közvetíti a pontosság, igényesség, rend, együttműködés, felelősség és a munka megbecsülésének értékét.

16.7.8.A dajka szerepe

A dajka a mindennapi élethelyzetekben jelentős szerepet tölt be az önállóság, a rend, a környezet iránti igényesség és a munkához való pozitív viszony alakításában.

Az óvodapedagógussal együttműködve segíti a gyermekek önkiszolgáló tevékenységeit, támogatja önálló próbálkozásaikat, és saját viselkedésével, kommunikációjával, munkavégzésével követendő mintát közvetít.

A gyermekek bevonása során ügyel arra, hogy a rájuk bízott tevékenység életkoruknak megfelelő, biztonságos és teljesíthető legyen.

Célunk, hogy a gyermekek örömmel és egyre önállóbban vegyenek részt saját maguk és közösségük életéhez kapcsolódó feladatokban, alakuljon felelősségérzetük, kitartásuk, feladattudatuk, együttműködésük és önállóságuk.

Arra törekszünk, hogy óvodáskoruk végére felismerjék saját tevékenységük értékét, becsüljék meg mások munkáját, vigyázzanak környezetükre, és megtapasztalják azt az örömet, amelyet egy önállóan vagy közösen elvégzett, értelmes feladat sikere jelent.

16.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodás gyermek tanulása folyamatos, természetes és elsősorban cselekvéshez, játékhoz, élményekhez és tapasztalatszerzéshez kapcsolódó folyamat. A tanulás az óvodai élet egészében jelen van: a játékban, a gondozási helyzetekben, a mozgásban, a mesélésben és bábozásban, az alkotásban, a zenei és népi játékokban, a környezet felfedezésében, a munka jellegű tevékenységekben és a társas kapcsolatokban egyaránt.

Nevelőmunkánkban a tanulást nem az iskolai oktatás előrehozásaként értelmezzük. Az óvoda nem iskola, hanem a gyermekkor sajátos, önálló nevelési színtere. Feladatunk olyan gazdag, ösztönző környezet és tevékenységrendszer kialakítása, amelyben a gyermek kíváncsiságára, aktivitására és meglévő tapasztalataira építve, örömmel és saját fejlődési ütemében tanulhat.

16.8.1. A játékba és tevékenységbe ágyazott tanulás

A tanulás egyik legfontosabb közege a játék. A gyermek játék közben folyamatosan tapasztalatokat szerez, próbálkozik, problémákat old meg, összefüggéseket fedez fel, kommunikál, együttműködik, szabályokat alkot és alkalmaz.

Fontos alapelvünk ugyanakkor, hogy a játékot nem rendeljük alá a fejlesztési céloknak. Nem alakítunk minden játékhelyzetet irányított tanulási feladattá, hanem tiszteletben tartjuk a szabad játék önálló értékét.

A tanulás során építünk a gyermek közvetlen tapasztalataira, érzékszervi megismerésére és cselekvő részvételére. Lehetőséget biztosítunk a megfigyelésre, vizsgálódásra, kísérletezésre, összehasonlításra, válogatásra, mérésre, alkotásra, problémamegoldásra és az önálló felfedezésre.

16.8.2. A gyermek természetes kíváncsiságára építés

A gyermek kérdéseit, érdeklődését és spontán kezdeményezéseit a tanulási folyamat értékes kiindulópontjainak tekintjük. Arra ösztönözzük, hogy merjen kérdezni, véleményt mondani, gondolkodni, próbálkozni és saját megoldásokat keresni.

Az óvodapedagógus nem minden helyzetben közvetít kész ismereteket. Olyan kérdéseket, helyzeteket és problémákat teremt, amelyek gondolkodásra és felfedezésre ösztönzik a gyermeket.

A tévedést és a sikertelen próbálkozást a tanulási folyamat természetes részének tekintjük. Olyan légkört alakítunk ki, amelyben a gyermek biztonságban érezheti magát akkor is, ha első próbálkozása nem vezet eredményre.

16.8.3.Élmény- és tapasztalatalapú tanulás

Nevelési szemléletünkben kiemelt szerepet kap a közvetlen tapasztalatszerzés. A gyermek számára az az ismeret válik igazán érthetővé és használhatóvá, amelyhez személyes élmény és tevékenység kapcsolódik.

Ezért lehetőség szerint valós élethelyzetekre, természeti és társadalmi tapasztalatokra, sétákra, kirándulásokra, megfigyelésekre, közös tevékenységekre, kísérletezésre, alkotásra és játékokra építünk.

A gyermekek által átélt élmények később a játékban, rajzolásban, mesélésben, bábozásban, dramatizálásban, mozgásban vagy más tevékenységekben újra megjelenhetnek, ezáltal az ismeretek elmélyülnek és új összefüggésekbe kerülnek.

16.8.4.Integrált fejlesztés

Az óvodás gyermek tapasztalatszerzése nem különül el tantárgyakra, ezért pedagógiai munkánkban az egyes fejlesztési területeket egymással összekapcsolva, komplex módon kezeljük.

Egy-egy téma vagy élmény természetes módon kapcsolhatja össze a mesét, bábozást, éneket, népi játékot, mozgást, vizuális alkotást, matematikai tapasztalatszerzést és a külső világ megismerését.

Például egy hagyományhoz vagy zöld jeles naphoz kapcsolódó témában a gyermekek mesét hallgathatnak, énekelhetnek, népi játékot játszhatnak, alkothatnak, mozoghatnak, megfigyeléseket végezhetnek, számlálhatnak, összehasonlíthatnak és saját kérdéseikre kereshetnek választ. A fejlesztési területek így nem mesterségesen elkülönítve, hanem a gyermek számára értelmezhető egységben jelennek meg.

16.8.5.A tanulás lehetséges formái

A tanulás az óvodai élet során többféle helyzetben valósulhat meg: spontán játékos tapasztalatszerzésben, utánzásos és minta- vagy modellkövetéses helyzetekben, a gyermek kérdéseire és válaszára épülő ismeretszerzésben, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésben és tapasztalatszerzésben, gyakorlati problémamegoldásban, valamint az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben.

A különböző formák megválasztását minden esetben a gyermekek életkora, fejlettsége, érdeklődése, a csoport sajátosságai és az adott pedagógiai cél határozza meg.

16.8.6.Differenciálás és egyéni fejlődés

A gyermekek eltérő képességekkel, tapasztalatokkal, érdeklődéssel és fejlődési ütemmel rendelkeznek. Ezért a tanulási folyamatban nem várunk minden gyermektől azonos időben azonos teljesítményt.

Az óvodapedagógus a feladatok tartalmát, nehézségét, időtartamát, az alkalmazott eszközöket és a segítségnyújtás mértékét a gyermekek egyéni szükségleteihez igazítja.

A gyermek fejlődését elsősorban önmagához viszonyítva értékeljük. A pozitív megerősítés, a sikerélmény és a gyermek erősségeire építő pedagógiai szemlélet hozzájárul a tanuláshoz való pozitív viszony kialakulásához.

Külön figyelmet fordítunk a fejlődésben támogatást igénylő gyermekekre, valamint a valamely területen kiemelkedő érdeklődést vagy képességet mutató gyermekekre. Számukra egyéni

szükségeikhez igazodó segítséget, illetve megfelelő többletlehetőségeket és kihívásokat biztosítunk.

16.8.7. Az iskolai életre való felkészülés

Az óvodai tanulás egyik eredménye, hogy a gyermek az óvodáskor végére fokozatosan rendelkezik azokkal a képességekkel, készségekkel és személyiségjegyekkel, amelyek segítik az iskolai élet megkezdését.

Az iskolára való felkészülést azonban nem különálló, az óvodai élet végére koncentrálni feladatnak tekintjük, hanem a teljes óvodai nevelési folyamat eredményének.

A gyermek figyelmének, emlékezetének, gondolkodásának, kommunikációjának, mozgásának, finommotorikájának, önállóságának, feladattudatának, szabálytudatának, kitartásának és szociális képességeinek fejlődését az óvodai élet valamennyi tevékenysége támogatja.

Az iskolai életre való felkészítés során is megőrizzük az óvodai nevelés játékos, cselekvő, élményalapú jellegét, és kerüljük az életkoridegen, iskolás módszerek indokolatlan alkalmazását.

16.8.8. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy:

- megteremtse a játékos, élményszerű és cselekvésre épülő tanulás feltételeit;
- építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és előzetes tapasztalataira;
- támogassa az önálló gondolkodást, kérdezést, felfedezést és problémamegoldást;
- biztosítsa a próbálkozás és tévedés lehetőségét;
- tudatosan alkalmazza a differenciálást és az egyéni bánásmódot;
- a gyermek fejlődését folyamatos megfigyeléssel kövesse, és tapasztalataira építse további pedagógiai tervezését;
- a különböző tevékenységi területeket komplexen, egymással összekapcsolva jelenítse meg;
- pozitív megerősítéssel alakítsa a gyermek tanuláshoz, felfedezéshez és új ismeretek megszerzéséhez való viszonyát;
- biztosítsa a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára szükséges egyéni támogatást;
- az iskolai életre való felkészülést az óvodáskor sajátosságainak megőrzésével, játékos és tevékenységalapú módon támogassa.

Célunk, hogy a gyermekekben megmaradjon és tovább erősödjön a világ megismerése iránti természetes kíváncsiság, örömmel vegyenek részt a különböző tevékenységekben, merjenek kérdezni, próbálkozni, gondolkodni és saját megoldásokat keresni.

Arra törekszünk, hogy óvodáskoruk végére olyan nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni és együttműködni képes gyermekekkel váljanak, akik rendelkeznek az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, értelmi, érzelmi és szociális alapokkal, miközben óvodás éveikben valóban megélhették a játékokra, felfedezésre és élményekre épülő gyermekkort.

16.9. Fejlődési jellemzők az óvodáskor végén

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekek az óvodáskor végére – egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően – elérjék azt a testi, lelki, értelmi és szociális fejlettségi szintet, amely lehetővé teszi számukra az iskolai élet megkezdését.

A fejlődés folyamatos és egyéni ütemű, ezért az óvodáskor végén elvárható jellemzőket nem merev követelményrendszerként kezeljük. A gyermekek fejlődését önmagukhoz viszonyítva értékeljük, figyelembe véve egyéni adottságaikat, képességeiket, fejlődési sajátosságait és szükségleteiket.

Az iskolai életre való alkalmasságot komplexen értelmezzük. A testi, értelmi, érzelmi, szociális és kommunikációs fejlettség egymással összefüggő területek, amelyek együttes alakulása támogatja a sikeres óvoda–iskola átmenetet.

16.9.1. Testi fejlettség, mozgás

Az óvodáskor végére a gyermek mozgása egyre összerendezettebbé, harmonikusabbá és céltudatosabbá válik. Nagymozgásai, finommotorikája, szem-kéz koordinációja, egyensúlyérzéke és térbeli tájékozódása fejlődik.

Mozgását egyre tudatosabban irányítja, képes egyszerű mozgássorok végrehajtására, mozgásos szabályok követésére, valamint életkorának és egyéni képességeinek megfelelő fizikai terhelés elviselésére.

Örömmel vesz részt mozgásos játékokban és tevékenységekben, kialakul benne a mozgás iránti pozitív viszony.

16.9.2. Önállóság és egészséges életmód

A gyermek egyre önállóbbá válik a tisztálkodásban, öltözködésben, étkezésben és saját személyes szükségleteinek kielégítésében.

Felismeri és alkalmazza az alapvető higiénés és egészségvédő szokásokat. Képességeihez mérten vigyáz saját testi épségére, környezetére és személyes tárgyaira.

Kialakulóban van igénye a mozgásra, a tisztaságra, a rendezett környezetre és az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokásokra.

16.9.3. Érzelmi és akaratfejlettség

Az óvodáskor végére a gyermek érzelmileg egyre kiegyensúlyozottabbá válik, képes érzelmeinek felismerésére és fokozatos szabályozására.

Egyre inkább képes vágyai, szükségletei és pillanatnyi érdekei késleltetésére, a szabályok elfogadására és a feladathelyzetben való kitartásra.

Önbizalma erősödik, képes örülni saját és társai sikerének. A kudarcokat egyre jobban képes kezelni, segítséget kérni és újra próbálkozni.

16.9.4. Szociális és közösségi fejlettség

A gyermek képes kapcsolatot teremteni gyermekekkel és felnőttekkel, együttműködni társaival, alkalmazkodni a közösség alapvető szabályaihoz.

Egyre inkább képes mások szempontjainak figyelembevételére, a segítségnyújtásra, a kompromisszumra és konfliktusainak életkorának megfelelő rendezésére.

Ismeri közössége szokásait, szabályait, és érti azok szükségességét. Kialakulóban van felelősségérzete önmaga, társai és környezete iránt.

16.9.5. Anyanyelvi és kommunikációs fejlettség

Az óvodáskor végére a gyermek érthetően és életkorának megfelelően fejezi ki gondolatait, érzéseit, élményeit és szükségleteit.

Képes mások közlését meghallgatni, megérteni, kérdésekre válaszolni, valamint maga is kérdéseket megfogalmazni. Szókincse gazdagodik, beszéde egyre összefüggőbbé válik.

Szívesen hallgat mesét, verset, történetet, és érdeklődést mutat a könyvek, az irodalmi élmények iránt. Képességeihez és érdeklődéséhez mérten önállóan is kezdeményezhet mesélést, történetalkotást, bábozást és dramatikus játékot.

16.9.6. Értelmi fejlettség

A gyermek érdeklődő, kíváncsi, nyitott az új tapasztalatokra. Képes megfigyelni környezetének jelenségeit, egyszerű összefüggéseket felismerni, összehasonlítani, csoportosítani, rendszerezni és problémákat megoldani.

Figyelme fokozatosan tartósabbá és irányíthatóbbá válik. Emlékezete, gondolkodása, képzelete és problémamegoldó képessége fejlődik.

Képes egy tevékenységre egyre hosszabb ideig figyelni, azt megfelelő kitartással végezni, és a megkezdett feladatot lehetőségeihez mérten befejezni.

Matematikai tapasztalatai bővülnek: képes mennyiségek, formák, méretek és térbeli viszonyok felismerésére, összehasonlítására, valamint életkorának megfelelő számlálási, rendezési és problémamegoldási műveletekre.

16.9.7. Feladattudat és tanuláshoz való viszony

Az óvodáskor végére a gyermek képes egyszerű feladatok megértésére, azok megkezdésére és egyre kitartóbb végzésére.

Képes figyelmét irányítani, szabályokat követni, együttműködni, segítséget kérni és elfogadni.

Érdeklődik az új ismeretek és tapasztalatok iránt, örömmel fedez fel és próbál ki új dolgokat.

Fontos eredménynek tekintjük, hogy megmaradjon a gyermek természetes kíváncsisága, kérdezési kedve és a felfedezés öröme, mert ezek jelentik a későbbi tanulási motiváció fontos alapját.

16.9.8. Környezethez és kulturális értékekhez való viszony

A gyermek ismeri közvetlen környezetének fontosabb jellemzőit, tájékozódik saját lakóhelyén és életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezik természeti és társadalmi környezetéről.

Érdeklődéssel fordul a természet felé, felismeri annak néhány alapvető értékét, és kialakulóban van benne a környezet megóvására irányuló felelősségteljes magatartás.

Az óvodában szerzett élményein keresztül pozitív érzelmi kapcsolat alakul a magyar népmesékhez, népdalokhoz, népi játékokhoz, hagyományokhoz és kulturális értékekhez. Életkorának megfelelően erősödik kötődése családjához, közösségéhez, lakóhelyéhez és szülőföldjéhez.

16.9.9. Az egyéni fejlődés figyelembevétele

Az óvodáskor végén megjelenő fejlődési jellemzők nem minden gyermeknél azonos időben, azonos módon és azonos szinten alakulnak ki.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében fejlődésüket saját lehetőségeikhez, egyéni szükségleteikhez, valamint – ahol szükséges – a szakértői véleményben meghatározott fejlesztési célokhoz viszonyítjuk.

Az óvodapedagógus folyamatos megfigyeléssel és a gyermek fejlődésének dokumentálásával követi az egyéni változásokat. Amennyiben a gyermek fejlődése indokolja, a családdal és a megfelelő szakemberekkel együttműködve kezdeményezi a szükséges segítség biztosítását.

16.9.10.Célunk az óvodáskor végére

Arra törekszünk, hogy a gyermek az óvodáskor végére testileg, értelmileg, érzelmileg és szociálisan – saját egyéni lehetőségeihez mérten – alkalmassá váljon az iskolai élet megkezdésére.

Olyan gyermeket szeretnénk útnak indítani, aki kíváncsi és érdeklődő, szeret mozogni, képes kapcsolatokat teremteni és együttműködni, mer kérdezni és próbálkozni, egyre önállóbb, rendelkezik megfelelő önbizalommal és feladattudattal, nyitott a világ megismerésére, kötődik közösségéhez, természeti és kulturális környezetéhez, és örömmel, megfelelő alapokkal lép tovább az iskolai élet következő szakaszába.

16.10. Az óvodapedagógus és szükség szerint a dajka feladatai

Az óvodai nevelés eredményességének meghatározó feltétele az óvodapedagógus tudatos, gyermekközpontú, szakmailag megalapozott munkája, valamint az óvodai nevelésben közreműködő munkatársak összehangolt együttműködése.

Az óvodapedagógus a nevelési folyamat meghatározó személyisége. Magatartásával, kommunikációjával, értékrendjével és emberi kapcsolataival folyamatos mintát közvetít a gyermekek számára. Feladata, hogy olyan érzelmileg biztonságos, szeretetteljes, elfogadó és ösztönző környezetet teremtsen, amelyben minden gyermek saját képességeinek és fejlődési ütemének megfelelően bontakozhat ki.

16.10.1.Az óvodapedagógus általános feladatai

Az óvodapedagógus nevelőmunkája során:

- tiszteletben tartja a gyermek személyiségét, emberi méltóságát, jogait és egyéni sajátosságait;
- biztosítja a gyermek érzelmi biztonságát, elfogadását és a szeretetteljes óvodai légkört;
- megismeri a gyermek egyéni képességeit, szükségleteit, érdeklődését és fejlődési ütemét;
- tudatosan alkalmazza az egyéni bánásmódot és a differenciálást;
- biztosítja a szabad játék elsődlegességét és megfelelő feltételeit;
- élményekben gazdag, játékos és cselekvésre épülő tanulási lehetőségeket teremt;
- támogatja a gyermek önállóságát, kezdeményezőképességét, kreativitását és problémamegoldását;
- fejleszti a gyermek kommunikációját és anyanyelvi képességeit;
- biztosítja a mindennapos mese, a bábozás és a dramatikus játék lehetőségét;
- változatos mozgáslehetőségekkel támogatja az egészséges életmód és a mozgás szeretetének kialakulását;

- közvetíti a magyar kulturális örökség, a népmesék, népdalok, népi játékok és hagyományok értékeit;
- segíti a gyermek lakóhelyéhez, szülőföldjéhez és közösségéhez való pozitív érzelmi kötődésének kialakulását;
- személyes példájával és tevékenységeivel alakítja a természet és a környezet iránti felelős magatartást;
- támogatja a közösségi kapcsolatok, az együttműködés, az empátia és az elfogadás fejlődését;
- felismeri a gyermek esetleges fejlődési nehézségeit, és szükség esetén együttműködik a megfelelő szakemberekkel;
- támogatja a kiemelkedő érdeklődés és képességek kibontakoztatását;
- folyamatosan figyelemmel kíséri, értékeli és dokumentálja a gyermek fejlődését;
- tapasztalatait felhasználja további pedagógiai tervezésében;
- együttműködik a családokkal, tiszteletben tartva azok értékeit és kompetenciáját;
- nevelőmunkájában következetes, ugyanakkor rugalmas és a gyermek aktuális szükségleteire érzékeny.

16.10.2. Az óvodapedagógus szerepe az iskolai életre való felkészítésben

Az óvodapedagógus az iskolai életre való felkészítést nem elkülönített, iskolás jellegű feladatként, hanem a teljes óvodai nevelési folyamat részeként valósítja meg.

Tudatosan támogatja a gyermek testi, értelmi, érzelmi, szociális és kommunikációs fejlődését, valamint önállóságának, figyelmének, feladattudatának, kitartásának, szabálytudatának és problémamegoldó képességének alakulását.

A tanköteles korhoz közeledő gyermekek számára is olyan tevékenységeket biztosít, amelyek megőrzik az óvodai nevelés játékos, élményalapú és cselekvő jellegét, ugyanakkor megfelelő kihívást jelentenek és támogatják az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlődését.

16.10.3. A gyermek fejlődésének megfigyelése és támogatása

Az óvodapedagógus folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését. Megfigyeléseire építve határozza meg az egyéni fejlesztési feladatokat, és szükség szerint módosítja pedagógiai módszereit.

A fejlődés értékelésében elsődlegesen a gyermek önmagához viszonyított fejlődését veszi figyelembe. A pozitív megerősítésre, az erősségekre és a sikerélmény biztosítására épít.

Amennyiben a gyermek fejlődésében olyan eltérést vagy nehézséget tapasztal, amely további segítséget igényel, együttműködik a családdal, az intézmény szakembereivel, valamint szükség szerint a pedagógiai szakszolgálatral és más szakemberekkel.

16.10.4. Együttműködés a családdal

Az óvodapedagógus a családot a gyermek nevelésének elsődleges színtereként tiszteletben tartva, partneri együttműködésre törekszik a szülőkkel.

Rendszeresen tájékoztatja a szülőket gyermekük fejlődéséről, erősségeiről és azokról a területekről, amelyek további támogatást igényelnek. A kommunikáció során törekszik a kölcsönös tiszteletre, a tényyszerűségekre, a diszkrécióra és a gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítésére.

16.10.5.Szakmai együttműködés

Az óvodapedagógus együttműködik pedagógustársaival, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársakkal és a gyermek fejlődésében közreműködő szakemberekkel.

Fontosnak tartjuk az információk megfelelő átadását, a közös pedagógiai elvek képviselését, a szakmai tapasztalatok megosztását, az egymástól való tanulást és a folyamatos szakmai fejlődést.

A csoportban együtt dolgozó felnőttek egységes, kiszámítható és következetes nevelői magatartásra törekednek.

16.10.6.A dajka szerepe a nevelési folyamatban

A dajka az óvodapedagógus irányításával és vele együttműködve az óvodai élet fontos segítője. Munkája nem csupán a gondozási, higiéniai és környezeti feltételek biztosításában jelentős, hanem személyes jelenlétével, kommunikációjával és viselkedésével is hatással van a gyermekekre.

A gyermekekkel való kapcsolatában szeretetteljes, türelmes, elfogadó és tiszteletteljes magatartást tanúsít. Támogatja önállóságukat, segíti a gondozási és önkiszolgáló tevékenységeket, közreműködik a kulturált étkezési, tisztálkodási és környezeti szokások alakításában.

Szükség szerint közreműködik a tevékenységek feltételeinek előkészítésében, a gyermekek kísérésében, az udvari életben, a programok és közösségi alkalmak lebonyolításában, valamint a biztonságos és rendezett környezet fenntartásában.

A dajka a gyermek fejlődésére, viselkedésére vagy közérzetére vonatkozó lényeges tapasztalatait megosztja az óvodapedagógussal, ugyanakkor pedagógiai, gyermekvédelmi és személyes információkat kizárólag a saját feladat- és hatáskörének megfelelően kezel.

16.10.7.Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése

A gyermek számára az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése egységes mintát közvetít. Ezért alapvető fontosságú az óvodapedagógus és a dajka kölcsönös tiszteleten, megfelelő kommunikáción és egyértelmű feladatmegosztáson alapuló együttműködése.

Az óvodapedagógus a dajkát a munkájához szükséges mértékben tájékoztatja a csoportot érintő pedagógiai feladatokról, a dajka pedig saját munkaterületén támogatja azok megvalósulását.

A gyermekek előtt a felnőttek egymás munkáját és személyét tiszteletben tartják, nézeteltéréseiket nem a gyermekek jelenlétében rendezik.

Közös célunk

Közös célunk olyan egységes, gyermekközpontú és együttműködő nevelői környezet kialakítása, amelyben minden gyermek biztonságban érezheti magát, megtapasztalhatja az elfogadást és a következetességet, és egyéni képességeinek megfelelő támogatást kap fejlődéséhez.

Az óvodában dolgozó felnőttek közös felelőssége, hogy személyes példájukkal olyan értékeket közvetítsenek, mint a tisztelet, szeretet, türelem, együttműködés, felelősség, igényesség, a munka megbecsülése, hagyományaink tisztelete, valamint természeti és kulturális környezetünk értékeinek védelme.

16.11. Tervezés, tematikus/projekt rendszer, integrált fejlesztés

Az óvodai nevelőmunka tervezése tudatos, ugyanakkor rugalmas pedagógiai folyamat, amelynek középpontjában a gyermek áll. A tervezés során az óvodapedagógus figyelembe veszi a Pedagógiai Programban meghatározott célokat és feladatokat, a gyermekcsoport életkori és egyéni sajátosságait, a gyermekek érdeklődését, előzetes tapasztalatait, aktuális fejlettségi szintjét, valamint a helyi környezetből adódó lehetőségeket.

Tervezési rendszerünk célja nem az óvodai élet merev előre meghatározása, hanem olyan átgondolt pedagógiai keret kialakítása, amely irányt ad a nevelőmunkának, ugyanakkor lehetőséget biztosít a gyermekek spontán kezdeményezéseinek, aktuális érdeklődésének és a váratlanul adódó élményeknek a beépítésére.

16.11.1.A tervezés alapelvei

A tervezés során a gyermekek meglévő tapasztalataira, érdeklődésére és szükségleteire építünk. A pedagógiai célokat úgy határozzuk meg, hogy azok megvalósítása játékos, cselekvő, élmény- és tapasztalat alapú módon történhessen.

A tervezésben érvényesítjük:

- a gyermekközpontúságot és a játék elsődlegességét;
- az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételét;
- a differenciálást és az egyéni bánásmódot;
- a gyermekek önmagukhoz viszonyított fejlődésének támogatását;
- a tevékenységi területek komplex összekapcsolását;
- a gyermekek érdeklődésére és kezdeményezéseire való építést;
- a közvetlen tapasztalatszerzés és felfedezés lehetőségének biztosítását;
- a rugalmasságot és a pedagógiai tervek szükség szerinti módosíthatóságát.

16.11.2.Tematikus és projektjellegű tervezés

Nevelőmunkánkban a tevékenységeket tematikus, illetve projektjellegű rendszerben is szervezzük. Egy-egy téma feldolgozása több napon vagy hosszabb időszakon keresztül történhet, annak tartalmától, a gyermekek érdeklődésétől és a kínálgzó tapasztalatszerzési lehetőségektől függően.

A témák kiindulópontját adhatják többek között az évszakok változásai, a természeti jelenségek, a gyermekek élményei és kérdései, a szűkebb környezet eseményei, mesék és történetek, ünnepek, néphagyományok, jeles napok, valamint környezeti és egészségnevelési témák.

A témák feldolgozásakor nem az előre meghatározott tevékenységek mindenáron történő teljesítésére törekszünk. A gyermekek érdeklődése, kérdései és spontán ötletei alakíthatják és tovább gazdagíthatják a tervezett folyamatot.

16.11.3.Integrált fejlesztés

Az óvodás gyermek a világot egységben érzékeli, ezért pedagógiai munkánkban kerüljük az egyes fejlesztési területek merev elkülönítését. A gyermekek számára biztosított tevékenységekben az anyanyelvi, értelmi, mozgásos, zenei, vizuális, szociális és érzelmi fejlesztés természetes módon kapcsolódik össze.

Egy közös téma köre szerveződhet:

- mese, vers, bábozás és dramatizálás;
- ének, zene, mondóka, népi játék és gyermektánc;
- rajzolás, festés, mintázás és kézműves tevékenység;
- mozgás és mozgásos játék;
- természeti és társadalmi környezet megfigyelése;
- matematikai tartalmú tapasztalatszerzés;
- munka jellegű tevékenység;
- játék, vizsgálódás, kísérletezés és problémamegoldás.

Az integráció során nem törekszünk arra, hogy minden témához mesterségesen valamennyi tevékenységi területet hozzákapsoljunk. Az összekapcsolás mindig **természetes, tartalmilag indokolt és a gyermek számára értelmezhető** módon történik.

16.11.4. Intézményi értékeink megjelenése a tervezésben

A tervezés során tudatosan biztosítjuk, hogy óvodánk kiemelt pedagógiai értékei ne csupán alkalmi programokként, hanem a mindennapi nevelőmunka részeként is megjelenjenek.

Ennek megfelelően a tematikus és projektjellegű tervezésben hangsúlyt kap a **mese, a bábozás és a dramatizálás**, a változatos mozgás és az egészséges életmód, a magyar népi kultúra, a népi játékok és hagyományok, valamint a természet szeretetére és a környezettudatos magatartásra nevelés.

Ezek a területek egymással is összekapcsolódhatnak. Egy néphagyomány feldolgozásához például mese, népi játék, ének, tánc, kézműves tevékenység és mozgás kapcsolódhat; egy környezeti témához pedig megfigyelés, vizsgálódás, mese, bábozás, alkotás, matematikai tapasztalatszerzés és mozgásos tevékenység társulhat.

16.11.5. Differenciálás a tervezésben

A pedagógiai tervezés során figyelembe vesszük, hogy az azonos életkorú gyermekek között is jelentős egyéni különbségek lehetnek.

Az óvodapedagógus ezért ugyanazon témán vagy tevékenységen belül különböző nehézségű, összetettségű és támogatási igényű lehetőségeket biztosít. A gyermekek eltérhetnek a tevékenység módjában, időtartamában, az alkalmazott eszközökben, a szükséges segítség mértékében és az elérendő egyéni fejlesztési célokban.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a tervezés során figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, valamint szükség szerint a szakértői véleményben és az egyéni fejlesztésben meghatározott szempontokat.

A kiemelkedő érdeklődést vagy képességet mutató gyermekek számára további felfedezési, alkotási és problémamegoldási lehetőségeket biztosítunk.

16.11.6. A spontán helyzetek szerepe

A pedagógiai terv **nem korlátozhatja a gyermekek spontán tapasztalatszerzését**. Egy váratlan természeti jelenség, egy gyermek által behozott érdekes tárgy, egy közösen megélt esemény, egy felmerülő kérdés vagy a gyermekcsoportot foglalkoztató téma értékes kiindulópontja lehet a további tevékenységeknek.

Az óvodapedagógus szakmai szabadságával és pedagógiai tudatosságával élve képes az előzetes tervet módosítani, kiegészíteni vagy szükség esetén átszervezni.

16.11.7. Tervezés, megfigyelés, értékelés

A tervezés és a gyermekek fejlődésének megfigyelése egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodapedagógus a gyermekek tevékenységét, érdeklődését, fejlődését és reakcióit folyamatosan figyelemmel kíséri, tapasztalatait pedig felhasználja a következő időszak pedagógiai tervezéséhez.

A megvalósult tevékenységek értékelésekor nem kizárólag azt vizsgáljuk, hogy a tervezett program megvalósult-e, hanem azt is, hogy milyen élményt jelentett a gyermekek számára, milyen aktivitást váltott ki, milyen fejlődési lehetőségeket teremtett, és szükséges-e a további pedagógiai munka módosítása.

A tervezés ezáltal folyamatos körfolyamat:

megfigyelés → tervezés → megvalósítás → reflexió, értékelés → további tervezés.

16.11.8. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy tervezőmunkáját tudatosan, rendszeresen és a gyermekcsoport aktuális sajátosságaira építve végezze. A tervezés során biztosítsa a Pedagógiai Program céljainak és alapelveinek megvalósulását, ugyanakkor őrizze meg a pedagógiai folyamat rugalmasságát.

Feladata továbbá a gyermekek fejlődésének folyamatos megfigyelése, az egyéni fejlesztési szükségletek felismerése, a differenciált lehetőségek megtervezése, valamint a megvalósult pedagógiai folyamat rendszeres értékelése és szükség szerinti módosítása.

Célunk olyan tudatos, gyermekközpontú, rugalmas és integrált tervezési gyakorlat kialakítása, amely biztosítja a nevelőmunka folyamatosságát és szakmai megalapozottságát, ugyanakkor teret enged a gyermekek érdeklődésének, kezdeményezéseinek és spontán élményeinek.

A tervezés számunkra nem önmagáért végzett dokumentációs feladat, hanem a gyermek fejlődését szolgáló pedagógiai eszköz. Olyan rendszert kívánunk működtetni, amelyben a játék, a mese és báb, a mozgás, a népi kultúra, az alkotás, a zene, a természet felfedezése és a gyermek saját élményei egymást erősítve járulnak hozzá a harmonikus személyiségfejlődéshez.

17. Az óvoda hagyományos ünnepei

Az ünnepek, jeles napok és hagyományok az óvodai közösségi élet fontos eseményei. Érzelmi többletet adnak a mindennapokhoz, erősítik a gyermekek közösséghez tartozásának érzését, gazdagítják élményvilágukat, és lehetőséget teremtenek kulturális értékeink, néphagyományaink és nemzeti értékeink közvetítésére.

Óvodánkban az ünnepekre való készülődés és maga az ünnep a gyermekek életkorához igazodó, örömteli és élményszerű folyamat. Nem a szerepeltetésre, a hosszú műsorok betanítására vagy a gyermekek teljesítményére helyezzük a hangsúlyt, hanem a közös készülődésre, az ünnep hangulatának megélésére, az összetartozás érzésére és a hozzá kapcsolódó értékek közvetítésére.

17.1.Hagyományőrzés és népi kultúra

Pedagógiai arculatunk meghatározó eleme a magyar néphagyományok és kulturális értékek megismertetése és továbbörökítése. Az évkör jeles napjaihoz kapcsolódó népszokásokat a gyermekek számára érthető, játékos és átélhető formában közvetítjük.

A hagyományok megéléséhez mesék, népmesék, mondókák, népdalok, népi gyermekjátékok, gyermektánc, dramatikus játékok, bábozás, kézműves tevékenységek és közös élmények kapcsolódnak. Ezáltal a hagyományőrzés nem elszigetelt programként, hanem az óvodai nevelés több területét összekapcsoló pedagógiai folyamatként jelenik meg.

Éves programunkban is hangsúlyosan jelennek meg a néphagyományokhoz kapcsolódó alkalmak, így többek között a Szent Mihály-nap és a Magyar Népi Játék Napja. A Márton-napi időszak, a Szent András-naphoz kapcsolódó disznótor, fonás és tollfosztás, valamint a Luca-napi hagyományok szintén megjelennek a közösségi programok között. Tavasszal a Szent György-nap és a májusfaállítás is lehetőséget teremt a népi kultúra élményszerű közvetítésére.

17.2.Nemzeti ünnepeink

Nemzeti ünnepeinkről a gyermekek életkorához, érzelmi befogadóképességéhez és érdeklődéséhez igazodó módon emlékezünk meg.

A nemzeti ünnepekhez kapcsolódó nevelésben nem történelmi ismeretek megtanítására törekszünk, hanem az érzelmi kötődés, a közösséghez és a szülőföldhöz tartozás érzésének megalapozására.

A magyar zászló, a nemzeti színek, a gyermekek számára befogadható történetek, versek, dalok, kézműves tevékenységek és közös élmények segítségével alapozzuk meg a magyar kulturális és nemzeti értékek iránti pozitív érzelmi viszonyt.

Az ünnepekhez kapcsolódó készülődés

Az ünnep pedagógiai értékét nemcsak maga az ünnepi alkalom, hanem az azt megelőző közös készülődés is jelenti.

A gyermekek életkoruknak megfelelően részt vesznek környezetük alakításában, díszítésében, ajándékok és kellékek készítésében, éneklésben, mondókázásban, mesélésben, bábozásban, dramatizálásban, népi játékokban és más közös tevékenységekben.

Törekszünk arra, hogy a készülődés ne váljon túlzott terheléssé, és ne szorítsa háttérbe a gyermekek szabad játékát. Az ünnep akkor tölti be nevelési szerepét, ha örömet, várakozást, meghittséget és közösségi élményt jelent a gyermek számára.

17.3.Családi és közösségi ünnepek

Az óvodai életben helyet kapnak a gyermekekhez és családokhoz kapcsolódó ünnepek és közösségi alkalmak is. Ezek lehetőséget teremtenek az érzelmi kapcsolatok erősítésére, az egymás iránti figyelem, szeretet és megbecsülés kifejezésére.

Egyes ünnepek és programok a családok bevonásával is megvalósulhatnak. (Márton nap, Adventi készülődés, Virágkarnevál, Szent Iván nap) A közösen átélt alkalmak erősítik az óvoda és a család kapcsolatát, valamint hozzájárulnak a helyi közösséghez való kötődés kialakulásához.

17.4. Zöld jeles napok

Óvodánk hagyományrendszerének részét képezik a természethez, egészséghez és környezetvédelemhez kapcsolódó jeles napok is. Ezek segítségével erősítjük a gyermekek természet iránti szeretetét, kíváncsiságát és környezettudatos szemléletét.

Az éves programban megjelenik többek között az Állatok világnapja, a Víz világnapja, az Újrahasznosítás napja, a Föld napja, a Madarak és fák napja, valamint a Méhek világnapja.

Ezeket nem pusztán egy-egy nap „megünnepléseként” értelmezzük, hanem olyan komplex pedagógiai lehetőségként, amelyhez megfigyelések, séták, vizsgálódások, mesék, alkotás, mozgás és közös cselekvés kapcsolódhat.

17.5. Az ünnepek és hagyományok szervezésének alapelvei

Az ünnepek és hagyományok szervezése során:

- figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és egyéni sajátosságait;
- az élményt és az érzelmi átélést helyezzük előtérbe;
- kerüljük a gyermekek indokolatlan szerepeltetését és túlterhelését;
- a hagyományokat játékos, cselekvő módon közvetítjük;
- építünk a mesére, bábozásra, zenére, népi játékokra, mozgásra és alkotásra;
- lehetőség szerint bevonjuk a családokat és a helyi közösséget;
- tiszteletben tartjuk a gyermekek és családok egyéni, kulturális és világnézeti sajátosságait;
- törekszünk arra, hogy az ünnepek erősítsék a gyermekek közösségi érzését, kulturális kötődését és pozitív értékrendjét.

17.6. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy az ünnepek és hagyományok tartalmát a gyermekek életkorához és fejlettségéhez igazítsa, és azokhoz változatos, élményszerű tevékenységeket kapcsoljon.

Személyes példájával közvetíti az ünnepek méltóságát, a hagyományok és kulturális értékek tiszteletét. Olyan légkört teremt, amelyben a gyermek számára az ünnephez öröm, várakozás, meghittség és összetartozás kapcsolódik.

Célunk, hogy ünnepeink és hagyományaink érzelmileg gazdag, örömteli és maradandó élményt jelentsenek a gyermekek számára, erősítsék a közösséghez tartozás érzését, valamint alapozzák meg a család, a lakóhely, a szülőföld és kulturális örökségünk iránti pozitív érzelmi kötődést.

Kiemelt célunk, hogy a gyermekek a magyar népmesékkal, népdalokkal, népi játékokkal, népszokásokkal és jeles napokkal ne megtanulandó ismeretanyagként, hanem átélte, szerethető és továbbvihető kulturális örökségként találkozzanak.

18. Inkluzív pedagógia – Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánk nevelési szemléletének alapja, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, aki saját képességekkel, tapasztalatokkal, fejlődési ütemmel, családi és szociokulturális háttérrel érkezik közösségünkbe. Az inkluzív pedagógia számunkra olyan befogadó nevelési környezet kialakítását jelenti, amelyben a különbözőség természetes érték,

és minden gyermek számára biztosított a közösséghez tartozás, a részvétel, a fejlődés és a sikerélmény lehetősége.

Az integráció során nem a gyermekek közötti különbségek megszüntetésére törekszünk, hanem azok megismerésére, elfogadására és pedagógiai figyelembevételére. Célunk, hogy a gyermek sajátosságainak megőrzése mellett válhasson a közösség teljes értékű tagjává.

18.1. Az inkluzív nevelés alapelvei

Nevelőmunkánkban abból indulunk ki, hogy az esélyegyenlőség nem azonos azzal, hogy minden gyermek ugyanazt, ugyanakkor és ugyanolyan módon kapja. Az esélyegyenlőség azt jelenti, hogy minden gyermek megkapja azt a támogatást, amelyre saját fejlődéséhez szüksége van.

Ennek megfelelően tiszteletben tartjuk az egyéni fejlődési ütemet, a különböző képességeket és szükségleteket, valamint a gyermekek eltérő családi, szociális és kulturális tapasztalatait.

Pedagógiai gyakorlatunkban az elfogadás, a türelem, az empátia, az együttműködés, a kölcsönös tisztelet és a segítségnyújtás értékeit közvetítjük.

18.2. Integráció a sajátosságok megőrzésével

Az integráció célja nem az egyformaság kialakítása. A gyermeknek nem kell feladnia saját egyéni jellemzőit ahhoz, hogy a közösséghez tartozhasson.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek saját képességeivel, erősségeivel és személyiségével együtt legyen értékes tagja a csoportnak. A közösségben megjelenő különbségeket olyan természetes helyzetként kezeljük, amely lehetőséget biztosít az elfogadás, az empátia, a tolerancia és a társas segítségnyújtás fejlődésére.

Kerüljük a gyermekek megbélyegzését, címkézését, egymáshoz való indokolatlan összehasonlítását és minden olyan pedagógiai helyzetet, amely kirekesztéshez vagy tartós kudarcélményhez vezethet.

18.3. A különbségekhez alkalmazkodó pedagógiai gyakorlat

Az inkluzív pedagógia megvalósításának egyik legfontosabb eszköze a differenciálás és az egyéni bánásmód.

Az óvodapedagógus a gyermekek megfigyelésére és fejlődésük nyomon követésére építve igazítja a tevékenységek tartalmát, nehézségét, időtartamát, eszközeit, szervezési módját és a segítségnyújtás mértékét az egyéni szükségletekhez.

Ugyanazon tevékenységen belül lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek eltérő módon, különböző nehézségi szinten és saját tempójukban kapcsolódhassanak be.

Az értékelésben elsősorban az önmagukhoz viszonyított fejlődést, az erőfeszítést és az egyéni előrelépést vesszük figyelembe.

18.4. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek befogadása

A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint kiemelkedő képességű gyermekek nevelése során az egyéni szükségletekhez igazodó pedagógiai támogatást biztosítunk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését az intézmény alapító okiratában meghatározott feladatellátás keretei között biztosítjuk. Az egyéni fejlesztés alapját a gyermek

aktuális fejlettségi szintje, erősségei és szükségletei, valamint a szakértői bizottság véleményében foglaltak képezik.

A fejlesztésben együttműködünk a gyermekkel foglalkozó gyógypedagógussal, fejlesztő szakemberrel, pedagógiai szakszolgálattal és más szükséges szakemberekkel.

Fontosnak tartjuk, hogy a speciális fejlesztés mellett a gyermek a csoport mindennapi életének és közös élményeinek teljes értékű résztvevője maradjon.

18.5.A szociális hátrányokból eredő különbségek csökkentése

Kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akiknek fejlődési lehetőségeit családi, szociális vagy anyagi körülményeik kedvezőtlenül befolyásolhatják.

Törekszünk arra, hogy az óvodai nevelésben biztosított játék-, mozgás-, kulturális, mese- és bábélmények, kirándulások, környezeti tapasztalatok és közösségi programok minden gyermek számára hozzáférhetőek legyenek.

A gyermek szociális helyzetét nem hiányosságként kezeljük. Pedagógiai munkánkban meglévő képességeire és erősségeire építünk, miközben biztosítjuk számára azt a többlettámogatást, amely elősegíti hátrányainak csökkentését.

18.6.A tehetség és az egyéni erősségek támogatása

Az inkluzív pedagógiai szemlélet része a gyermekek egyéni erősségeinek felismerése és kibontakoztatása is.

Az óvodapedagógus megfigyeli a gyermek érdeklődését, kezdeményezéseit és azokat a területeket, amelyeken kiemelkedő aktivitást vagy képességet mutat. Lehetőséget biztosít további tapasztalatszerzésre, alkotásra, problémamegoldásra és elmélyülésre.

A tehetséggondozást nem elkülönítve, hanem elsősorban a gyermek mindennapi tevékenységeibe építve valósítjuk meg.

18.7.Befogadó közösség kialakítása

Az inklúzió nem kizárólag az egyéni fejlesztés kérdése. Fontos feladatunk olyan gyermekközösség kialakítása, amelyben természetes az egymás közötti különbözőség.

A közös játékok, mesék, bábozás, dramatikus helyzetek, népi játékok, mozgásos és alkotótevékenységek lehetőséget biztosítanak az együttműködés, az empátia, a segítségnyújtás és egymás elfogadásának gyakorlására.

A gyermekek közötti kirekesztésre, csúfolásra vagy bántó viselkedésre érzékenyen reagálunk, és életkoruknak megfelelő módon segítjük őket a konfliktusok rendezésében és egymás szempontjainak megértésében.

18.8.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánk az esélyegyenlőség biztosítása érdekében különösen fontosnak tartja:

- a gyermekek egyéni fejlődésének rendszeres megfigyelését és nyomon követését;
- a fejlődési eltérések, nehézségek és hátrányok mielőbbi felismerését;
- az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés biztosítását;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteinek figyelembevételét;
- a szakértői véleményben foglalt fejlesztések megvalósítását;
- a gyermekek erősségeinek és tehetségeinek felismerését és támogatását;

- a közösségi, kulturális, mozgásos és egyéb óvodai élményekhez való lehető legteljesebb hozzáférés biztosítását;
- a hátrányos megkülönböztetés és kirekesztés megelőzését;
- a családokkal történő partneri együttműködést;
- szükség esetén a gyermek fejlődését segítő szakemberek bevonását;
- a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel és más segítő intézményekkel történő együttműködést;
- az óvoda–iskola átmenet egyéni szükségletekhez igazodó támogatását.

18.9.Együttműködés a családokkal és szakemberekkel

Az inkluzív nevelés eredményességéhez elengedhetetlen a családokkal kialakított bizalmi kapcsolat. A szülőt gyermeke legfontosabb ismerőjének és nevelési partnerünknek tekintjük.

A gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatainkat tényszerűen, tapintatosan és a gyermek méltóságát tiszteletben tartva osztjuk meg a családdal. Amennyiben további vizsgálat vagy szakmai segítség válik szükségessé, a szülővel együttműködve támogatjuk annak igénybevételét.

A gyermek érdekében együttműködünk a pedagógiai szakszolgálattal, szakértői bizottsággal, gyermekvédelmi és szociális területen dolgozó szakemberekkel, valamint minden olyan partnerrel, akinek közreműködése a gyermek fejlődését támogatja.

18.10.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy felismerje és elfogadja a gyermekek közötti különbségeket, megismerje egyéni erősségeiket és támogatást igénylő területeiket, és ezekre építve tervezze pedagógiai munkáját.

Olyan helyzeteket teremt, amelyekben minden gyermek megtapasztalhatja saját kompetenciáját és a siker élményét. Tudatosan alakítja a gyermekközösség befogadó szemléletét, személyes példájával közvetíti az elfogadást, a tiszteletet és az egymás iránti felelősséget.

Szükség esetén együttműködik a gyermek fejlődését támogató szakemberekkel, és az általuk megfogalmazott szakmai javaslatokat beépíti pedagógiai munkájába.

Célunk olyan befogadó óvodai közösség kialakítása és fenntartása, amelyben minden gyermek érték, és amelyben a különbözőség nem akadály, hanem természetes része a közösségi együttélésnek.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek – családi és szociális helyzetétől, képességeitől, fejlődési ütemétől vagy különleges szükségleteitől függetlenül – hozzáférjen az óvodai nevelés nyújtotta élményekhez és fejlődési lehetőségekhez, megtapasztalhassa a közösséghez tartozást, az elfogadást és a saját fejlődéséhez mérhető sikert.

19. Differenciálás – a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

Óvodánk pedagógiai szemléletének alapja, hogy minden gyermek saját fejlődési úttal, egyéni képességekkel, szükségletekkel, érdeklődéssel és fejlődési ütemmel rendelkezik. A gyermekek közötti különbségeket természetesnek tekintjük, ezért nevelőmunkánkban az egységes

pedagógiai célok mellett hangsúlyosan érvényesítjük az egyéni bánásmód és a differenciálás elvét.

A differenciálás célja, hogy minden gyermek olyan támogatást, feladatot, élményt és kihívást kapjon, amely aktuális fejlettségi szintjéhez igazodik, ugyanakkor elősegíti további fejlődését. Ennek során nem a gyermekek egymáshoz való hasonlítása, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésük áll a középpontban.

19.1.A differenciálás értelmezése

A differenciálás nem kizárólag a fejlesztésre szoruló gyermekek támogatását jelenti. Minden gyermek esetében alkalmazandó pedagógiai szemlélet és módszer, hiszen ugyanazon életkoron belül is jelentős különbségek lehetnek a gyermekek képességeiben, érdeklődésében, tapasztalataiban, figyelmében, terhelhetőségében, önállóságában és szociális fejlettségében.

A differenciálás során az óvodapedagógus a gyermek aktuális fejlettségi szintjéből indul ki, és olyan következő lépést határoz meg, amely elérhető, ugyanakkor megfelelő kihívást jelent számára.

Nem várjuk el, hogy minden gyermek ugyanazt, ugyanabban az időben, azonos módon és azonos szinten teljesítse.

19.2.A differenciálás megvalósítása

A differenciálás az óvodai élet valamennyi tevékenységében megjelenik. Az óvodapedagógus az egyéni sajátosságokhoz igazíthatja a tevékenység tartalmát, nehézségi fokát, időtartamát, az alkalmazott eszközöket, a segítségnyújtás mértékét, a szervezési formát, valamint a gyermekkel szemben megfogalmazott egyéni elvárásokat.

A gyermekek fejlődését elsősorban játékba és tevékenységekbe ágyazott, élményszerű helyzetekben támogatjuk. Egyéni, páros, mikro- és kiscsoportos helyzeteket egyaránt alkalmazhatunk, mindig az adott gyermek és a fejlesztési cél szükségleteihez igazodva.

A differenciálás természetes módon jelenik meg a játékban, a mesélésben és bábozásban, az énekes és népi játékokban, a mozgásban, az alkotótevékenységekben, a környezet tevékeny megismerésében, a munka jellegű tevékenységekben és minden tapasztalatszerzési helyzetben.

19.3.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése során különösen fontos az egyéni szükségletek pontos megismerése, a gyermek erősségeinek feltárása, valamint a fejlődést akadályozó tényezők mielőbbi felismerése.

A pedagógiai támogatás minden esetben a gyermek személyiségének tiszteletére, pozitív tulajdonságaira és meglévő képességeire épül. Törekszünk arra, hogy a gyermek ne a nehézségein keresztül határozza meg önmagát, hanem rendszeresen megtapasztalja saját kompetenciáját, fejlődését és sikerét.

19.4.A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését az intézmény alapító okiratában meghatározott feladatellátási körben biztosítjuk.

Fejlesztésük során figyelembe vesszük a szakértői bizottság szakértői véleményét, az abban meghatározott fejlesztési területeket és szakmai javaslatokat, valamint a gyermek aktuális állapotát, terhelhetőségét és egyéni fejlődési ütemét.

Az egyéni fejlesztés és a csoportban történő nevelés egymást kiegészítő folyamat. A gyermek számára biztosított speciális segítség mellett fontosnak tartjuk, hogy aktív résztvevője legyen a csoport játékanak, közös tevékenységeinek és élményeinek.

Az óvodapedagógus együttműködik a gyermek fejlesztésében részt vevő gyógypedagógussal és más szakemberekkel, és a szakmai javaslatokat lehetőség szerint a gyermek mindennapi óvodai életében is érvényesíti.

19.5.A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek támogatása

A beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében kiemelten fontos a biztonságot nyújtó, kiszámítható és elfogadó környezet.

A pedagógiai támogatás során építünk a gyermek erősségeire, és differenciált tevékenységekkel segítjük többek között figyelmének, emlékezetének, gondolkodásának, kommunikációjának, mozgásának, önszabályozásának, társas kapcsolatainak és feladattudatának fejlődését.

Kerüljük a megbélyegzést és a tartós negatív minősítést. A viselkedési nehézség mögött is igyekszünk felismerni a gyermek szükségletét, és ennek megfelelő pedagógiai segítséget biztosítani.

19.6.Kiemelten tehetséges gyermekek támogatása

A differenciálás fontos területe a kiemelkedő képességek, érdeklődés és tehetségigéreték felismerése és támogatása is.

Az óvodáskorban elsősorban nem a gyermekek „tehetségessé minősítésére”, hanem az érdeklődés, a motiváció, a kreativitás és a kiemelkedő képességterületek kibontakoztatására helyezzük a hangsúlyt.

Az óvodapedagógus gazdagító tevékenységekkel, változatos eszközökkel, összetettebb problémákkal, további felfedezési és alkotási lehetőségekkel támogatja azokat a gyermekeket, akik valamely területen fokozott érdeklődést vagy kiemelkedő képességet mutatnak.

A tehetséggondozás elsősorban a gyermek természetes óvodai tevékenységeiben, játékban, mesében és dramatizálásban, zenében, mozgásban, vizuális alkotásban, környezeti felfedezésben és problémamegoldó helyzetekben valósul meg.

19.7.Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása

A hátrányos helyzetből eredő különbségek csökkentése során arra törekszünk, hogy a gyermek családi vagy szociális körülményei ne korlátozzák az óvodai élményekhez és fejlődési lehetőségekhez való hozzáférését.

A gyermek számára biztosítjuk a közösségi, kulturális, mozgásos, környezeti és egyéb óvodai tevékenységekben való részvétel lehetőségét, támogatjuk önbizalmának, kommunikációjának, társas kapcsolatainak és önállóságának fejlődését.

Szükség esetén együttműködünk a családdal, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó munkatárssal, valamint a gyermekjóléti és más segítő szakemberekkel.

19.8.A gyermek fejlődésének nyomon követése

A differenciált fejlesztés alapja a gyermek **folyamatos, tudatos és tervszerű megfigyelése**. Az óvodapedagógus a mindennapi játék és tevékenységek során szerzett tapasztalatai alapján követi a gyermek fejlődését, erősségeit és fejlesztendő területeit.

A megfigyelések eredményei visszahatnak a pedagógiai tervezésre: ezek alapján határozzuk meg a következő időszak egyéni fejlesztési feladatait, választjuk meg a megfelelő módszereket és szükség esetén módosítjuk az alkalmazott pedagógiai eljárásokat.

A fejlődés értékelésének alapja nem a gyermekek rangsorolása vagy egymással történő összehasonlítása, hanem az **egyéni előrehaladás és fejlődés**.

19.9.Együtműködés a családdal és a szakemberekkel

A gyermek egyéni fejlesztése során nélkülözhetetlen a családdal történő partneri együttműködés. A szülőket rendszeresen tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, erősségeiről, valamint azokról a területekről, amelyek további támogatást igényelnek.

Szükség esetén együttműködünk a pedagógiai szakszolgálattal, gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal, logopédussal, pszichológussal és más, a gyermek fejlődését segítő szakemberrel.

Az együttműködés célja, hogy a gyermek számára biztosított pedagógiai és speciális támogatás egymást erősítő, lehetőség szerint összehangolt rendszert alkosson.

19.10.Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus feladata, hogy:

- megismerje és folyamatosan figyelemmel kísérje a gyermek egyéni fejlődését;
- felismerje erősségeit, érdeklődését és fejlesztendő területeit;
- a gyermek önmagához viszonyított fejlődésére építsen;
- tudatosan alkalmazza a differenciálás módszereit;
- a gyermek számára megfelelő nehézségű, sikerélményt és fejlődést biztosító helyzeteket teremtsen;
- szükség szerint egyéni, páros vagy kiscsoportos fejlesztési lehetőségeket biztosítson;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében figyelembe vegye a szakértői véleményben foglaltakat;
- együttműködjön a gyermek fejlesztésében részt vevő szakemberekkel;
- támogassa a kiemelkedő képességek és érdeklődési területek kibontakoztatását;
- rendszeresen értékelje a fejlődést, és annak alapján módosítsa pedagógiai tervezését;
- a családot partnerként vonja be a gyermek fejlődésének támogatásába;
- minden gyermek számára biztosítsa az elfogadás, a közösséghez tartozás és a siker megtapasztalásának lehetőségét.

Célunk, hogy minden gyermek a saját fejlődési útján a lehető legtovább jusson, és ehhez az óvodában olyan segítséget, kihívást, időt és lehetőséget kapjon, amelyre egyéni szükségletei alapján szüksége van.

A differenciálás során nem az egyformaság megteremtésére törekszünk, hanem arra, hogy a gyermekek közötti különbségekhez alkalmazkodva minden gyermek számára megteremtjük a fejlődés, az öröm, a siker és a közösséghez tartozás lehetőségét.

20. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek családi, szociális, kulturális vagy egyéb életkörülményeiből eredő hátrányokat lehetőségeinkhez mérten

felismerjük, azok kedvezőtlen hatásait pedagógiai eszközökkel csökkentjük, és minden gyermek számára biztosítjuk a fejlődéshez, a közösségi élethez és az óvodai élményekhez való hozzáférés lehetőségét.

Nevelőmunkánk alapja a gyermek személyiségének, emberi méltóságának és egyéni sajátosságainak tisztelete. A szociális hátrányokkal érintett gyermekek esetében sem a hiányosságokra, hanem a meglévő képességekre, erősségekre és fejleszthető területekre építünk.

Célunk, hogy az óvoda biztonságot nyújtó, elfogadó és esélyteremtő környezetként lehetőség szerint mérsékelje azokat a különbségeket, amelyek a gyermekek eltérő családi és szociális körülményeiből adódnak.

20.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítésének alapja a gyermek egyéni helyzetének és szükségleteinek megismerése. Az óvodapedagógus folyamatos megfigyeléssel követi a gyermek fejlődését, viselkedését, társas kapcsolatait, kommunikációját, érzelmi állapotát és óvodai beilleszkedését. A gyermek családi körülményeinek megismerése során tapintatosan, előítéletektől mentesen és a család méltóságát tiszteletben tartva járunk el.

Pedagógiai tevékenységeink során különösen fontosnak tartjuk a biztonságos és szeretetteljes légkör megteremtését, az egyéni bánásmódot és differenciált fejlesztést, az önbizalom és a pozitív énkép erősítését, az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztését, a társas kapcsolatok és szociális készségek támogatását, az egészséges életmód szokásainak alakítását, valamint az önállóság és az önkiszolgálás fejlődésének segítségét.

Törekszünk arra, hogy a gyermek családjának anyagi vagy szociális helyzete lehetőség szerint ne akadályozza az óvodai programokban, kulturális, mozgásos, környezeti és közösségi élményekben való részvételét.

20.2. Korszerű óvodapedagógiai módszerek

A szociális hátrányok csökkentésében olyan korszerű pedagógiai módszereket alkalmazunk, amelyek a gyermek aktivitására, tapasztalataira, érdeklődésére és egyéni fejlődési sajátosságaira építenek.

Nevelőmunkánkban hangsúlyosan jelenik meg az élmény- és tapasztalatalapú tanulás, a játékba ágyazott fejlesztés, a differenciálás, az egyéni bánásmód, a projektjellegű és tematikus feldolgozás, a kooperatív helyzetek, valamint a cselekvésen és felfedezésen alapuló ismeretszerzés.

A mese, a bábozás és a dramatikus játék különösen alkalmas az érzelmek feldolgozására, az önkifejezés és kommunikáció támogatására, valamint olyan gyermekek bevonására is, akik verbálisan nehezebben nyílnak meg.

A mozgásos, zenei, népi játékos, alkotó és környezeti tevékenységek során törekszünk arra, hogy minden gyermek megtalálhassa azt a területet, amelyben sikerélményhez jut.

A korszerű módszerek alkalmazása számunkra nem öncélú módszertani újítást jelent, hanem olyan pedagógiai eszközök tudatos megválasztását, amelyek az adott gyermek és gyermekcsoport fejlődését a legeredményesebben szolgálják.

20.3. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység

A gyermekvédelmi tevékenység az óvodai nevelőmunka egészét átható feladat. Célja a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és szociális biztonságának védelme, a veszélyeztető tényezők lehetőség szerinti megelőzése, mielőbbi felismerése és a szükséges segítség kezdeményezése.

Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését és élethelyzetét, és amennyiben olyan körülményt észlel, amely a gyermek megfelelő fejlődését vagy biztonságát veszélyeztetheti, az intézményi eljárásrendnek megfelelően jár el.

Intézményünkben a gyermekvédelmi feladatok ellátását és koordinálását gyermekvédelmi felelős segíti. A gyermekvédelmi és jelzőrendszeri feladatok részletes rendjét az intézmény Gyermekvédelmi és Jelzőrendszeri Szabályzata határozza meg.

Az egészségügyi ellátással összefüggő feladatok során együttműködünk a gyermekek egészségének megőrzésében és fejlődésük támogatásában közreműködő szakemberekkel. Szükség esetén a szülővel együttműködve kezdeményezzük a megfelelő vizsgálat, szakellátás vagy pedagógiai szakszolgálati segítség igénybevételét.

A család szociális nehézségeinek észlelése esetén lehetőségeinkhez és kompetenciánkhoz mérten tájékoztatást nyújtunk az igénybe vehető segítség formáiról, és szükség esetén együttműködünk az illetékes gyermekjóléti, szociális és más segítő szolgáltatásokkal.

20.4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A gyermekek fejlődésének és a családok támogatásának érdekében fontosnak tartjuk az óvodán kívüli szakemberekkel és intézményekkel kialakított, kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolatokat.

A gyermek szükségleteinek megfelelően kapcsolatot tartunk és együttműködünk többek között a pedagógiai szakszolgálattal, szakértői bizottsággal, gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást végző szakemberekkel, egészségügyi szakemberekkel, az iskolákkal, valamint a gyermekek fejlődését és a családok támogatását segítő egyéb intézményekkel és szakemberekkel.

Az együttműködés során tiszteletben tartjuk az egyes szakemberek kompetenciahatárait, valamint a gyermek és család személyiségi jogait. A kapcsolattartás és információátadás középpontjában minden esetben a gyermek érdeke és fejlődésének támogatása áll.

20.5. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség kialakulását az egész óvodáskoron átívelő folyamatként értelmezzük. Az iskolára való felkészítés nem kizárólag a nagycsoportos gyermekek feladataiban és nem elkülönített „iskolai előkészítésben” valósul meg.

A mindennapi játék, mozgás, mese, bábozás, dramatizálás, énekes és népi játékok, alkotás, környezeti tapasztalatszerzés és munka jellegű tevékenységek egyaránt hozzájárulnak az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlődéséhez.

Kiemelt figyelmet fordítunk a figyelem, emlékezet, gondolkodás, problémamegoldás, anyanyelvi és kommunikációs képességek, nagymozgások és finommotorika, szem-kéz koordináció, önállóság, feladattudat, kitartás, szabálytudat, együttműködés és szociális érettség fejlődésére.

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és a pedagógiai munkát az egyéni szükségletekhez igazítjuk. Szükség esetén a családdal és a megfelelő szakemberekkel együttműködve támogatjuk a gyermek fejlődését.

Alapelvünk, hogy az iskolára való felkészítés során az óvoda megőrizze óvodai jellegét: az iskolai életre való alkalmasságot játékos, cselekvő, élményalapú tevékenységeken keresztül alapozzuk meg.

20.6. Tanügyigazgatást támogató munka; iskolaválasztás támogatása, a szülők tájékoztatása

Az óvoda a gyermekek fejlődésének nyomon követésével, a szükséges dokumentáció vezetésével és a családok megfelelő tájékoztatásával támogatja az óvodai nevelésből az iskolai nevelésbe történő átmenetet.

Az óvodapedagógus rendszeresen tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről, erősségeiről, valamint azokról a területekről, amelyek további támogatást igényelnek.

A tankötelezettség megkezdésével kapcsolatos tudnivalókról és az aktuális eljárásrendről a szülők megfelelő időben tájékoztatást kapnak.

Az iskolaválasztással kapcsolatban az óvoda tájékoztató és támogató szerepet tölt be. Segítjük a családokat abban, hogy gyermekük egyéni sajátosságait, képességeit és szükségleteit figyelembe véve tájékozott döntést hozhassanak.

Az óvoda együttműködésre törekszik az általános iskolákkal, és lehetőségeihez mérten támogatja az óvoda–iskola átmenetet segítő kapcsolatokat, programok és szakmai egyeztetések megvalósulását.

20.7. Intézményi önértékelés, eredményesség

A szociális hátrányok enyhítését és az esélyteremtést szolgáló pedagógiai munka eredményességét az intézmény rendszeresen figyelemmel kíséri és értékeli.

Az értékelés során nem kizárólag egyes gyermekek teljesítményét vizsgáljuk, hanem azt is, hogy pedagógiai gyakorlatunk mennyire képes alkalmazkodni a gyermekek eltérő szükségleteihez, biztosítja-e a fejlődéshez szükséges feltételeket, valamint megfelelően működik-e a családokkal és a külső szakemberekkel történő együttműködés.

Az eredményesség megítélésében támaszkodunk a gyermekek fejlődésének nyomon követésére, az óvodapedagógusok tapasztalataira és reflexióira, a szülői visszajelzésekre, a szakemberekkel való együttműködés tapasztalataira, valamint az intézményi működés során rendelkezésre álló releváns információkra.

Az értékelés eredményeit felhasználjuk a pedagógiai tervezés, az egyéni fejlesztés, az intézményi gyakorlat és a szakmai együttműködés továbbfejlesztésére.

Célunk, hogy a szociális, családi vagy kulturális körülményekből eredő különbségek a lehető legkisebb mértékben korlátozzák a gyermek fejlődését és óvodai lehetőségeit.

Olyan pedagógiai rendszert kívánunk működtetni, amely időben felismeri a támogatási szükségleteket, differenciált segítséget biztosít, együttműködik a családokkal és a szükséges szakemberekkel, támogatja a sikeres óvoda–iskola átmenetet, és saját eredményességét is rendszeresen vizsgálja.

21. A sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása és fejlesztése

Óvodánk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését és fejlesztését az Alapító Okiratban meghatározott feladatellátási körben, integráltan, a többi gyermekkel együtt biztosítja. Intézményünk alapfeladata az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az enyhe értelmi fogyatékos és beszéd fogyatékos gyermekek együttnevelése.

A befogadó nevelés alapja a gyermek személyiségének, emberi méltóságának, egyéni sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének tiszteletben tartása. Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek az óvodai közösség teljes értékű tagjaként, biztonságos, elfogadó környezetben vehessen részt az óvodai életben.

21.1. A befogadás alapelvei

A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása során nem a hiányosságaira, hanem teljes személyiségére, meglévő képességeire és erősségeire építünk.

Az integráció során törekszünk arra, hogy a gyermek sajátosságainak megfelelő segítséget kapjon, ugyanakkor lehetőségeihez mérten részt vehessen a közös játékban, mozgásban, mesélésben, bábozásban, alkotásban, közösségi programokban és az óvodai élet valamennyi tevékenységében.

A gyermekkel szemben támasztott elvárásokat minden esetben egyéni fejlettségi szintjéhez, terhelhetőségéhez és fejlődési lehetőségeihez igazítjuk.

21.2. Az egyéni fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének alapját a szakértői bizottság szakértői véleménye, az abban meghatározott fejlesztési területek, valamint a gyermek aktuális fejlettségi állapota és egyéni szükségletei képezik.

A speciális fejlesztés a szükséges szakképzettséggel rendelkező szakember közreműködésével történik. Az óvodapedagógus a szakemberrel együttműködve törekszik arra, hogy a fejlesztési célok a gyermek mindennapi óvodai életében is támogatást kapjanak.

A fejlesztés során kiemelt jelentőségű a gyermek sikerélményhez juttatása, önbizalmának erősítése, önállóságának támogatása és a túlterhelés elkerülése.

21.3. Differenciált pedagógiai támogatás

Az óvodapedagógus a tevékenységek szervezése során figyelembe veszi a sajátos nevelési igényből eredő egyéni szükségleteket. Szükség szerint módosítja a tevékenység időtartamát, nehézségi szintjét, az alkalmazott eszközöket, a segítségnyújtás mértékét és a gyermekkel szembeni elvárásokat.

A fejlesztés nem kizárólag külön fejlesztő foglalkozásokon történik. A játék, mozgás, mese, bábozás, dramatizálás, zenei és vizuális tevékenységek, kommunikációs és közösségi helyzetek egyaránt lehetőséget biztosítanak az egyéni képességek fejlődésére.

21.4. Befogadó gyermekközösség

Az együttnevelés fontos célja, hogy a gyermekek természetes módon találkozzanak az egyéni különbségekkel, és megtanulják egymás elfogadását, segítségét és tiszteletét.

Az óvodapedagógus tudatosan alakítja a csoport befogadó légkörét, megelőzi a kirekesztést és a megbélyegzést, valamint személyes példájával közvetíti az elfogadás, az empátia és az együttműködés értékeit.

21.5. Együttműködés a családdal és a szakemberekkel

A sajátos nevelési igényű gyermek eredményes nevelésének alapvető feltétele a család, az óvodapedagógus és a gyermek fejlesztésében közreműködő szakemberek együttműködése.

A szülőket rendszeresen tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, és lehetőséget biztosítunk a tapasztalatok kölcsönös megosztására.

Az óvodapedagógus együttműködik a gyermek fejlesztését végző gyógypedagógussal, a pedagógiai szakszolgálattal, a szakértői bizottsággal és szükség szerint más szakemberekkel. A szakmai együttműködés célja az óvodai nevelés és a speciális fejlesztés lehetőség szerinti összehangolása.

21.6. A fejlődés nyomon követése

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük. Az értékelés során elsősorban a gyermek önmagához viszonyított fejlődését vesszük figyelembe.

Az óvodapedagógus és a fejlesztésben részt vevő szakember tapasztalatai alapján szükség szerint módosítjuk a pedagógiai támogatás módját és az egyéni fejlesztési célokat.

Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek saját képességeihez és lehetőségeihez mérten a lehető legteljesebben fejlődhessen, megtapasztalhassa a közösséghez tartozást, az elfogadást és a sikert, valamint megkapja azokat a speciális és pedagógiai támogatásokat, amelyek elősegítik önállóságát, személyiségének kibontakozását és későbbi iskolai beilleszkedését.

22. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánk alapvető feladatának tekinti, hogy minden gyermek számára biztosítsa az óvodai neveléshez, a fejlődést támogató tevékenységekhez, a közösségi élményekhez és a szükséges pedagógiai segítséghez való hozzáférést.

Az esélyegyenlőség megvalósítása során figyelembe vesszük, hogy a gyermekek eltérő családi és szociális háttérrel, különböző képességekkel, tapasztalatokkal, fejlődési ütemmel és szükségletekkel érkeznek az óvodába. Az egyenlő esélyek biztosítása ezért nem azonos bánásmódot, hanem az egyéni szükségletekhez igazodó támogatást és a fejlődést akadályozó hátrányok lehetőség szerinti csökkentését jelenti.

22.1. Célok, feladatok

Célunk olyan befogadó, gyermekközpontú óvodai környezet működtetése, amelyben minden gyermek – egyéni képességeitől, fejlődési sajátosságaitól, családi és szociális helyzetétől függetlenül – biztonságban, elfogadva és a közösség teljes értékű tagjaként fejlődhet.

Arra törekszünk, hogy időben felismerjük azokat a körülményeket, amelyek a gyermek fejlődését, óvodai részvételét vagy későbbi iskolai eredményességét kedvezőtlenül befolyásolhatják, és a rendelkezésünkre álló pedagógiai eszközökkel segítsük azok csökkentését.

Feladataink

- a gyermekek egyéni képességeinek, szükségleteinek, erősségeinek és fejlesztendő területeinek megismerése;
- fejlődésük folyamatos nyomon követése;

- az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés biztosítása;
- a szociális, családi vagy egyéb körülményekből eredő hátrányok mielőbbi felismerése és pedagógiai enyhítése;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteinek megfelelő támogatása;
- a kiemelkedő képességek és érdeklődési területek felismerése és kibontakoztatása;
- a gyermekek óvodai tevékenységekhez, programokhoz és közösségi élményekhez való lehető legteljesebb hozzáféréseinek biztosítása;
- a kirekesztés, megfélemlítés és hátrányos megkülönböztetés megelőzése;
- a gyermek önbizalmának, pozitív énképének és közösséghez tartozásának erősítése;
- a családokkal történő partneri együttműködés;
- szükség esetén a megfelelő szakemberek és segítő szolgáltatások bevonása;
- az óvoda–iskola átmenet egyéni szükségletekhez igazodó támogatása.

A gyermekek fejlődésének értékelésekor elsősorban **az önmagukhoz viszonyított fejlődést** vesszük figyelembe. Nem a gyermekek egymáshoz való hasonlítására, hanem az egyéni előrehaladás felismerésére és támogatására törekszünk.

22.2. Az óvoda–iskola átmenet támogatása

Az óvoda–iskola átmenetet a gyermek fejlődésének természetes folyamataként értelmezzük. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek megalapozása nem kizárólag az óvodáskor utolsó évének feladata, hanem az egész óvodai nevelési folyamat eredménye.

Célunk, hogy az iskolakezdéshez közeledő gyermek megfelelő testi, értelmi, érzelmi és szociális alapokkal rendelkezzen, ugyanakkor az iskolára történő felkészítés során az óvodai nevelés megőrizze sajátos, játékos, cselekvő és élményalapú jellegét.

Kiemelten támogatjuk a gyermek:

önállóságának, feladattudatának és kitartásának; figyelmének és emlékezetének; gondolkodásának és problémamegoldó képességének; anyanyelvi és kommunikációs képességeinek; nagymozgásának és finommotorikájának; szem-kéz koordinációjának; szabálytudatának, együttműködésének és társas kompetenciáinak fejlődését.

Az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlesztése elsősorban a gyermek természetes óvodai tevékenységein keresztül történik. A játék, a mese és bábozás, a mozgás, az énekes és népi játékok, az alkotás, a környezet tevékeny megismerése és a mindennapi közösségi helyzetek egyaránt hozzájárulnak az iskolai élethez szükséges képességek megalapozásához.

22.2.1. Egyéni támogatás az átmenet során

Különös figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akik fejlődési sajátosságaik, szociális helyzetük vagy más körülményeik miatt az óvoda–iskola átmenet során fokozott támogatást igényelnek.

Fejlődésüket folyamatosan nyomon követjük, és szükség esetén differenciált pedagógiai támogatást biztosítunk. Indokolt esetben együttműködünk a gyermek fejlesztésében részt vevő szakemberekkel és a pedagógiai szakszolgálattal.

22.3.Együttműködés

22.3.1.Együttműködés a családdal

Az óvoda–iskola átmenet támogatásában a családot kiemelt partnernek tekintjük. Az óvodapedagógus rendszeresen tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődéséről, erősségeiről és a további támogatást igénylő területekről.

A szülők számára tájékoztatást biztosítunk az iskolakezdéssel, a tankötelezettséggel és az iskolaválasztással kapcsolatos aktuális tudnivalókról.

Törekszünk arra, hogy az iskolakezdés a gyermek számára ne félelmet vagy teljesítménykényszert, hanem egy új életszakasz iránti érdeklődést és pozitív várakozást jelentsen.

22.3.2.Együttműködés az iskolával

Fontosnak tartjuk az általános iskolákkal való szakmai kapcsolat fenntartását és az óvoda–iskola átmenetet támogató együttműködési lehetőségeket.

Az együttműködés célja egymás pedagógiai munkájának jobb megismerése, a gyermekek átmenetének segítése, valamint annak támogatása, hogy az óvodából az iskolába történő tovább lépés a lehető legkiegyensúlyozottabban valósuljon meg.

22.4.Eredményként azt várjuk

Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések akkor tekinthetők eredményesnek, ha a gyermek egyéni körülményeihez és képességeihez mértén fejlődik, hozzáfér az óvodai nevelés által biztosított lehetőségekhez, megismeri az elfogadást és a közösséghez tartozást, valamint az óvodáskor végére saját fejlődési lehetőségeihez mértén megfelelő alapokkal rendelkezik az iskolai élet megkezdéséhez.

23. Az óvoda kapcsolatrendszere

Óvodánk nevelőmunkájának eredményességéhez nélkülözhetetlen a gyermekek nevelésében, fejlődésének támogatásában és az intézmény működésében érintett partnerekkel kialakított együttműködés.

Kapcsolataink kialakítása és működtetése során a gyermek mindenek felett álló érdekét, a kölcsönös tiszteletet, a partneri együttműködést, a nyitottságot, a megfelelő információáramlást és az egyes partnerek kompetenciahatárainak tiszteletben tartását tekintjük meghatározónak.

A kapcsolattartás módját és intenzitását az együttműködés célja, a gyermekek és családok szükségletei, valamint az adott partnerrel közösen ellátott feladatok határozzák meg.

23.1. Célok az együttműködés terén

Kapcsolatrendszerünk működtetésének elsődleges célja, hogy az óvodai nevelés és a gyermekeket körülvevő családi, szakmai és társadalmi környezet egymást erősítve járuljon hozzá a gyermekek harmonikus fejlődéséhez.

Célunk különösen:

- a családokkal kialakított bizalmi, partneri kapcsolat fenntartása;
- a gyermekek fejlődésének összehangolt támogatása;

- a különleges bánásmódot vagy fokozott segítséget igénylő gyermekek megfelelő szakmai támogatásának biztosítása;
- a gyermekvédelmi és szociális feladatokhoz szükséges együttműködések működtetése;
- az egészséges életmód és a gyermekek egészségének védelmét támogató kapcsolatok fenntartása;
- az óvoda–iskola átmenet segítése;
- a helyi közösséggel és a település intézményeivel való kapcsolat erősítése;
- a helyi, nemzeti és kulturális értékek, valamint a hagyományok közvetítésének támogatása;
- a környezeti nevelés lehetőségeinek bővítése;
- a szakmai fejlődést, tapasztalatcserét és megújulást segítő kapcsolatok kialakítása;
- az intézmény és partnerei közötti megfelelő, kölcsönös információáramlás biztosítása.

Az együttműködés során arra törekszünk, hogy kapcsolataink ne kizárólag formálisak legyenek, hanem ténylegesen támogassák a gyermekek nevelését, az intézmény pedagógiai céljainak megvalósítását és a családokkal kialakított partneri viszonyt.

23.2. A Pedagógiai Program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

23.2.1.Kapcsolat a családokkal

Az óvoda legfontosabb nevelési partnere a család. Elismerjük a család elsődleges szerepét a gyermek nevelésében, az óvodai nevelést pedig a családi nevelést kiegészítő és támogató folyamatként értelmezzük.

A kapcsolattartás alapja a kölcsönös bizalom, tisztelet, nyitottság és rendszeres kommunikáció. A szülőket tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, az óvodai élet fontos eseményeiről és a gyermekeket érintő lényeges kérdésekről. Lehetőséget biztosítunk a személyes konzultációra, valamint a közös programokban és közösségi alkalmakban való részvételre.

23.2.2.Kapcsolat a fenntartóval

Az intézmény fenntartójával való együttműködés célja a jogszerű és biztonságos intézményi működés, valamint a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges feltételek lehetőség szerinti biztosítása.

Az intézmény vezetése rendszeres kapcsolatot tart a fenntartóval, tájékoztatást nyújt az intézmény működéséről, eredményeiről, szükségleteiről és fejlesztési igényeiről.

23.2.3.Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal és más szakemberekkel

A gyermekek egyéni fejlődésének támogatása érdekében együttműködünk a pedagógiai szakszolgálattal, a szakértői bizottsággal, valamint szükség szerint gyógypedagógussal, logopédussal, fejlesztőpedagógussal, pszichológussal és más szakemberekkel.

Az együttműködés célja a fejlődési nehézségek mielőbbi felismerése, a megfelelő segítség biztosítása, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek támogatása, valamint az óvodapedagógusok és a családok szakmai segítése.

23.2.4.Kapcsolat a gyermekjóléti és szociális ellátórendszerrel

A gyermekek védelme és a családok támogatása érdekében együttműködünk a gyermekjóléti, családsegítő és szociális feladatokat ellátó szakemberekkel és intézményekkel.

A kapcsolattartás és a jelzőrendszeri együttműködés részletes intézményi rendjét a Gyermekvédelmi és Jelzőrendszeri Szabályzat határozza meg.

23.2.5.Kapcsolat az egészségügyi ellátásban közreműködőkkel

A gyermekek egészségének védelme, az egészséges életmód támogatása és a szükséges egészségügyi feladatok ellátása érdekében együttműködünk az intézménnyel kapcsolatban álló egészségügyi szakemberekkel.

Az együttműködés során kiemelt figyelmet fordítunk a megelőzésre, az egészségtudatos szokások kialakítására és a gyermekek egészségét érintő szükséges információk megfelelő kezelésére.

23.2.6.Kapcsolat az általános iskolákkal

Az Litéri Református Általános Iskolával kialakított kapcsolatunk elsődleges célja az óvoda–iskola átmenet támogatása.

Törekszünk arra, hogy az óvodapedagógusok és a tanítók kölcsönösen megismerjék egymás pedagógiai munkáját, és lehetőség szerint olyan kapcsolódási alkalmak valósuljanak meg, amelyek segítik a gyermekek számára az iskolai környezet megismerését és az átmenet pozitív megélését.

Az együttműködés során tiszteletben tartjuk az óvodai és iskolai nevelés eltérő sajátosságait, és fontosnak tartjuk, hogy az iskolára való felkészítés ne eredményezze az óvodai nevelés „iskolásítását”. Ugyanakkor igyekszünk programjainkat összehangolni, az iskola programjaiban lehetőségünk szerint részt venni.

23.2.7.Kapcsolat a helyi közösséggel, kulturális és közművelődési intézményekkel

Óvodánk nyitott a település közösségi életére. A helyi kulturális, közművelődési és közösségi lehetőségeket a gyermekek életkorához igazodva beépítjük nevelőmunkánkba.

E kapcsolatok hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék lakóhelyük értékeit, hagyományait és közösségét, ezáltal erősödjön helyi kötődésük és szülőföldjükhöz fűződő pozitív érzelmi viszonyuk.

A helyi kapcsolatok lehetőséget teremtenek a magyar népi kultúrához, hagyományokhoz, mesékhez, zenéhez és más kulturális értékekhez kapcsolódó élmények gazdagítására is.

23.2.8.Kapcsolat szakmai szervezetekkel és más nevelési intézményekkel

Fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok szakmai fejlődését segítő kapcsolatok kialakítását és fenntartását.

Lehetőségeink szerint részt veszünk szakmai programokon, továbbképzéseken, műhelymunkákon, tapasztalatcseréken és más olyan együttműködésekben, amelyek hozzájárulnak pedagógiai kultúránk fejlődéséhez és a korszerű módszerek megismeréséhez.

23.2.9.Kapcsolat a bölcsődével

Mivel intézményünk többcélú óvoda–bölcsőde, különösen fontos az óvodai és bölcsődei szakmai egység közötti együttműködés. Az intézmény alapító okirata szerint a bölcsődei és az óvodai feladatellátás egy intézmény keretében működik.

Az együttműködés egyik fontos célja a bölcsődéből az óvodába történő folyamatos, gyermekközpontú átmenet támogatása, az életkori sajátosságok és az egyes szakmai területek kompetenciahatárainak tiszteletben tartásával.

Kapcsolatrendszerünk célja

Kapcsolataink működtetése során arra törekszünk, hogy az óvodát körülvevő szakmai és helyi közösség erőforrásait a gyermekek fejlődésének szolgálatába állítsuk.

A Pedagógiai Program megvalósítása így nem kizárólag az óvoda belső nevelőmunkájára épül, hanem a családokkal, szakemberekkel, intézményekkel és a helyi közösséggel kialakított partneri együttműködésre is.

24. A pedagógiai munka dokumentációi – A gyermekek fejlettségi állapotának mérése

A pedagógiai munka dokumentációja a tudatos, tervszerű és nyomon követhető óvodai nevelőmunka fontos része. A dokumentáció célja nem az adminisztráció öncélú növelése, hanem a pedagógiai tervezés, a gyermekek fejlődésének követése, az egyéni szükségletek felismerése, valamint a nevelőmunka értékelésének és továbbfejlesztésének támogatása.

Az óvodapedagógus a dokumentáció vezetése során törekszik a szakszerűsége, pontosságra, aktualitásra és áttekinthetőségre, valamint a gyermekek és családok személyes adatainak megfelelő védelmére.

24.1. A pedagógiai munka dokumentációi

A pedagógiai dokumentáció egymásra épülő rendszert alkot. A tervezés alapját az intézmény Pedagógiai Programjában meghatározott célok, alapelvek és feladatok, az adott nevelési év intézményi célkitűzései, valamint a gyermekcsoport és az egyes gyermekek aktuális szükségletei képezik.

Az óvodapedagógus dokumentációjában megjelenik a nevelési és pedagógiai folyamat tervezése, a megvalósulás tapasztalatainak értékelése, a gyermekek fejlődésének nyomon követése, valamint szükség esetén az egyéni fejlesztés tervezése.

A tervezés és az értékelés egymásra épül:

megfigyelés → tervezés → megvalósítás → értékelés/reflexió → további tervezés.

A dokumentáció akkor tölti be pedagógiai szerepét, ha annak tartalma a mindennapi nevelőmunkában ténylegesen hasznosul.

24.2. A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődésének megismerése és folyamatos követése az óvodapedagógus alapvető pedagógiai feladata.

A fejlődés nyomon követése nem egyetlen mérési alkalomra épül, hanem elsősorban a gyermek természetes óvodai élethelyzetekben történő rendszeres és tudatos megfigyelésére.

A gyermek fejlődését komplexen szemléljük. Figyelemmel kísérjük testi és mozgásos, értelmi, anyanyelvi és kommunikációs, érzelmi, akarati és szociális fejlődését, önállóságának alakulását, játékát, tanulási sajátosságait, valamint az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek fejlődését.

24.3. A mérés és megfigyelés alapelvei

A gyermekek fejlettségi állapotának megismerése során figyelembe vesszük, hogy az óvodáskorban jelentős egyéni fejlődési különbségek természetesek.

A mérés és értékelés ezért nem a gyermekek rangsorolását, minősítését vagy egymáshoz történő összehasonlítását szolgálja. Elsődleges viszonyítási pontunk a gyermek korábbi fejlettségi állapota és önmagához viszonyított fejlődése.

A gyermek fejlettségének megítélésében több forrásból származó tapasztalatra támaszkodunk. A cél az, hogy a gyermekről minél teljesebb, realisabb kép alakuljon ki, és ennek alapján határozhassuk meg a további pedagógiai feladatokat.

24.4. A fejlődés eredményeinek felhasználása

A fejlődés nyomon követése akkor válik valódi pedagógiai eszközzé, ha az eredmények **visszahatnak a nevelőmunkára.**

A tapasztalatok alapján az óvodapedagógus:

- meghatározza a gyermek erősségeit és további támogatást igénylő területeit;
- megtervezi az egyéni fejlesztés következő lépéseit;
- szükség szerint módosítja a differenciálás módját;
- megfelelő nehézségű tevékenységeket és kihívásokat biztosít;
- figyelemmel kíséri a korábban kijelölt fejlesztési célok megvalósulását;
- felismeri, ha a gyermek fejlődése további szakmai segítséget igényel;
- támogatja a kiemelkedő képességek és érdeklődési területek kibontakoztatását;
- felhasználja tapasztalatait a csoport pedagógiai tervezésében;
- tájékoztatja a szülőt a gyermek fejlődéséről.

24.5. Egyéni fejlesztés

Amennyiben a gyermek fejlődésének nyomon követése valamely területen célzottabb pedagógiai támogatás szükségességét mutatja, az óvodapedagógus meghatározza az egyéni fejlesztési feladatokat.

Az egyéni fejlesztés lehetőség szerint a gyermek természetes óvodai tevékenységeibe épül. A játék, a mozgás, a mese, a bábozás, az alkotás, a kommunikációs helyzetek, a környezet felfedezése és a közösségi tevékenységek egyaránt alkalmasak az egyéni képességek támogatására.

Különleges bánásmódot igénylő gyermek esetében az egyéni pedagógiai támogatás tervezése során figyelembe vesszük a rendelkezésre álló szakértői véleményt és a gyermekkel foglalkozó szakemberek javaslatait.

24.6. Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség nyomon követése

Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget komplex állapotként értelmezzük. Annak alakulását nem kizárólag az óvodáskor utolsó időszakában, hanem a teljes óvodai nevelési folyamat során figyelemmel kísérjük.

Különösen fontosnak tartjuk a testi és mozgásos fejlettség, az önállóság, a kommunikáció, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás, a problémamegoldás, a finommotorika, a feladattudat, a kitartás, a szabálytudat, az érzelmi stabilitás és a társas együttműködés fejlődését.

Az iskolakezdéshez szükséges fejlettség megítélése során nem egyetlen feladat vagy mérési eredmény alapján alkotunk képet a gyermekről, hanem a hosszabb időn keresztül végzett megfigyelések és pedagógiai tapasztalatok összességére támaszkodunk.

24.7. A szülők tájékoztatása

A gyermek fejlődésének támogatásában a családot partnernek tekintjük. Az óvodapedagógus a gyermek fejlődéséről rendszeresen, érthető és tapintatos módon tájékoztatja a szülőket.

A tájékoztatás során nemcsak a fejlesztendő területeket, hanem a gyermek erősségeit, eredményeit és fejlődését is bemutatjuk.

Amennyiben a gyermek fejlődése további vizsgálat vagy szakember bevonását indokolja, annak szükségességéről és pedagógiai tapasztalatainkról a szülővel egyeztetünk.

24.8. Adatvédelem és dokumentumkezelés

A gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció személyes adatokat tartalmaz, ezért annak kezelése során biztosítjuk az adatvédelemre, a hozzáférésre és az iratkezelésre vonatkozó intézményi és jogszabályi előírások érvényesülését.

A gyermek fejlődésére vonatkozó információkat kizárólag az arra jogosult személyek ismerhetik meg, és azokat minden esetben a gyermek érdekében szem előtt tartásával kezeljük. Célunk olyan átlátható és pedagógiailag hasznos dokumentációs és fejlődéskövetési rendszer működtetése, amely nem öncélú adminisztráció, hanem ténylegesen segíti az óvodapedagógus tervezőmunkáját, a differenciálást, az egyéni fejlesztést és a családok megfelelő tájékoztatását. A gyermekek fejlettségi állapotának megismerésével arra törekszünk, hogy időben felismerjük az erősségeket és a támogatást igénylő területeket, és minden gyermek számára a saját fejlődési útjához igazodó pedagógiai segítséget biztosítsunk.

25. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

Intézményünk többcélú óvoda-bölcsődeként bölcsődei ellátást is biztosít. Az intézmény Alapító Okiratában meghatározottak szerint a bölcsődei ellátás a másfél éves kortól hároméves korig tartó gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését szolgálja.

A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése során alapvető jelentőségűnek tekintjük a gyermek életkori és egyéni sajátosságainak, szükségleteinek, fejlődési ütemének és családi háttérének tiszteletben tartását. A kisgyermek számára olyan szeretetteljes, érzelmileg biztonságos és kiszámítható környezetet biztosítunk, amely támogatja testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését.

25.1. A gondozás-nevelés alapelvei

A kisgyermekkori nevelés során a gondozás és a nevelés egymástól elválaszthatatlan egységet alkot. A mindennapi gondozási helyzetek – az étkezés, öltözködés, tisztálkodás, pihenés és egyéb személyes szükségletek kielégítése – egyben fontos kapcsolati és nevelési helyzetek is. A felnőtt és a gyermek közötti biztonságos, személyes kapcsolat alapvető feltétele a gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének. A gondozási helyzetekben ezért törekszünk a nyugodt légkörre, az egyéni bánásmódra, a gyermek jelzéseire történő érzékeny reakcióra és önállósodási törekvéseinek támogatására.

25.2. Érzelmi biztonság és fokozatosság

A bölcsődei élet megkezdése jelentős változás a kisgyermek és családja életében. A befogadás során kiemelt jelentőségű a fokozatosság, a kiszámíthatóság és a családdal történő együttműködés.

Célunk, hogy a gyermek saját ütemében ismerkedhessen meg az új környezettel, a felnőttekkel, a gyermekközösséggel és a bölcsődei élet napirendjével.

A kisgyermek számára biztonságot nyújt az állandóság, a következetes és szeretetteljes felnőtt jelenlét, valamint a nap folyamán ismétlődő, kiszámítható események rendje.

25.3. A játék és a tapasztalatszerzés

A játék a kisgyermek legfontosabb tevékenysége, a világ megismerésének, a tapasztalatszerzésnek és a fejlődésnek természetes közege.

Biztosítjuk a szabad játékhoz szükséges időt, nyugodt légkört, megfelelő teret és a gyermek életkorához, fejlettségéhez igazodó, biztonságos eszközöket.

A gyermek számára lehetőséget teremtünk a mozgásra, érzékszervi tapasztalatszerzésre, utánzásra, felfedezésre, alkotásra, mondókázásra, éneklésre, mesélésre és a környezet aktív megismerésére. A felnőtt elsősorban a megfelelő feltételek megteremtésével és érzékeny, támogató jelenlétével segíti a gyermek aktivitását.

25.4. Az önállóság támogatása

A kisgyermek önállósodási törekvéseit tiszteletben tartjuk és támogatjuk. Lehetőséget és megfelelő időt biztosítunk arra, hogy életkorának és fejlettségének megfelelően egyre több tevékenységet próbáljon meg önállóan elvégezni.

A gyermek próbálkozásait pozitív megerősítéssel támogatjuk, miközben segítséget akkor és olyan mértékben biztosítunk, amennyire arra ténylegesen szüksége van.

25.5. Egészséges életmód és mozgás

A három év alatti gyermekek gondozása során kiemelt feladat az egészséges testi fejlődés feltételeinek biztosítása. Ennek része az életkornak megfelelő táplálkozás, a személyi higiéné, a megfelelő pihenés és alvás, a szabad levegőn való tartózkodás, valamint a rendszeres és szabad mozgás lehetőségének biztosítása.

A mozgást a kisgyermek természetes szükségletének tekintjük. Olyan biztonságos környezet kialakítására törekszünk, amelyben a gyermek saját fejlettségi szintjének megfelelően mozoghat, próbálkozhat és tapasztalatokat szerezhet.

25.6. Anyanyelvi és kommunikációs fejlődés támogatása

A gyermekkel folytatott személyes kommunikáció, a beszéd, a mondókák, ölbeli játékok, énekek, rövid mesék és képeskönyvek nézegetése természetes módon segítik az anyanyelvi fejlődést.

A felnőtt beszéde követhető, szeretetteljes és a gyermek életkorához igazodó. Figyelmet fordítunk a gyermek kommunikációs kezdeményezéseire, és lehetőséget biztosítunk számára gondolatainak, érzelmeinek és szükségleteinek életkorának megfelelő kifejezésére.

25.7. Egyéni bánásmód és fejlődés

A kisgyermek fejlődési ütemében jelentős egyéni különbségek lehetnek, ezért fejlődésüket nem egymáshoz hasonlítva, hanem saját fejlődési útjukat figyelembe véve támogatjuk.

A gyermek fejlődésének megfigyelése során figyelemmel kísérjük testi, mozgásos, értelmi, kommunikációs, érzelmi és szociális fejlődését. Amennyiben fejlődésében olyan sajátosság tapasztalható, amely további segítséget indokol, a családdal együttműködve kezdeményezzük a megfelelő szakmai támogatás igénybevételét.

25.8. Együttműködés a családdal

A kisgyermek nevelésében a család elsődleges szerepét tiszteletben tartjuk. A bölcsődei gondozás-nevelés a családi nevelést kiegészíti és támogatja.

Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, tisztelet, rendszeres információcsere és a gyermek szükségleteinek közös szem előtt tartása. Fontosnak tartjuk, hogy a család és a kisgyermeknevelő között olyan partneri kapcsolat alakuljon ki, amely segíti a gyermek biztonságérzetét és kiegyensúlyozott fejlődését.

25.9. A bölcsődéből az óvodába történő átmenet

Intézményünk sajátosságából adódóan kiemelt figyelmet fordítunk a bölcsődéből az óvodába történő átmenet támogatására.

Célunk, hogy az óvodába lépés a gyermek számára lehetőség szerint folyamatos, biztonságos és pozitív élmény legyen. Ennek érdekében támogatjuk a bölcsődei és óvodai szakmai egység közötti együttműködést, egymás munkájának megismerését, valamint az átmenetet segítő lehetőségek kialakítását.

Az együttműködés során mindenkor tiszteletben tartjuk a bölcsődei és az óvodai nevelés sajátos szakmai feladatait és kompetenciahatárait.

A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése során célunk, hogy minden kisgyermek érzelmi biztonságban, szeretetteljes és elfogadó környezetben, saját fejlődési ütemének megfelelően bontakozhasson ki, miközben támogatást kap önállósodásához, mozgásához, kommunikációjához, játékához és társas kapcsolatainak fejlődéséhez.

26. A pedagógiai-szakmai munka eredményessége

Óvodánk pedagógiai-szakmai munkájának eredményességét elsősorban abban látjuk, hogy a Pedagógiai Programban megfogalmazott célok és alapelvek a mindennapi nevelőmunkában megvalósulnak, és hozzájárulnak a gyermekek harmonikus, egyéni sajátosságaikhoz igazodó fejlődéséhez.

Az eredményesség értékelése során nem kizárólag a gyermekek fejlődési eredményeit vizsgáljuk, hanem figyelembe vesszük a pedagógiai folyamatok minőségét, a nevelési környezetet, a családokkal és szakmai partnerekkel kialakított együttműködést, valamint a nevelőtestület szakmai fejlődését is.

26.1. Az eredményesség értelmezése

Az óvodai nevelés eredményességét nem egységes teljesítményszintek elérésében és nem a gyermekek egymáshoz viszonyított teljesítményében határozzuk meg.

Eredményesnek tekintjük pedagógiai munkánkat, ha a gyermekek saját adottságaikhoz, képességeikhez és fejlődési ütemükhöz mérten előrehaladnak, érzelmileg biztonságban érzik magukat, szívesen vesznek részt az óvodai életben, fejlődik önállóságuk, együttműködésük, kommunikációjuk, gondolkodásuk, mozgásuk és társas kompetenciájuk.

Az óvodáskor végére arra törekszünk, hogy a gyermekek saját fejlődési lehetőségeikhez mérten rendelkezzenek az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki, értelmi és szociális alapokkal.

26.2. Az eredményesség vizsgálatának területei

Pedagógiai munkánk eredményességének értékelése során kiemelten figyelemmel kísérjük:

- a gyermekek egyéni fejlődését és annak előrehaladását;
- az egyéni bánásmód és a differenciált fejlesztés megvalósulását;
- a gyermekek érzelmi biztonságát, közösségi beilleszkedését és társas kapcsolatainak alakulását;
- az egészséges életmódhoz és a rendszeres mozgáshoz kapcsolódó szokások fejlődését;
- az anyanyelvi, kommunikációs és értelmi képességek fejlődését;
- a játék elsődlegességének és az élményalapú tanulásnak az érvényesülését;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek támogatásának eredményességét;
- az esélyegyenlőség és a befogadó nevelés megvalósulását;
- az óvoda–iskola átmenet támogatásának eredményességét;
- a családokkal és külső szakmai partnerekkel kialakított együttműködést;
- az intézmény Pedagógiai Programjában meghatározott sajátos értékek és pedagógiai hangsúlyok megvalósulását.

26.3. Az eredményesség értékelésének forrásai

Az értékelés több forrásból származó információra épül. Ennek alapját elsősorban a gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése, az óvodapedagógusok megfigyelései és szakmai reflexiói, a pedagógiai tervek és azok értékelése, a nevelőtestület tapasztalatai, valamint a szülőktől és szakmai partnerektől érkező visszajelzések jelentik.

Az értékelés során törekszünk arra, hogy ne egyetlen adatból vagy mérési eredményből vonjunk le következtetéseket, hanem a pedagógiai folyamat egészét vizsgáljuk.

26.4. Az eredmények felhasználása

Az értékelés célja nem pusztán az eredmények rögzítése, hanem azok felhasználása a pedagógiai munka továbbfejlesztésében.

Az értékelés során feltárt erősségekre építünk, a fejlesztendő területekre pedig intézkedéseket, feladatokat határozzunk meg. A tapasztalatokat felhasználjuk a következő időszak pedagógiai tervezésében, az egyéni fejlesztésben, a nevelőtestület szakmai együttműködésében és az intézményi fejlesztési irányok meghatározásában.

A pedagógiai-szakmai munka értékelése így folyamatos fejlesztő folyamatként jelenik meg: tervezés → megvalósítás → megfigyelés és értékelés → következtetések → fejlesztés → újratervezés.

26.5. A Pedagógiai Program megvalósulásának értékelése

A Pedagógiai Programban meghatározott célok és feladatok megvalósulását az intézmény pedagógiai munkájának értékelése során rendszeresen áttekintjük.

Vizsgáljuk, hogy a programban meghatározott alapelvek és kiemelt nevelési területek ténylegesen megjelennek-e a mindennapi óvodai gyakorlatban, és azok milyen módon támogatják a gyermekek fejlődését.

Az értékelés tapasztalatai alapot biztosítanak a pedagógiai gyakorlat fejlesztéséhez, valamint szükség esetén a Pedagógiai Program felülvizsgálatához.

26.6. Eredményességünk legfontosabb mutatója

Pedagógiai munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha óvodánkban a gyermekek biztonságban és örömmel élik mindennapjaikat, szeretnek játszani, mozogni, mesét hallgatni, felfedezni és közösségben lenni, egyéni képességeik kibontakoznak, fejlődésük folyamatos, és az óvodáskor végére saját lehetőségeikhez mérten megfelelő alapokkal rendelkeznek a következő életszakasz megkezdéséhez.

27. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek, meghatározások, feladatok

A nevelőtestület a Pedagógiai Programban meghatározott nevelési célok egységes és eredményes megvalósítása érdekében az alábbi, intézményi szinten érvényes szakmai és szervezési elveket határozza meg.

27.1. A csoportszervezés elvei

Az óvodai csoportok kialakítása során elsődleges szempont a gyermekek mindenkifelell álló érdeke, életkori és egyéni sajátosságaik, fejlettségi szintjük, valamint a kiegyensúlyozott és biztonságos csoportközösségek kialakítása.

Intézményünkben az óvodai csoportok szervezése alapvetően homogén, illetve közel azonos életkorú gyermekekből álló csoportok kialakításával történik. Egyes csoportokban egymáshoz közeli életkorú gyermekek együttnevelése valósul meg.

A csoportok kialakításakor – a jogszabályi létszámkeretek és az intézmény lehetőségeinek figyelembevételével – mérlegeljük különösen a gyermekek életkorát, fejlettségét, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek szükségleteit, a csoportok kiegyensúlyozott összetételét, valamint a személyi és tárgyi feltételeket.

A csoportszervezés pedagógiai célja olyan közösségek kialakítása, amelyekben biztosítható az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés és a gyermekek harmonikus fejlődése.

27.2. A pedagógiai munka dokumentumai

A pedagógiai dokumentáció a tudatos, tervszerű, nyomon követhető és értékelhető nevelőmunka eszköze. A dokumentumok egymásra épülő rendszert alkotnak, és összhangban állnak az intézmény Pedagógiai Programjával.

A pedagógiai munka dokumentumai különösen:

- a Pedagógiai Program;
- az éves munkaterv és az éves beszámoló;
- a csoport pedagógiai dokumentációja;

- a nevelési és tevékenységi tervek;
- a gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció;
- szükség szerint az egyéni fejlesztés dokumentumai;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek neveléséhez kapcsolódó dokumentumok;
- az óvodai jogviszonyhoz és a tanügyigazgatáshoz kapcsolódó nyilvántartások;
- az intézmény működését, ellenőrzését és értékelését támogató egyéb dokumentumok.

A dokumentáció vezetése során alapelvünk, hogy a dokumentálás a pedagógiai munkát szolgálja, és ne váljon öncélú adminisztrációvá.

27.3. Az oviKRÉTA alkalmazása

Az intézmény a tanügyigazgatási, pedagógiai és gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez kapcsolódó feladatok ellátása során az **oviKRÉTA elektronikus rendszert** az aktuálisan alkalmazandó előírásoknak és az intézményi feladatmegosztásnak megfelelően használja.

Az oviKRÉTA alkalmazásának célja az egységes, átlátható és nyomon követhető dokumentáció, az adatok naprakész kezelése, valamint a pedagógiai és tanügyigazgatási folyamatok támogatása.

Az elektronikus dokumentáció vezetése során biztosítani kell a pontos, valóságnak megfelelő és határidőben történő adatrögzítést, továbbá az adatvédelmi és hozzáférési szabályok betartását.

27.4. Az adminisztráció alapelvei

Az intézményi adminisztráció során törekszünk a jogszerűsésre, pontosságra, hitelességre, naprakésziségre, áttekinthetőségre és az adatok megfelelő védelmére.

A dokumentumok vezetéséért minden munkatárs a saját feladat- és felelősségi körében felelős. Az adminisztráció során kerülni kell a szükségtelen párhuzamos dokumentálást. Amennyiben valamely adat vagy pedagógiai tartalom a kötelezően alkalmazott elektronikus rendszerben megfelelően és visszakereshető módon rendelkezésre áll, annak más dokumentumban történő ismételt rögzítését csak szakmailag vagy jogszabály alapján indokolt esetben alkalmazzuk.

Ez szerintem nagyon jó helyi vezetői alapelv a PP-ben: dokumentálunk, amit kell, de nem termelünk papírt csak azért, hogy legyen.

27.5. A pedagógiai tervezés elvei

A pedagógiai tervezés a gyermekek megismerésére, fejlődésük nyomon követésére, érdeklődésükre, életkori és egyéni sajátosságaikra épül.

A tervezés során az óvodapedagógus figyelembe veszi a Pedagógiai Program céljait és feladatait, az adott gyermekcsoport sajátosságait, a gyermekek aktuális fejlettségi állapotát, a nevelési év kiemelt feladatait, az évszakokhoz és a természeti környezethez kapcsolódó lehetőségeket, valamint az intézmény hagyományait és pedagógiai sajátosságait.

A tervezést rugalmas keretként, nem mereven végrehajtandó előírásként értelmezzük. A gyermekek érdeklődése, spontán kezdeményezései, aktuális élményei, a csoport szükségletei és a váratlanul adódó pedagógiai lehetőségek indokolhatják az előzetes terv módosítását.

A pedagógiai folyamat egymásra épülő rendszerét a következőképpen értelmezzük:

megfigyelés → tervezés → megvalósítás → reflexió és értékelés → további tervezés.

27.6. Tematikus és projektjellegű tervezés

A nevelési tartalmak feldolgozása során lehetőséget biztosítunk tematikus és projektjellegű tervezésre.

Egy-egy téma köré természetes módon kapcsolódhat a mese és bábozás, az ének és népi játék, a mozgás, a vizuális alkotás, a külső világ tevékeny megismerése, a matematikai tapasztalatszerzés, valamint a munka jellegű és közösségi tevékenység.

Az integráció nem jelenti azt, hogy minden témához minden tevékenységi területet mesterségesen hozzá kell kapcsolni. A pedagógus szakmai szabadságára és módszertani kultúrájára építve mindig azok a kapcsolódások kerülnek előtérbe, amelyek a gyermekek számára természetesek, élményszerűek és fejlesztő hatásúak.

27.7. Pedagógiai szabadság és szakmai felelősség

Az óvodapedagógus a Pedagógiai Program keretein belül szakmai önállósággal választja meg azokat a módszereket, szervezési módokat és pedagógiai eszközöket, amelyek az adott gyermekcsoport és az egyes gyermekek szükségleteinek leginkább megfelelnek.

A pedagógiai szabadság együtt jár a szakmai felelősséggel. Az alkalmazott módszereknek összhangban kell állniuk a Pedagógiai Program alapelveivel, a gyermekek életkori sajátosságaival és az intézmény közösen elfogadott pedagógiai értékrendjével.

27.8. Innováció és szakmai megújulás

Nevelőtestületünk nyitott a pedagógiai innovációra, az új módszerek megismerésére és a szakmai megújulásra.

Innovációnak tekintünk minden olyan tudatos szakmai fejlesztést, amely a gyermekek fejlődését és jóllétét, a pedagógiai munka eredményességét, a nevelőtestület együttműködését vagy az intézményi működés minőségét javítja.

Az új módszerek, programok és kezdeményezések bevezetése során mérlegeljük azok pedagógiai indokoltságát, a gyermekek életkorának való megfelelőségét, az intézmény Pedagógiai Programjához való illeszkedését, valamint a megvalósításhoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

Az innováció nem öncélú újdonságkeresés. Értékét az határozza meg, hogy milyen módon járul hozzá a gyermekek fejlődéséhez és az óvodai nevelés minőségéhez.

27.9. A pedagógiai gyakorlat értékelése és fejlesztése

A nevelőtestület rendszeresen értékeli pedagógiai gyakorlatának tapasztalatait. A jól működő gyakorlatokat megőrizzük és továbbfejlesztjük, a változtatást igénylő területeken pedig közösen keressük a fejlődés lehetőségeit.

Fontosnak tartjuk a szakmai tapasztalatok megosztását, az egymástól való tanulást, a belső tudásmegosztást, a továbbképzéseken megszerzett ismeretek intézményi hasznosítását, valamint a pedagógiai reflexiót.

A szakmai fejlődés célja minden esetben az, hogy az intézmény pedagógiai gyakorlata a gyermekek szükségleteire érzékenyen reagáló, szakmailag megalapozott, egységes alapelvekre épülő, ugyanakkor megújulásra képes rendszerként működjön.

A nevelőtestület által meghatározott további elvek célja az intézmény pedagógiai gyakorlatának egységessége és kiszámíthatósága úgy, hogy közben megmaradjon az óvodapedagógusok szakmai önállósága és a gyermekekhez igazodó rugalmas pedagógiai munka lehetősége.

26. Szolgáltatások

Az óvoda a Pedagógiai Programban meghatározott célok megvalósítása érdekében a gyermekek számára a nevelési programhoz kapcsolódó térítésmentes lehetőségeket biztosíthat, továbbá – a jogszabályi és intézményi feltételek figyelembevételével – lehetőséget teremthet térítéses szolgáltatások igénybevételére.

A szolgáltatások szervezése során elsődleges szempont a gyermekek mindenek felett álló érdeke, életkori sajátosságainak tiszteletben tartása, megfelelő terhelése, valamint az óvodai alapfeladatok zavartalan ellátása.

26.1. A nevelési programhoz kapcsolódó, térítésmentesen biztosított köznevelési szolgáltatások és egyéb lehetőségek

Az intézmény a gyermekek számára térítésmentesen biztosítja az óvodai nevelés alapfeladataihoz, az egyéni fejlődés támogatásához, valamint a Pedagógiai Program céljainak megvalósításához kapcsolódó tevékenységeket.

26.1.1.Foci, játékos sporttevékenység

Az egészséges életmódra nevelés és a mozgás megszerettetése intézményünk kiemelt pedagógiai célja. Ennek támogatására a gyermekek számára térítésmentes, életkorukhoz igazodó játékos labdarúgó- és sporttevékenység szervezhető.

A foglalkozások célja elsősorban a mozgás örömeinek megélése, a mozgáskoordináció, az állóképesség, az együttműködés és a szabálytudat fejlődésének támogatása, nem pedig a teljesítményközpontú sportképzés.

26.1.2.Bábszakkör

A mese, a bábozás és a dramatizálás intézményünk pedagógiai arculatának kiemelt területe. Ennek gazdagítására térítésmentes bábszakkör működhet.

A bábozás támogatja a gyermekek anyanyelvi és kommunikációs fejlődését, képzeletét, kreativitását, önkifejezését, érzelmeik feldolgozását és társas kapcsolataik alakulását.

26.1.3.Hit- és erkölcsi neveléshez kapcsolódó lehetőség

A szülői igényekhez és a vonatkozó szabályokhoz igazodva az intézmény lehetőséget biztosíthat térítésmentes hitoktatásban, illetve hitéleti foglalkozáson való részvételre.

A részvétel önkéntes, a szülő döntésén alapul, és annak megszervezése nem zavarhatja az óvodai nevelés rendjét.

26.1.4.Logopédiai ellátás

A gyermekek beszéd- és nyelvi fejlődésének támogatása érdekében a szükséges feltételek fennállása esetén logopédiai ellátás biztosított. A logopédiai fejlesztés az arra jogosult, illetve azt igénylő gyermekek számára a szakmai előírásoknak megfelelően történik.

26.1.5. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gyógypedagógiai ellátása

A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározottak szerint biztosítjuk a szükséges speciális fejlesztést és gyógypedagógiai támogatást, az intézmény Alapító Okiratában meghatározott feladatellátási körben.

Az intézmény alapfeladata az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján az Alapító Okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése.

Ezek az ellátások nem fakultatív „szakkörök”, hanem az érintett gyermekek egyéni szükségleteihez és a rájuk vonatkozó szakmai dokumentumokhoz igazodó fejlesztések.

26.2. A nevelési programhoz kapcsolódó, térítéses szolgáltatások

Az intézmény – a jogszabályi feltételek, a fenntartói rendelkezések, a szülői igények és a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével – lehetőséget biztosíthat olyan térítéses szolgáltatások megszervezésére, amelyek az óvodai nevelést kiegészítik, de nem helyettesítik az intézmény Pedagógiai Programjában meghatározott alapfeladatokat.

A térítéses szolgáltatások igénybevétele önkéntes, azokban a gyermek kizárólag a szülő döntése alapján vesz részt.

26.2.1. Cheers – pomponos, zenés-mozgásos foglalkozás

Az intézmény lehetőséget biztosíthat a gyermekek számára térítéses, pomponos, zenés-mozgásos foglalkozáson való részvételre.

A foglalkozás játékos, az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó mozgásformákon keresztül nyújt lehetőséget a mozgás örömeinek megélésére. A zenére végzett mozgások, egyszerű mozgássorok és közös gyakorlatok hozzájárulhatnak a gyermekek ritmusérzékének, mozgáskoordinációjának, térérzékelésének, figyelmének és együttműködési képességének fejlődéséhez.

A foglalkozás során elsődleges a játékoság, az örömteli mozgás és a közösségi élmény; az óvodáskorú gyermekek esetében nem a teljesítmény vagy a versenyszerű felkészítés áll a középpontban

26.2.2. Így tedd rá! foglalkozás

Az intézmény lehetőséget biztosíthat térítéses **Így tedd rá! foglalkozás** igénybevételére.

A foglalkozás a mozgás, a játék, a zene, a ritmus és a magyar népi játékok élményére építve kapcsolódhat az intézmény hagyományörző, közösségi és mozgásos nevelési céljaihoz.

26.3. A szolgáltatások szervezésének alapelvei

A térítéses és térítésmentes kiegészítő lehetőségek megszervezése során biztosítani kell, hogy azok ne csökkentsék a szabad játékra, a mozgásra, a pihenésre és az óvodai közösségi életre fordítható szükséges időt.

A szolgáltatásokban való részvétel vagy annak elmaradása nem eredményezheti a gyermek hátrányos megkülönböztetését. Különösen a térítéses szolgáltatások esetében fontos, hogy a részvétel hiánya miatt a gyermek ne maradjon ki az óvodai Pedagógiai Program alapján minden gyermek számára biztosítandó nevelési, fejlesztési vagy közösségi lehetőségekből.

A szolgáltatások megszervezésekor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, terhelhetőségét, a csoportok napirendjét és az óvodai nevelés elsődlegességét.

PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet

- a főigazgató
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői szervezet
- az intézmény fenntartója.

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az főigazgató és helyettese az óvoda nyitvatartási idejében biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható:

- Az intézmény fenntartójánál
- Az intézmény irattárában
- Az intézmény nevelői szobájában
- Az intézményvezetőnél (irodájában)
- A mindenkor frissített PP az óvoda honlapján is elérhető